

Kulttuuriperintö- barometri 2025

Museovirasto
Ympäristöministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Vastaava tutkija Jaakko Hyry

5.9.2025

verian

**Kulttuuri-
perintö-
barometri**

1

Keskeiset tulokset

Keskeiset tulokset: käsitteet, niiden tunteminen ja merkitys

Vastaajista kulttuuriperinnön arvioi itselleen tutuksi asiaksi/käsitteeksi 67 %, kulttuuriympäristön 65 %. Vieraana asiana kulttuuriperintöä pitää itselleen 30 % ja kulttuuriympäristöä 32 %.

Kulttuuriperintö on nyt suomalaisille käytännössä yhtä tuttu asia kuin vuonna 2021. Erittäin tuttua asiaa pitävien osuus on kuitenkin lisääntynyt 3 %-yksikköä ja täysin vieraana pitävien vähentynyt 2 %-yksikköä.

Kulttuuriympäristön tuttuuden osalta tulos on säilynyt lähes ennallaan vuodesta 2021, mutta asian tunteminen on lisääntynyt hieman vuodesta 2017.

Kulttuuriperintökäsite koetaan itselle tutuimmaksi yli 65-vuotiaiden joukossa, myös 56-64-vuotiaat arvioivat asian itselleen hieman tutummaksi kuin heitä nuoremmat. 46-55-vuotiaista asiaa pitää itselle tuttua 60 %, kun vastaava arvio on yli 65-vuotiailla 78 %.

Asian tuttua pitämiseen vaikuttaa myös vastaajan koulutus. Perustason koulutuksen saaneista kulttuuriperintöä pitää itselle tuttua 59 % (2021 60 %) ja akateemisesti koulutetuista 79 % (2021 80%).

Sen sijaan naiset ja miehet arvioivat tuntevansa asian yhtä hyvin.

Elämänvaiheella on vaikutusta kulttuuriperinnön arvioituun tuntemiseen. Asian tuntevat parhaiten kaksin puolison kanssa asuvat (71 %), perheellisillä tunnettuus on 62 %. Myös taloudellisella tilanteella on vaikutusta asiaan. Parhaiten toimeentulevista 72 % arvioi tuntevansa asian, kun vastaava luku niiden keskuudessa, jotka pärjäävät, mutta joutuvat harkitsemaan hankintojaan on 62 %.

Ilmaistun puoluekannan vaikutus kulttuuriperinnön tuntemiseen on tasoittunut. Erot eri puolueiden kannattajien välillä ovat vähentyneet. Tunteminen on kuitenkin matalinta KD:n kannattajien keskuudessa (62%).

Kulttuuriympäristökäsite koetaan sitä tutummaksi, mitä vanhempi ihminen on. Alle 30-vuotiaista asiaa pitää itselle tuttua vain 52 % (2021 49%), kun vastaava arvio yli 65-vuotiailla on 81 % (83%, 2021 83%).

Myös koulutus vaikuttaa voimakkaasti asian tuttua pitämiseen. Perustason koulutuksen saaneista kulttuuriympäristöä pitää itselle tuttua 55 % (2021 56%) ja akateemisesti koulutetuista 82 % (2021 74%).

Ammattiryhmän mukaan tarkasteltuna asian tunteminen on korkeinta johtavassa asemassa olevien ja toimihenkilöiden, yrittäjien sekä eläkeläisten keskuudessa. Tunteminen on matalinta työntekijöiden ja opiskelijoiden keskuudessa.

Samoin kuin kulttuuriperinnön kohdalla havaitaan, taloudellisella tilanteella on vaikutusta myös kulttuuriympäristön arvioituun tuntemiseen. Vastaajien keskuudessa, jotka arvioivat tulevansa erittäin tai melko mukavasti toimeen, asian arvioi tuntevansa yhteensä 69 % (2021 66 %) kun taas niiden keskuudessa, jotka joutuvat ajoittain tai lähes aina tinkimään hankinnoista tunteminen jää 57 %:iin (2021 53 %).

Vastaajan puoluekannan aiheuttamat erot kulttuuriympäristö tuntemiseen asiana ovat vähentyneet vuodesta 2021. Nyt käsitteen tunteminen on yleisintä keskustan kannattajien ja matalinta KD:n kannattajien keskuudessa.

Kolme asiaa, joiden arvioidaan selvimmin kuuluvan kulttuuriperintöön ovat tavat, perinteet ja (käden)taidot (65 %, 2021 59 %, 2017 64 %), ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat (58 %, 2021 58 %, 2017 61 %) sekä kieli (55 %, 2021 55 %, 2017 58 %).

Kolme selkeimmin kulttuuriympäristöön kuuluvaa asiaa ovat luonto, viheralueet ja -maisemat (56 %, 2021 53 %, 2017 54 %), rakennukset ja rakennettu ympäristö (42 %, 2021 48 %, 2017 48 %) ja arkeologiset esineet, paikat sekä muinaisjäännökset (27 % 2021 25 %, 2017 25 % muinaisesineet, muinaiset paikat ja monumentit).

Arkeologisten esineiden, paikkojen sekä muinaisjäännösten katsotaan kuuluvan selkeästi sekä kulttuuriperinnön että kulttuuriympäristön piiriin (40 %), samoin tapahtuu rakennusten ja rakennetun ympäristön arvioissa (40 %). Seuraavaksi tulevat kieli, taide ja sen saavutukset sekä arjen tavarat ja esineet, joiden kaikkien osalta kolmannes vastaajista arvioi niiden kuuluvan sekä kulttuuri perintöön että -ympäristöön.

Asioita, joiden ei arvioida kuuluvan kummankaan käsitteen piiriin ovat moderni teknologia ja tekninen edistys (37 %, 2021 35 %, 2017 35 %), elinkeinoelämä, yritykset ja brändit (33 %) sekä urheilu ja liikunta (27 %, 2021 27 %, 2017 30 %).

Keskeiset tulokset: kulttuuriperinnön koettu tärkeys ja merkitys

Noin viidennes (21 %) vastanneista pitää kulttuuriperintöä erittäin tärkeänä asiana itselle. Melko tärkeänä asiaa pitää 54%. Niiden osuus, joille kulttuuriperintö ei ole lainkaan tärkeä asia on vain 3 %.

Erittäin tai melko tärkeänä pitävien yhteismäärä on 75 % (2021 72 %, 2017 72 %) ja niiden osuus, jotka eivät pidä kulttuuriperintöä tärkeänä asiana on yhteensä 20 % (2021 22 %, 2017 20 %). 3 % ei osaa arvioida asiaa (2021 6 %, 2017 8 %) vastanneista.

Kokonaisuutena kulttuuriperinnön tärkeys itselle on säilynyt ennallaan vuosista 2021 ja 2017.

Noin viidennes (21 %, 2021 21 %, 2017 24 %) vastanneista pitää kulttuuriperintöä erittäin tärkeänä asiana itselle. Melko tärkeänä asiaa pitää nyt 54 % (2021 51 %, 2017 48 %). Niiden osuus, joille kulttuuriperintö ei ole lainkaan tärkeä asia on vain 3 % (2021 4 %, 2017 3 %).

Naiset pitävät kulttuuriperintöä vain hieman tärkeämpänä asiana kuin miehet. Ero on pienentynyt aikaisemmista vuosista.

Vaikka erot myös eri ikäryhmien arvioissa ovat pienentyneet aikaisemmasta, pidetään kulttuuriperintöä edelleen sitä tärkeämpänä, mitä vanhemmasta henkilöstä on kyse. Yli 65-vuotiaista 81 % (2021 85 %, 2017 85 %) pitää asiaa joko erittäin tai melko tärkeänä. Vastaava luku alle 30-vuotiailla on 74 % (2021 54 %, 2017 52 %) ja 30-45-vuotiailla 70 % (2021 66 %).

Sillä asuuko arvioija kaupungissa vai maaseudulla ei ole kovin merkittävää vaikutusta siihen, kuinka tärkeänä kulttuuriperintöä pidetään. Mitä korkeampi koulutus vastaajalla on sitä tärkeämmäksi hän arvioi kulttuuriperinnön itselleen. Peruskoulutetuista 70 % (2021 64 %, 2017 62 %) pitää asiaa tärkeänä, vastaava luku on akateemisen koulutuksen saaneilla 82 % (2021 84 %, 2017 81%).

Talouden tulotasolla ei ole merkittävää vaikutusta kulttuuriperinnön tärkeänä pitämiseen, ei myöskään sillä, kuinka tiukaksi tai väljäksi vastaaja kokee oman taloudellisen toimeentulonsa.

Ääripäät puoluekannan mukaan ovat vihreiden (84 %) ja kokoomuksen (71 %) kannattajat.

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan ovat myönteisiä ja parantuneet jossain määrin vuodesta 2017 alkaen. Kulttuuriperinnön arvioidaan selkeästi (87 %) olevan oleellinen osa suomalaisuutta. Kulttuuriperintöä pidetään yksimielisesti (72 %) yhteisöllisenä, ihmisiä yhdistävänä ja pääosin (68 %) myös itseä kiinnostavana asiana.

Lähes kaksi kolmesta (62 %) on samaa mieltä myös siitä, että oma kulttuuriperintö on eurooppalaista. Yli puolet (56 %) vastanneista on sitä mieltä, että kulttuuriperintö kuuluu omaan arkeen. Henkilökohtaisena, omaan identiteettiin liittyvänä asiana kulttuuriperintöä pitää 57 % yli 18-vuotiaista suomalaisista.

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan ovat myönteisiä ja muuttuneet aikaisempaa positiivisemmaksi.

Vuoteen 2021 verrattuna myönteisin kehitys on tapahtunut siinä, että kulttuuriperintö on oleellinen osa suomalaisuutta (+ 8 %-yks.) sekä kulttuuriperinnön pitämisessä eurooppalaisena (+ 6 %-yks.).

Vuoteen 2017 verrattuna yhä useampi (+ 6 /-yks.) arvioi, että kulttuuriperintö on itselle asia, joka yhdistää ihmisiä.

Keskeiset tulokset: kulttuuriperinnön säilyttäminen

Valtaosa (93 %, 2021 88 %, 2017 87 %) suomalaisista pitää kulttuuriperinnön säilyttämistä tärkeänä (erittäin tai melko tärkeänä) asiana. Peräti 55 % (2021 51 %, 2017 50%) pitää asiaa erittäin tärkeänä.

Niiden osuus, joille kulttuuriperinnön säilyttäminen ei ole lainkaan tai ei kovin tärkeä asia on yhteensä vain 5 % (2021 8 %, 2017 8 %). Osuus on erittäin alhainen. Asiaa ei osaa arvioida 3 % (2021 4 %, 2017 5 %) vastanneista.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen arvioidaankin nyt aikaisempia vuosia tärkeämmäksi.

Naiset pitävät kulttuuriperinnön säilyttämistä tärkeämpänä asiana kuin miehet (95 % / 89 %).

Asiaa pidetään edelleen sitä tärkeämpänä, mitä vanhemmasta henkilöstä on kyse. Yli 65-vuotiaista 94 % (2021 96 %, 2017 84 %) pitää asiaa joko erittäin tai melko tärkeänä, kun vastaava luku on alle 30-vuotiailla on 92 % (2021 75 %, 2017 52 %). Nuorimpien ryhmässä erittäin tärkeänä pitävien osuus on 47 %, yli 65-vuotiailla 66 %. Eri ikäryhmien väliset erot ovat kaventuneet selvästi vuodesta 2021.

Sillä, asuuko arvioija kaupungissa vai maaseudulla ei ole vaikutusta siihen, kuinka tärkeänä kulttuuriperintöä pidetään.

Mitä korkeampi koulutus vastaajalla on, sitä tärkeämmäksi hän arvioi kulttuuriperinnön itselle. Akateemisesti koulutetuista lähes kaikki (95 %, 2021 95 %, 2017 91 %) arvioivat kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeäksi. Erot eri koulutusryhmien välillä ovat myös kaventuneet selvästi vuodesta 2021 (peruskoulutetut 89 %, 2021 82 %).

Kun kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeyttä tarkastellaan vastaajien elämänvaiheen, talouden bruttotulojen tai taloudellisen tilanteen mukaan, niin arvioissa ei ole merkittäviä eroja, tilanne oli sama vuonna 2021.

Vähiten tärkeänä asiaa pitävät kuitenkin kokoomuksen kannattajat (89 %) ja tärkeimpänä keskustalaiset (97 %). Kaiken kaikkiaan kulttuuriperinnön säilyttäminen koetaan erittäin tärkeäksi asiaksi ilman suurempia poikkeuksia eri vastaajaryhmissä.

Valtaosan (84 %, 2021 82 %, 2017 80 %) mukaan kulttuuriperinnön vaaliminen säilyttää korvaamattoman tärkeitä arvoja ja 81 % (2021 80 %, 2017 77 %) on samaa mieltä siitä, että asian vaaliminen ylläpitää ja kehittää perinteistä osaamista ja ammattitaitoa.

Vastaajista 65 % (2021 62 %, 2017 59 %) on sitä mieltä, että kulttuuriperinnön **vaaliminen ei rajoita** kehitystä ja toiminnan vapautta. Lisäksi enemmistö (65 %, 2021 65 %, 2017 62 %) on **eri mieltä siitä**, että kulttuuriperinnön vaaliminen aiheuttaisi enemmän hankaluuksia kuin hyötyä.

Yli 18-vuotiaista suomalaisista 72 % on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperintö lisää ihmisten henkistä kriisinsietokykyä ja maanpuolustustahtoa. Eri mieltä asiasta on vain 5 % vastanneista.

Samanmielisyyttä kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien asioiden osalta on lisääntynyt jonkin verran vuodesta 2017 alkaen. Suurin positiivinen muutos on tapahtunut arvioissa, joissa arvioidaan kulttuuriperinnön aiheuttamia hankaluuksia verrattuna sen hyötyihin (- 5 %-yks.) ja rajoittaako kulttuuriperinnön säilyttäminen kehitystä ja toiminnan vapautta (- 4 %-yks.).

Kuitenkin alle 46-vuotiaat vastaajat ovat yli 55-vuotiaita useammin sitä mieltä, että kulttuuriperinnön säilyttäminen rajoittaa kehitystä ja toiminnan vapautta. Sama ero näkyy opiskelijoiden ja eläkeläisten vastauksissa. Positiivisimmin kulttuuriperinnön säilyttämiseen suhtautuvat keskustan ja KD:n kannattajat, eniten epäilyksiä jotka liittyvät henkiseen kriisinsietokykyyn ja maanpuolustustahtoon on vasemmistoliiton kannattajilla.

Vastaajia pyydettiin valitsemaan valmiista luettelosta 3-5 asiaa, joiden vaalimista he pitävät kaikkein tärkeimpinä. Valinnoissa listan kärkeen nousevat tavat, perinteet ja (käden)taidot (58 %), kieli (55 %), luonto, viheralueet ja maisemat (50 %), arvot ja asenteet (45 %) ja ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat (40 %).

Vähiten tärkeimmiksi vaalittaviksi asioiksi valinnoissa jäivät elinkeinoelämä, yritykset ja brändit (5 %), moderni teknologia ja tekninen edistys (6 %), urheilu ja liikunta (6 %), arjen tavarat ja esineet (13 %) sekä uskonto ja uskomukset (14 %).

Tärkeimpiä vaalittavia kulttuuriperintöjä ja -ympäristöjä kysyttäessä eniten on noussut rakennusten ja rakennetun ympäristön tärkeysarvio (6 %-yks.). Eniten laskua on tapahtunut arkeologisten esineiden, paikkojen ja muinaisjäännösten (8 %-yks.) sekä arjen tavaroiden ja esineiden osalta (- 6 %-yks.). Muutokset ovat varsin suuria.

Keskeiset tulokset: kulttuuriperinnön yhteiskunnallinen merkittävyys, vastuut ja osallisuus

Valtaosa (83 %, 2021 82 %, 2017 84%) kohderyhmän suomalaisista on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperinnön arvoa ei voi mitata rahassa. Eri mieltä asiasta on vain 4 % (2021 5 %, 2017 5 %). Vastaajista 78 % (2021 79 %) arvioi, että kulttuuriperintö lisää kotimaan matkailua ja 79 % (2021 76 %), että kulttuuriperintö lisää asuinalueen viihtyisyyttä ja arvoa.

Vastaajista 75 % on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperintö lisää ihmisten välistä ymmärrystä (2021 71 %, 2017 68 %) ja 72 %, että se edistää ihmisten hyvinvointia (2021 69 %, 2017 62 %).

70 % arvioi, että kulttuuriperinnön turvaaminen kriisitilanteissa on tärkeää.

Kaksi kolmesta (66 %, 2021 64 %) on sitä mieltä, että kulttuuriperinnöstä huolehtiminen edistää kestävästä kehitystä, erimielisiä asiasta ei juuri ole (6 %, 2021 8 %). Kaksi kolmesta (2021 65 %, 2017 65 %) on myös sitä mieltä, että kulttuuriperinnön osuutta pitäisi lisätä koulujen opetuksessa.

Vastaajista 67 % on samaa mieltä siitä, että olemassa olevaa rakennuskantaa tulee käyttää purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan ja 60 %, että kulttuuriperintö pitää ottaa huomioon nykyistä enemmän kuntatason päätöksenteossa. Samaa mieltä siitä, että kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalle on 47 % vastanneista (2021 51 %, 2017 40 %). Lähes puolet (48 %, 2021 49 %, 2017 46 %) on myös sitä mieltä, että asia on merkittävää eri elinkeinojen menestymiselle.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen ja hoito auttavat 41 %:n (2021 38 %, 2017 34%) mielestä hidastamaan ilmastonmuutosta. 46 % arvioi, että modernit rakennukset ovat yhtä lailla säilyttämisen arvoisia, kuin vanhemmat rakennukset. Eri mieltä tästä on kuitenkin 22 % vastanneista.

Vain 29 % on samaa mieltä siitä, että teollisen mittakaavan tuuli- ja aurinkovoimalat sopivat useimpiin maisemiin. Eri mieltä on 43 %. Vain 7 % (2021 11 %, 2017 10 %) arvioi, että kulttuuriperintö on pääosin taloudellinen rasite. Eri mieltä asiasta on 64 % (2021 62 %, 2017 58 %).

Eri asioiden yhteiskunnallista merkittävyyttä arvioitaessa samanmielisyys on lisääntynyt arvioissa, joiden mukaan kulttuuriperintö edistää ihmisten hyvinvointia (+ 9 %-yks. vuoteen 2017 verrattuna).

Kaiken kaikkiaan samanmielisyys on lisääntynyt hieman lähes kaikissa kysytyissä asioissa.

Samanmielisyyden lisääntymistä vuoteen 2017 verrattuna (7 %-yks.) on väittämässä, jonka mukaan kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalle, vaikka tulos onkin laskenut hieman vuodesta 2021 (- 4 %-yks.).

Selkeä enemmistö vastaajista on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (84 %, 2021 76 %, 2017 77 %), kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää julkisia varoja (69 %, 2021 76 %, 2017 73 %), valtion tulee tukea taloudellisesti niitä, jotka säilyttävät ja hoitavat kulttuuriperintöä (65 %, 2021 75 %, 2017 71 %) ja että sen tulee olla kaikille pääosin ilmaista (59 %, 2021 72 %, 2017 71 %).

Enemmistö suomalaisista on myös sitä mieltä, että kulttuuriperinnön liiakäyttöä tulee rajoittaa (55 %, 2021 69 %, 2017 63 %) ja että kaikilla väestöryhmillä tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet kulttuuriperinnön tuottamiseen ja käyttämiseen (52 %).

Sen sijaan alle puolet (45 %) on sitä mieltä, että kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää yksityisiä varoja (2021 58 %, 2017 57 %).

Vastuiden ja osallisuuden osalta suurin samanmielisyyden kasvu vuodesta 2021 on tapahtunut siinä, että entistä useampi arvioi, että kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (+ 7 %-yks.).

Sen sijaan kaikissa muissa vertailukelpoisissa väittämässä on tapahtunut merkittävää samanmielisyyden laskua (7 %-yks. tai enemmän) aikaisempiin tutkimusvuosiin verrattuna.

Erityisesti kokoomuksen ja perussuomalaisten kannattajat ovat muita haluttomampia käyttämään julkisia varoja kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen. Suhtautuminen kulttuuriperinnön ilmaisuuteen kaikille saa vähiten tukea kokoomuslaisilta. Näissä asioissa suhtautuminen on positiivisinta vasemmistoliiton, vihreiden ja myös KD:n kannattajien keskuudessa.

Keskeiset tulokset: kulttuuriperinnön yhteiskunnallinen merkittävyys, vastuut ja osallisuus

Yli 18-vuotiaat suomalaiset ovat sitä mieltä, että kulttuuriperinnöstä huolehtiminen kuuluu pääasiassa kansalaisten ja asukkaiden (73 %), yhteisöjen (67 %) sekä viranomaisten (64 %) vastuulle.

Vähiten kulttuuriperinnön huolehtimisen katsotaan kuuluvan yritysten (15 %) tai asianharrastajien (27 %) vastuulle.

Vuoteen 2021 verrattuna aikaisempaa useampi on sitä mieltä, kulttuuriperinnöstä huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti kansalaisten ja asukkaiden (+ 10 %-yks.), yhteisöjen (+ 9 %-yks.) tai yritysten (+ 5 %-yks.) vastuulle. Aikaisempaa harvempi on puolestaan sitä mieltä, että asia olisi ensisijaisesti viranomaisten vastuulla (- 7 %-yks.).

Suuri enemmistö suomalaisista (70 %) arvioi, että uutta kulttuuriperintöä syntyy jatkuvasti. Eri mieltä asiasta on vain 8 %. Samoin 69 % on samaa mieltä siitä, että itsellä on mahdollisuus välittää kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, erimielisten osuus on 9 % vastanneista.

Enemmistö (54 %) suomalaisista (2021 58 %, 2017 54 %) haluaisi tietää enemmän kulttuuriperinnöstä. Vastaajista 45 % arvioi (2021 42 %, 2017 40 %), että kulttuuriperintöä koskevaa tietoa on helppo saada.

Enää 34 % on sitä mieltä (2021 44 % 2017 36 %), että kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä. Vain 17 % (2021 21 %) arvioi olevansa aktiivisesti mukana kulttuuriperintöä koskevassa toiminnassa, eri mieltä asiasta on 54 % (2021 54 %) suomalaisista.

Selvitettäessä omaa osallistumista kulttuuriperinnön välittämiseen ja tuottamiseen nähdään, että vuoteen 2021 verrattuna hieman aikaisempaa useampi (kasvua 3 %-yks.) on sitä mieltä, että kulttuuriperintöä koskevaa tietoa on helppo saada.

Vuoteen 2021 verrattuna suurin muutos on tapahtunut kuitenkin siinä, että aikaisempaa harvempi (9 %-yks.) arvioi, että kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä.

Mieluisimmat panostustavat kulttuuriperintöön ovat vastaajien mielestä sisäänpääsymaksujen maksaminen kulttuuriperintökohteisiin ja tapahtumiin (52 %, 2021 43%, 2017 41%), osallistuminen ja ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (39 %, 2021 31%, 2017 38%), verorahojen käyttö kulttuuriperintöön (38 %, 2021 44%, 2017 42% kannattaa) sekä rahan ja ajan käyttäminen kulttuuriperintömatkailuun (35 %, 2021 35%, 2017 25%).

Vähiten mieluisia panostustapoja ovat oman kulttuuriperintökohteen ostaminen (6 %, 2021 8%, 2017 4%), rahan käyttäminen oman talon historiaa säilyttävään hoitamiseen (17 %, 2021 11%, 2017 9%) tai rahan lahjoittaminen kulttuuriperinnön hoitoon (23 %, 2021 21%, 2017 16%).

Vuoteen 2021 verrattuna eniten kannatustaan mieluisina panostustapoina kulttuuriperintöön ovat lisänneet sisäänpääsymaksujen maksaminen kohteisiin ja tapahtumiin (9 % yks.), osallistuminen ja ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (8 %-yks.) sekä rahan käyttäminen oman talon historiaa säilyttävään hoitamiseen (6 %-yks.). Vuoteen 2017 verrattuna on lisääntynyt myös rahan kulttuuriperinnön hoitoon lahjoittamisen mielisuus (+ 7 %-yks.).

Suosiotaan on menettänyt vain omien verorahojen käyttäminen kulttuuriperintöön (laskua 6 %-yks.).

Vuoden 2025 vertailu vuoteen 2021 ja 2017, merkittävimmät muutokset

Kulttuuriperintö on suomalaisille käytännössä yhtä tuttu asia kuin vuonna 2021. Erittäin tuttua asiaa pitävien osuus on kuitenkin lisääntynyt 3 %-yksikköä ja täysiin vieraana pitävien vähentynyt 2 %-yksikköä. **Kulttuuriympäristön** tuttuuden osalta tulos on säilynyt lähes ennallaan vuodesta 2021, asian tunteminen on kuitenkin lisääntynyt hieman vuodesta 2017.

Ilmaistun **puoluekannan vaikutus kulttuuriperinnön tuntemiseen on tasoittunut**. Erot eri puolueiden kannattajien välillä ovat vähentyneet myös **kulttuuriympäristön** tuntemisen osalta vuodesta 2021.

Vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa kuuluvatko useat esitetyt asiat kulttuuriperintöön, kulttuuriympäristön vai molempiin tai eivät kumpaakaan. **Kaikkien valintojen osalta valinnat/tulokset ovat pääosin lähes samat kuin 2021 ja 2017**. Kulttuuriperintöön kuuluviksi arvioiduissa asioissa nousua vuoteen 2021 verrattuna on tapahtunut tapojen, perinteiden ja (käden)taitojen (6 %-yks.) sekä rakennusten ja rakennetun ympäristön osalta (+ 4 %-yks.) osalta. Rakennusten ja rakennetun ympäristön arvioidaan nyt kuuluvan harvemmin vain kulttuuriympäristöön (- 6 %-yks.) ja useammin sekä kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön (+ 7 %-yks.).

Kokonaisuutena kulttuuriperinnön tärkeys itselle on säilynyt ennallaan vuodesta 2021 ja 2017. Erittäin tai melko tärkeänä pitävien yhteismäärä on 75 % (2021 72 %, 2017 72 %) ja niiden osuus, jotka eivät pidä kulttuuriperintöä tärkeänä asiana on yhteensä 20 % (2021 22 %, 2017 20 %). 3 % ei osaa arvioida asiaa (2021 6 %, 2017 8 %) vastanneista. Naiset pitävät nyt kulttuuriperintöä vain hieman tärkeämpänä asiana kuin miehet. Ero on pienentynyt aikaisemmista vuosista. Myös erot eri ikäryhmien arvioissa ovat pienentyneet aikaisemmasta.

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan ovat myönteisiä ja muuttuneet aikaisempaa positiivisemmaksi. Myönteisin kehitys vuoteen 2021 verrattuna (+ 6 %-yks.) on tapahtunut oman kulttuuriperinnön pitämisessä eurooppalaisena ja siinä, että kulttuuriperintö on oleellinen osa suomalaisuutta (+ 8 %-yks. huom. sanoitus 2021 ”osa suomalaisten identiteettiä”).

Kulttuuriperinnön säilyttäminen arvioidaan nyt aikaisempia vuosia tärkeämmäksi.

Valtaosa (93 %, 2021 88 %, 2017 87 %) suomalaisista pitää kulttuuriperinnön säilyttämistä tärkeänä (erittäin tai melko tärkeänä) asiana.

Peräti 55 % (2021 51 %, 2017 50%) pitää asiaa erittäin tärkeänä. Niiden osuus, joille kulttuuriperintö säilyttäminen ei ole lainkaan tai ei kovin tärkeä asia on yhteensä vain 5 % (2021 8 %, 2017 8 %). Lukema on erittäin alhainen. Lisäksi erot eri ikäryhmien väliset erot arvioissa ovat kaventuneet selvästi vuodesta 2021. Myös erot eri koulutusryhmien välillä ovat kaventuneet selvästi vuodesta 2021 (peruskoulutetut 89 %, 2021 82 %).

Samanmielisyyss **kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien asioiden** osalta on lisääntynyt jonkin verran vuodesta 2017 alkaen. Suurin positiivinen muutos vuoteen 2021 verrattuna on tapahtunut arvioissa, joissa arvioidaan kulttuuriperinnön aiheuttamia hankaluuksia verrattuna sen hyötyihin (- 5 %-yks.) ja rajoittaako kulttuuriperinnön säilyttäminen kehitystä ja toiminnan vapautta (- 4 %-yks.).

Tärkeimpiä **vaalittavia kulttuuriperintöjä ja -ympäristöjä** kysyttäessä eniten vuoteen 2021 verrattuna on noussut rakennusten ja rakennetun ympäristön tärkeysarvio (6 %-yks.). Eniten laskua on tapahtunut arkeologisten esineiden, paikkojen ja muinaisjäännösten (8 %-yks.) sekä arjen tavaroiden ja esineiden osalta (- 6 %-yks.). Muutokset ovat varsin suuria.

Eri asioiden yhteiskunnallista merkittävyyttä arvioitaessa samanmielisyyss on lisääntynyt arvioissa, joiden mukaan kulttuuriperintö edistää ihmisten hyvinvointia (+ 9 %-yks. vuoteen 2017 verrattuna). Kaiken kaikkiaan samanmielisyyss on lisääntynyt hieman lähes kaikissa kysytyissä asioissa. Samanmielisyyden lisääntymistä vuoteen 2017 verrattuna (7 %-yks.) on väittämässä, jonka mukaan kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalle, vaikka tulos onkin laskenut hieman vuodesta 2021 (- 4 %-yks.).

Vastuiden ja osallisuuden osalta suurin samanmielisyyden kasvu vuodesta 2021 on tapahtunut siinä, että entistä useampi arvioi, että kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (+ 7 %-yks.). Sen sijaan kaikissa muissa vertailukelpoisissa väittämässä on tapahtunut merkittävää samanmielisyyden laskua (-7 %-yks. tai enemmän).

Erityisesti kokoomuksen ja perussuomalaisten kannattajat ovat muita haluttomampia käyttämään julkisia varoja kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen. Suhtautuminen kulttuuriperinnön ilmaisuuteen kaikille saa vähiten tukea kokoomuslaisilta. Näissä asioissa suhtautuminen on positiivisinta vasemmistoliiton, vihreiden ja myös KD:n kannattajien keskuudessa.

Vuoden 2025 vertailu vuoteen 2021, merkittävimmät muutokset

Yli 18-vuotiaat manner-suomalaiset ovat sitä mieltä, että **kulttuuriperinnöstä huolehtiminen** kuuluu pääasiassa kansalaisten ja asukkaiden (73 %), yhteisöjen (67 %) sekä viranomaisten (64 %) vastuulle.

Vähiten kulttuuriperinnön huolehtimisen katsotaan kuuluvan yritysten (15 %) tai asianharrastajien (27 %) vastuulle.

Aikaisempaa useampi on sitä mieltä, kulttuuriperinnöstä huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti kansalaisten ja asukkaiden (+ 10 %-yks.), yhteisöjen (+ 9 %-yks.) tai yritysten (+ 5 %-yks.) vastuulle. Aikaisempaa harvempi on puolestaan sitä mieltä, että asia olisi ensisijaisesti viranomaisten vastuulla (7 %-yks.). Tämä kannanotto heijastanee kasvanutta haluttomuutta käyttää erityisesti yhteisiä varoja kulttuuriperinnön suojeluun tai hoitamiseen.

Vuoteen 2021 verrattuna suurin muutos on tapahtunut siinä, että aikaisempaa harvempi (9 %-yks.) arvioi, että kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä.

Eniten kannatustaan **mieluisina panostustapoina kulttuuriperintöön** ovat lisänneet sisäänpääsymaksujen maksaminen kohteisiin ja tapahtumiin (+ 9 % yks.), osallistuminen ja oman ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (+ 8 %-yks.) sekä rahan käyttäminen oman talon historiaa säilyttävään hoitamiseen (+ 8 %-yks.).

Suosiotaan on menettänyt vain omien verorahojen käyttäminen kulttuuriperintöön (laskua 6 %-yks.).

2

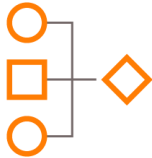
Tutkimuksen toteutus

Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus

Kohderyhmä

- 18 vuotta täyttäneet manner-suomalaiset.
- Tulokset on vakioitu vastaamaan kohderyhmän sukupuoli- ja ikäjakaumaa sekä tiedonkeruuhetken puoluekannatusta.

Tiedonkeräys

- Väestövastaava verkkopaneeli.
- Vastajia 2215.
- Vastaukset kerätty 15.–22.8.2025, kyselyn kieli oli suomi ja ruotsi.

Sisältö

- Kulttuuriperintöä käsittelevä tutkimus, joka on toteutettu aikaisemmin vuosina 2017 ja 2021.
- Tutkimuksen keskeisiä tuloksia on tarkoitus seurata myös tulevana vuosina.
- Lomakkeen pituus vastaajalle oli noin 13 minuuttia.

Raportointi

- Ppt-muotoiset raportit: laaja ja karsitumpi versio.
- Tulosten ristiintaulukointi excel-muodossa.
- Avovastaukset excel-muodossa.
- Kolme tulosten purkutilaisuutta.

Aineiston rakenne

	%		%		%
SUKUPUOLI		AMMATTIRYHMÄ		TALOUDEN BRUTTOVUOSITULOT	
Nainen	50	Johtava asema/ ylempi toimihlö	15	Alle 20.000 euroa	14
Mies	50	Alempi toimihenkilö	9	20 – 35.000 euroa	13
IKÄ		Työntekijä	25	35 – 50.000 euroa	15
Alle 30 v.	14	Yrittäjä	4	50 – 85.000 euroa	22
30 – 45 v.	33	Koululainen/ opiskelija	10	Yli 85.000 euroa	21
46 – 55 v.	15	Eläkeläinen	27	ÄÄNESTÄISI NYT	
56 – 64 v.	16	Muu	8	KESK	11
Yli 65 v.	23	ELÄMÄNVAIHE		KOK	13
ASUINPAIKKA		Asuu yksin	31	PS	8
Suur-Helsinki	24	Asuu kaksin puolison kanssa	39	SDP	18
Muu kaupunki	54	Lapsiperhe	24	VIHR	7
Maaseutu	23	Muu	5	VAS	6
KOULUTUS		TALOUELLINEN TILANNE		RKP	3
Peruskoulutus	36	Tulee mukavasti toimeen	45	KD	2
Muu koulutus	40	Pärjää, kun tekee ostokset harkiten	35	MUU	2
Akateeminen	22	Joutuu ajoittain tinkimään lähes kaikesta	18	Ei äänestäisi	4
				Ei osaa sanoa	15
				Ei halua sanoa	11

Tutkimuksen sisältö

* Kysymykset kysytty barometrin viimeisinä kysymyksinä

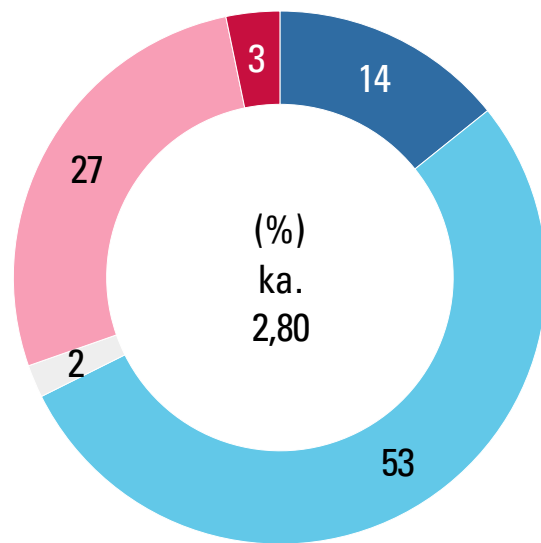
3

Käsitteet, niiden tunteminen ja merkitys

Kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön tuttuus

Kuinka tuttu KULTTUURIPERINTÖ on sinulle
asiana/käsitteenä?

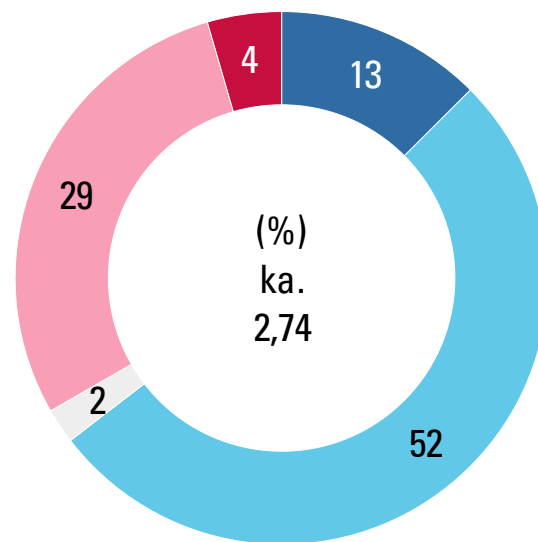
KAIKKI 2025 (n=2215)

- Erittäin tuttu (4)
- Melko tuttu (3)
- En osaa sanoa
- Melko vieras (2)
- Täysin vieras (1)

Kuinka tuttu KULTTUURIYMPÄRISTÖ on sinulle
asiana/käsitteenä?

KAIKKI 2025 (n=2215)

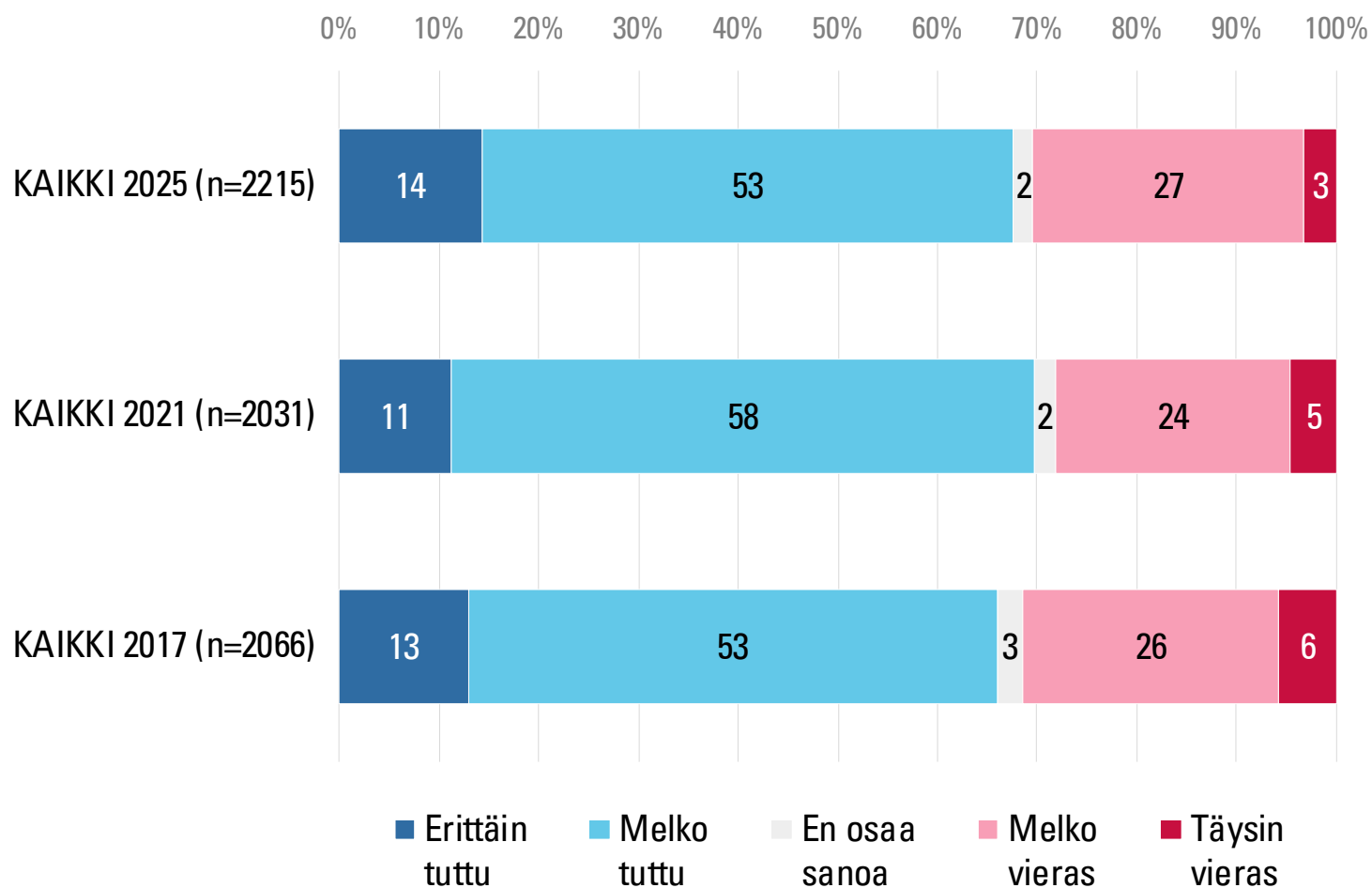
- Erittäin tuttu (4)
- Melko tuttu (3)
- En osaa sanoa
- Melko vieras (2)
- Täysin vieras (1)

Vastaajista
kulttuuriperinnön arvioi
itselleen tutuksi
asiaksi/käsitteeksi 67 %,
kulttuuriympäristön 65 %..

Vieraana asiana
kulttuuriperintöä pitää
itselleen 30 % ja
kulttuuriympäristöä 32 %.

Kulttuuriperinnön tuttuus - vuosivertailu

Kuinka tuttu KULTTUURIPERINTÖ on sinulle asiana/käsitteenä?

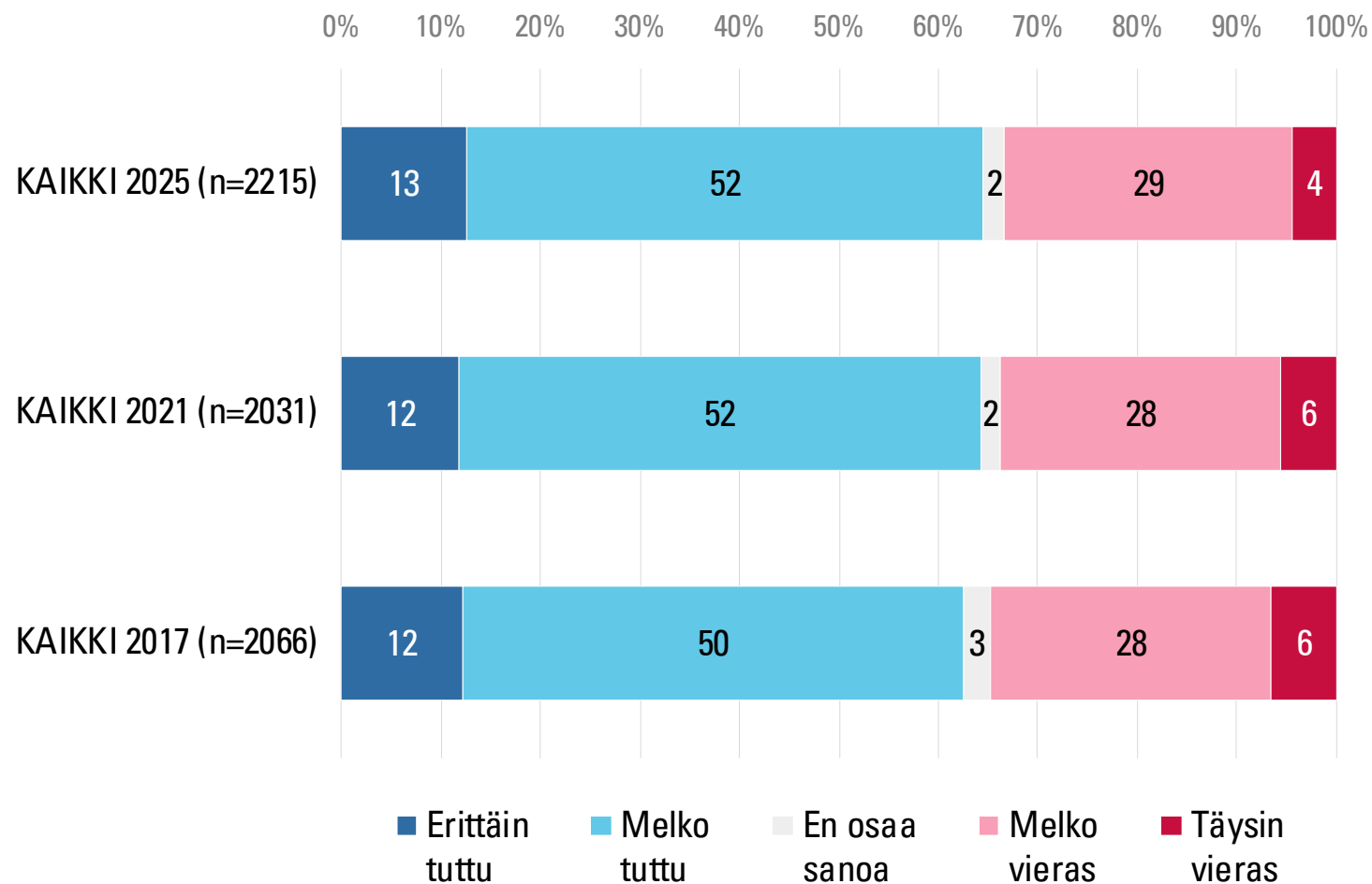

Kulttuuriperintö on nyt suomalaisille käytännössä yhtä tuttu asia kuin vuonna 2021.

Erittäin tuttuna asiaa pitävien osuus on kuitenkin lisääntynyt 3 %-yksikköä ja täysin vieraana pitävien vähentynyt 2 %-yksikköä.

Kulttuuriympäristön tuttuus - vuosivertailu

Kuinka tuttu KULTTUURIYMPÄRISTÖ on sinulle asiana/käsitteenä?

Kulttuuriympäristön tuttuuden osalta tulos on säilynyt lähes ennallaan vuodesta 2021, asian tunteminen on lisääntynyt hieman vuodesta 2017.

Kulttuuriperinnön tuttuus (1/2)

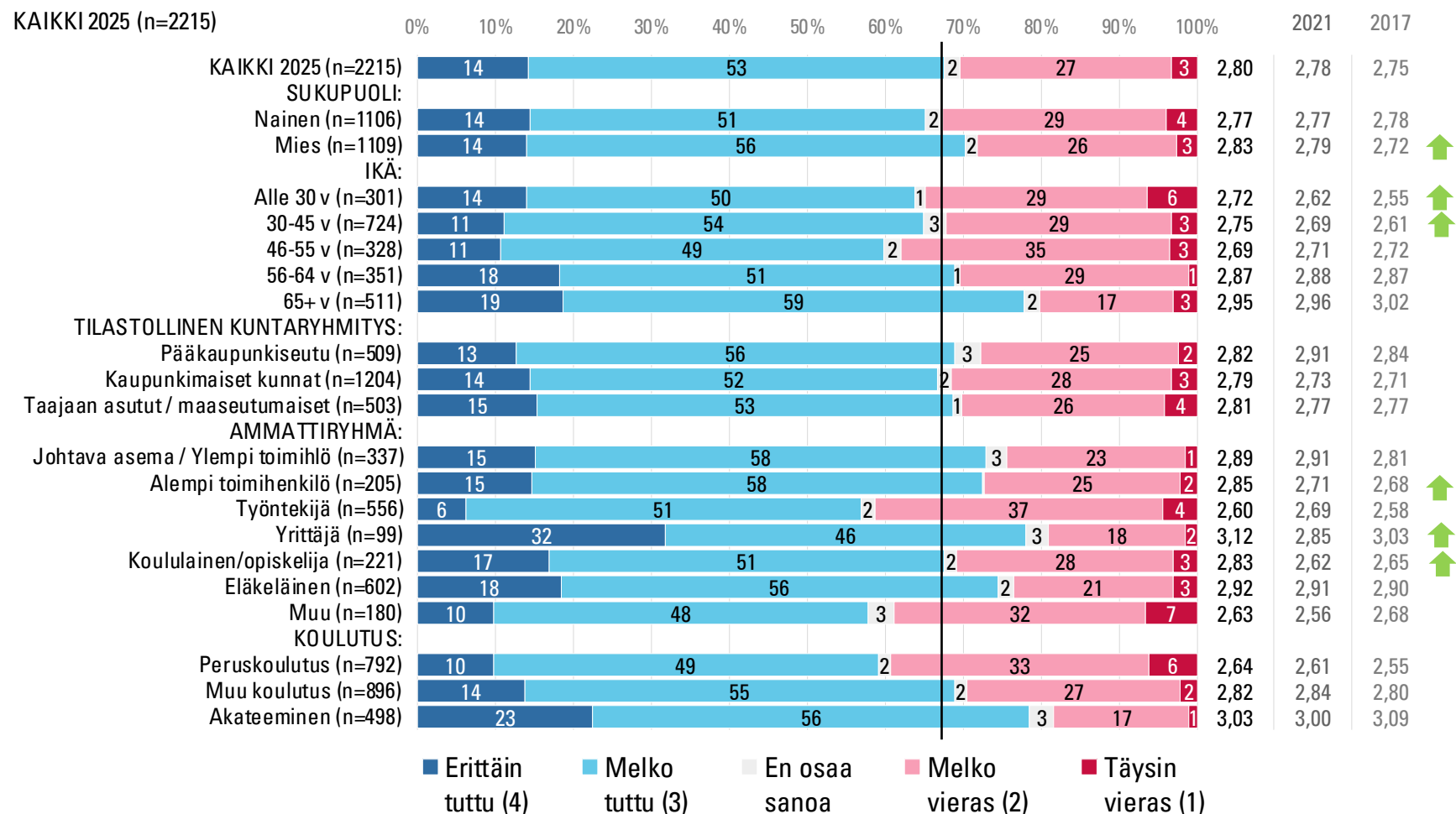
Kuinka tuttu KULTTUURIPERINTÖ on sinulle asiana/käsitteenä?

Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Keskiarvo (1-4)

Kulttuuriperintökäsite koetaan itselle tutuimmaksi yli 65-vuotiaiden joukossa, myös 56-64-vuotiaat arvioivat asian itselleen hieman tutummaksi kuin heitä nuoremmat.

46-55-vuotiaista asiaa pitää itselle tutuna 60 %, kun vastaava arvio on yli 65-vuotiailla 78 %.

Asian tutuna pitämiseen vaikuttaa myös vastaajan koulutus. Perustason koulutuksen saaneista kulttuuriperintöä pitää itselle tutuna 59 % (2021 60 %) ja akateemisesti koulutetuista 79 % (2021 80%).

Sen sijaan naiset ja miehet arvioivat tuntevansa asian yhtä hyvin.

Kulttuuriperinnön tuttuus (2/2)

Kuinka tuttu KULTTUURIPERINTÖ on sinulle asiana/käsitteenä?

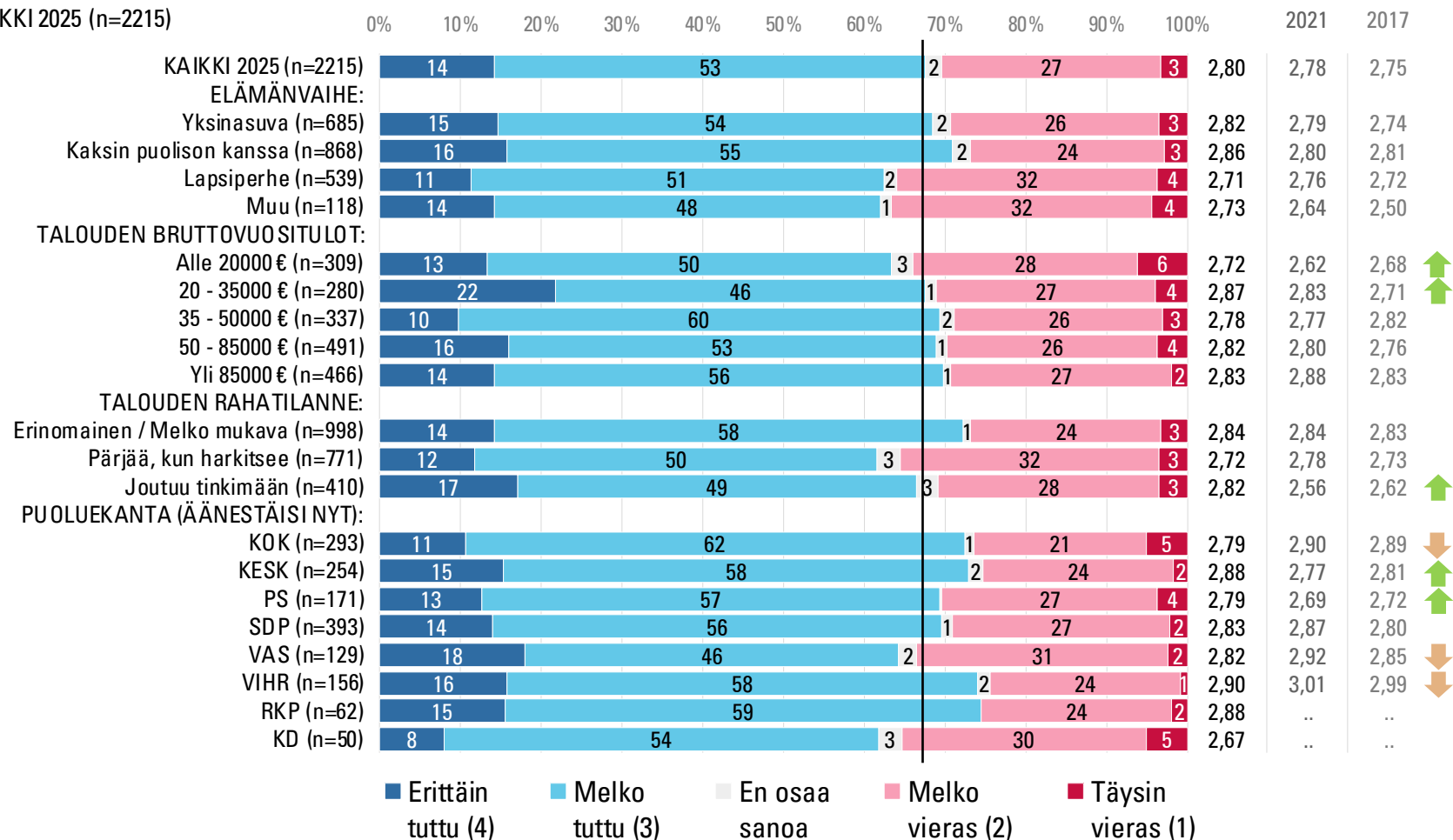
Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Keskiarvo (1-4)

KAIKKI 2025 (n=2215)

Elämänvaiheella on vaikutusta kulttuuriperinnön arvioitun tuntemiseen. Asian tuntevat parhaiten kaksin puolison kanssa asuvat (71 %), perheellisillä tunnettuus on 62 %.

Myös taloudellisella tilanteella on vaikutusta asiaan. Parhaiten toimeentulevista 72 % arvioi tuntevansa asian, kun vastaava luku niiden keskuudessa, jotka pärjäävät, mutta joutuvat harkitsemaan hankintojaan on 62 %.

Ilmaistun puoluekannan vaikutus kulttuuriperinnön tuntemiseen on tasoittunut. Erot eri puolueiden kannattajien välillä ovat tasoittuneet.

Tunteminen on kuitenkin matalinta KD:n kannattajien keskuudessa (62%).

Kulttuuriympäristön tuttuus (1/2)

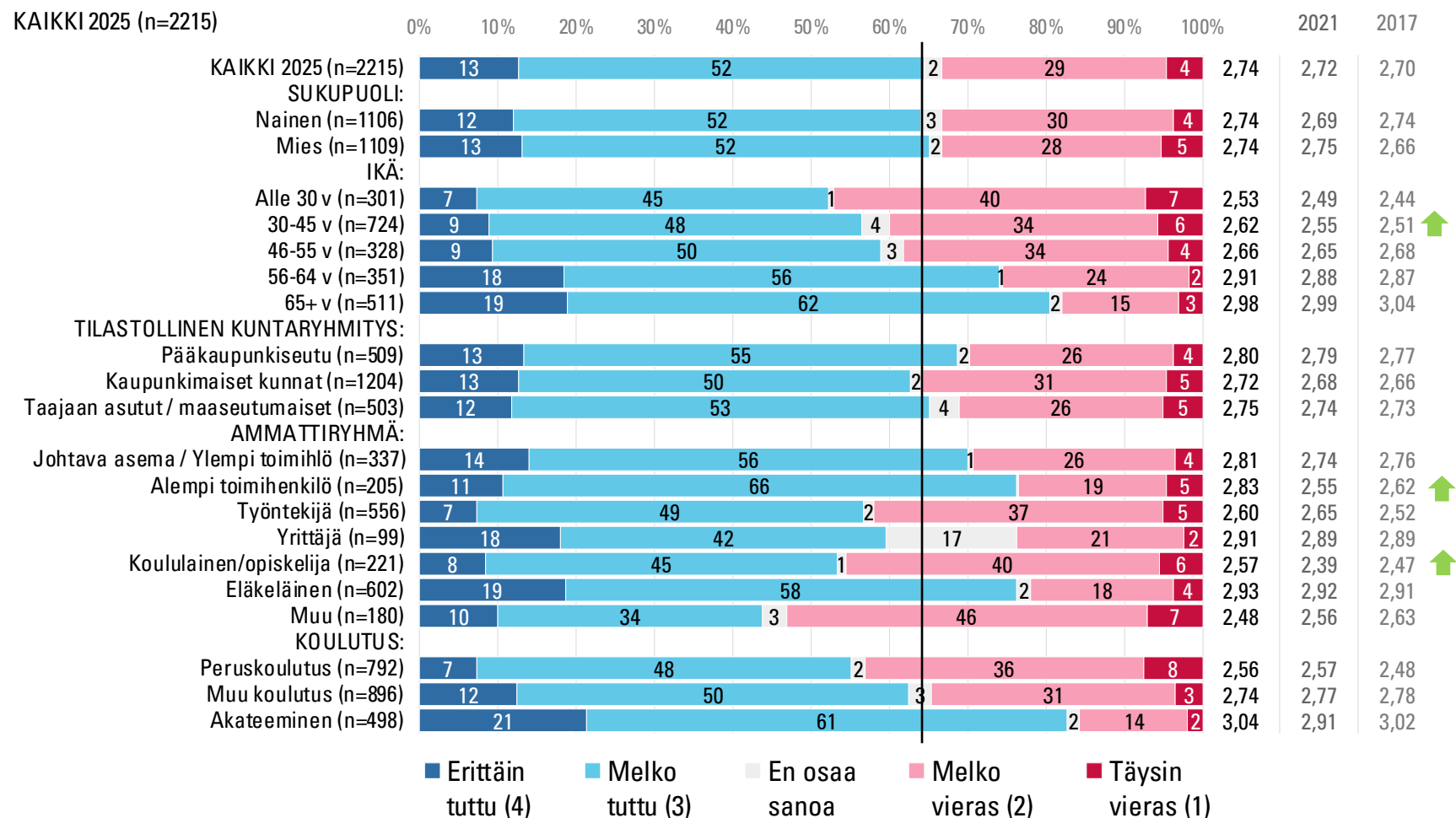
Kuinka tuttu KULTTUURIYMPÄRISTÖ on sinulle asiana/käsitteenä?

Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Keskiarvo (1-4)

Kulttuuriympäristö-käsite koetaan sitä tutummaksi, mitä vanhempi ihminen on. Alle 30-vuotiaista asiaa pitää itselle tuttuna vain 52 % (2021 49%), kun vastaava arvio yli 65-vuotiailla on 81 % (83%, 2121 83%).

Myös koulutus vaikuttaa voimakkaasti asian tuttuna pitämiseen. Perustason koulutuksen saaneista kulttuuriympäristöä pitää itselle tuttuna 55 % (2021 56%) ja akateemisesti koulutetuista 82 % (2021 74%).

Ammattiryhmän mukaan tarkasteltuna asian tunteminen on korkeinta johtavassa asemassa olevien ja toimihenkilöiden, yrittäjien sekä eläkeläisten keskuudessa. Tunteminen on matalinta työntekijöiden ja opiskelijoiden keskuudessa.

Kulttuuriympäristön tuttuus (2/2)

Kuinka tuttu KULTTUURIYMPÄRISTÖ on sinulle asiana/käsitteenä?

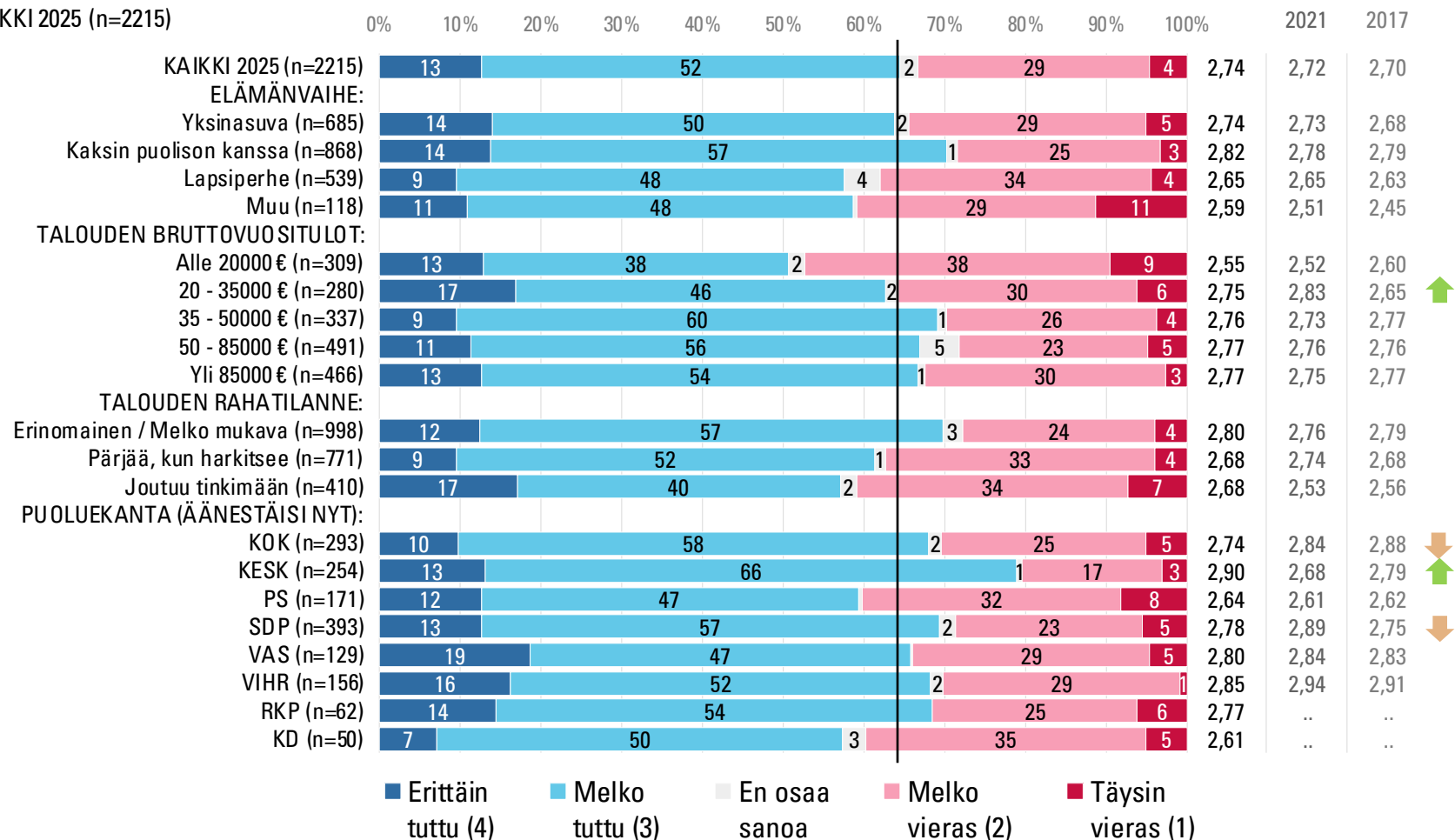
Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Keskiarvo (1-4)

KAIKKI 2025 (n=2215)

Samoin kuin kulttuuriperinnössä, taloudellisella tilanteella on vaikutusta myös kulttuuriympäristön arvioituu tuntemiseen. Vastaajien keskuudessa, jotka arvioivat tulevansa erittäin tai melko mukavasti toimeen, asian arvioi tuntevansa yhteensä 69 % (2021 66 %) kun taas niiden keskuudessa, jotka joutuvat ajoittain tai lähes aina tinkimään hankinnoista tunteminen jää 57 %:iin (2021 53 %).

Vastaajan puoluekannan aiheuttamat erot kulttuuriympäristö tuntemiseen asiana ovat vähentyneet vuodesta 2021. Nyt käsitteen tunteminen on yleisintä keskustan kannattajien ja matalinta KD:n kannattajien keskuudessa.

Mitä asioita mieleesi tulee sanasta kulttuuriperintö?

Kulttuuriperintö – Tiivistys omasanaisista, avoimista vastauksista

Aineellinen kulttuuriperintö

Fyysiset ja näkyvät kohteet:

Rakennukset: linnat, kirkot, museot, vanhat kaupunginosat (esim. Porvoo, Turun linna, Suomenlinna)

Taide ja esineet: kuvataide, veistokset, kansallispuvut, kirjallisuus

Ympäristö: maisemat, rauniot, historialliset kohteet, kansallismaisemat

Ruoka: karjalanpiirakat, borssikeitto, perinneruoat

Aineeton kulttuuriperintö

Ei-materiaaliset, siirtyvät arvot ja käytännöt:

Tavat ja perinteet: juhannuskokko, saunominen, kansantanssi, juhlapyhät

Uskomukset ja ajatusmallit: kristinusko, kansanusko, maailmankuva

Kieli ja murteet

Kansanrunous ja musiikki: runot, laulut, kansanlaulut

Historiankertomus: tarinat, sananlaskut, vanhat opit

Kulttuurin siirtyminen ja säilyttäminen

Kulttuuriperinnön luonne:

Sukupolvelta toiselle siirtyvät asiat: tiedot, taidot, uskomukset

Säilyttäminen ja vaaliminen: perinteen suojeleminen, rakennusten säilytys, "ettei unohdu"

Yhteisöllisyys: identiteetti, kuuluminen, yhteiset arvot

Kulttuurin jatkuvuus: mitä jätämme jälkipolville

Suomalaisuuteen liittyviä esimerkkejä

Usein toistuvia, suomalaisuutta korostavia asioita:

Kalevala

Sauna

Kansanlaulut ja kansallispuku

Karjalanpiirakat

Juhannus

Kansallismaisemat (Koli, järvet, tunturit)

Yhdessä lauseessa: Kulttuuriperintö tarkoittaa sukupolvelta toiselle siirtyviä tapoja, perinteitä, arvoja, esineitä, rakennuksia, taidetta ja tietoa, jotka ovat merkittäviä tietyssä kulttuurissa tai yhteisössä.

Mitä asioita mieleesi tulee sanasta kulttuuriympäristö?

Kulttuuriympäristö – Tiivistys omasanaisista, avoimista vastauksista

Rakennettu ympäristö

Vanhat rakennukset, kirkot, kartanot, tehtaat

Asuinalueet, rintamamiestalot, pihapiirit

Museot ja ulkomuseot

Vanhat kaupunginosat (esim. Vanha Rauma, Porvoon vanhakaupunki)

Maisemat ja luonto

Maalaismaisemat, peltoalueet, laidunmaat

Kansallismaisemat (esim. Koli)

Luonnon ja ihmisen yhteinen muokkaus (metsänhoito, viljely)

Kulttuuritoiminta

Teatterit, museot, konserttipaikat

Kulttuuritapahtumien paikat ja tuottajat

Kotiseututoiminta

Aineeton kulttuuriperintö

Tavat, perinteet, kieli, murteet

Arvot ja uskomukset

Historia ja yhteisön muisti

Säilyttäminen ja suojeleminen

Suojellut alueet, muinaisjäännökset

Arvokkaat kulttuuriset miljööt, joita halutaan säilyttää tuleville sukupolville

Rakentamisen ja maiseman alkuperäisen ilmeen vaaliminen

Esimerkit (usein mainitut paikat)

Suomenlinna

Vanha Rauma

Seurasaari

Verlan tehdasmiljö

Tammerkoski

Kansallispuistot (esim. Koli, UKK-puisto)

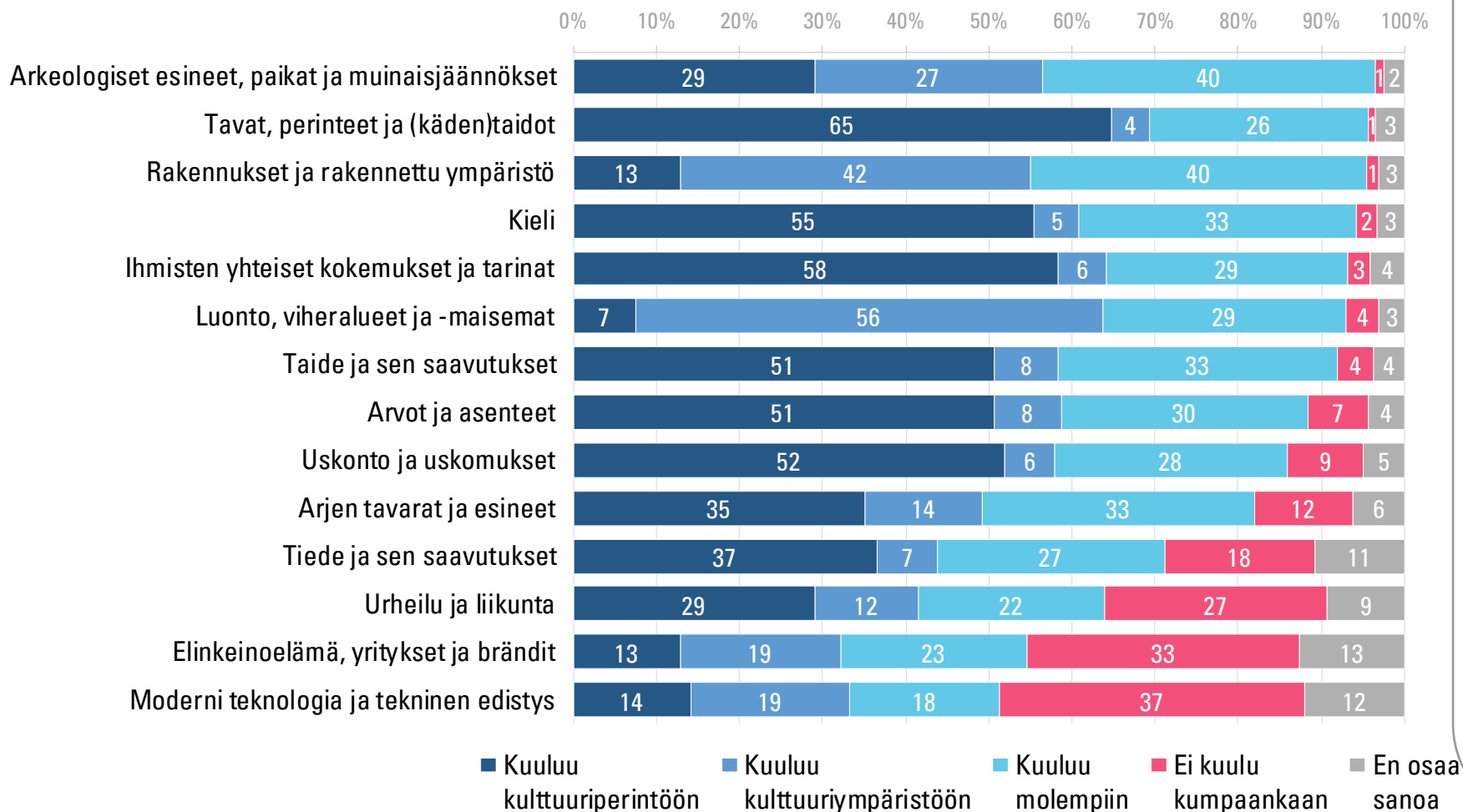
Kotiseutumuseot

Yhdessä lauseessa: Perinteinen kulttuuriympäristö on ihmisen ja luonnon yhdessä muovaama, kulttuurisesti merkittävä alue, jossa näkyy historiallinen elämäntapa, arvot ja rakennusperintö – ja joka halutaan säilyttää tuleville sukupolville.

Kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat

Mitä asioita liitetään kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön

KAIKKI 2025 (n=2215)

Kolme asiaa, joiden arvioidaan selvimmin kuuluvan kulttuuriperintöön ovat tavat, perinteet ja (käden)taidot (65 %, 2021 59 %, 2017 64 %), ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat (58 %, 2021 58 %, 2017 61 %) sekä kieli (55 %, 2021 55 %, 2017 58 %).

Kolme selkeimmin kulttuuriympäristöön kuuluvaa asiaa ovat luonto, viheralueet ja -maisemat (56 %, 2021 53 %, 2017 54 %), rakennukset ja rakennettu ympäristö (42 %, 2021 48 %, 2017 48 %) ja arkeologiset esineet, paikat sekä muinaisjäännökset (27 % 2021 25 %, 2017 25 % muinaisesineet, muinaiset paikat ja monumentit).

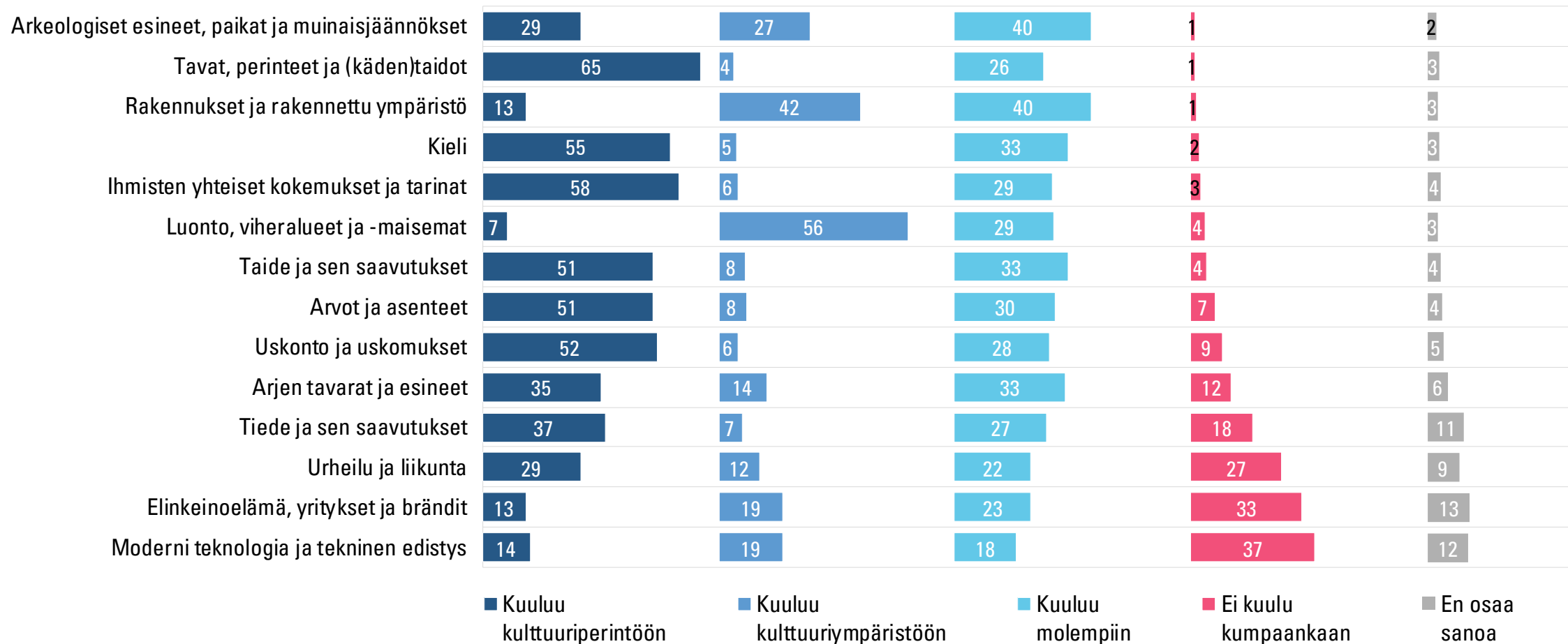
Arkeologisten esineiden, paikkojen sekä muinaisjäännösten katsotaan kuuluvan selkeästi sekä kulttuuriperintöön että kulttuuriympäristön piiriin (40 %), samoin tapahtuu rakennusten ja rakennetun ympäristön arvioissa (40 %). Seuraavaksi tulevat kieli, taide ja sen saavutukset sekä arjen tavarat ja esineet, joiden kaikkien osalta kolmannes vastaajista arvioi niiden kuuluvan sekä kulttuuri perintöön että -ympäristöön. Asioita, joiden ei arvioida kuuluvan kummankaan käsitteen piiriin ovat moderni teknologia ja tekninen edistys (37 %, 2021 35 %, 2017 35 %), elinkeinoelämä, yritykset ja brändit (33 %) sekä urheilu ja liikunta (27 %, 2021 27 %, 2017 30 %).

Kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat, kuva 2.

Mitä asioita liitetään kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön

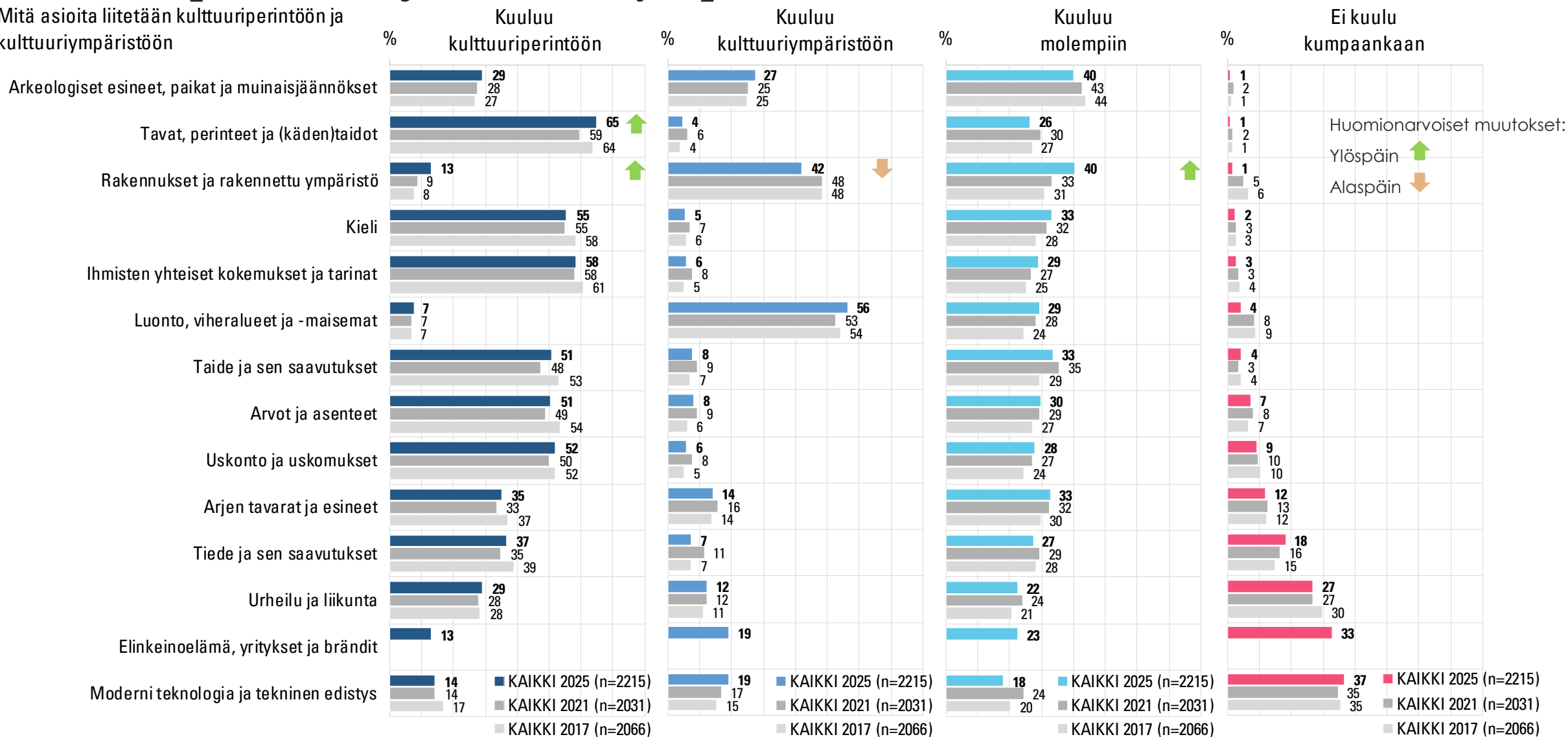
KAIKKI 2025 (n=2215)

%

Kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat - vuosivertailu

Mitä asioita liitetään kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön

Kulttuuriperintöön kuuluvat asiat (1/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Sukupuoli		Ikä						Tilastollinen kuntaryhmitys			Ammattiryhmä					Koulutus				
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau-punki-seutu (n=509)	Kau-punki-maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa-seutu-maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimi-hlö (n=205)	Työn-tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu-lainen/ opis-kelija (n=221)	Eläke-läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus-koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee-minen (n=498)
Luonto, viheralueet ja -maisemat	7	8	7	7	10	6	5	7	6	7	9	7	11	6	22	5	6	6	8	8	5
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	13	13	13	8	15	13	12	13	14	12	14	12	22	12	18	8	14	9	13	14	11
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	65	65	64	69	61	69	68	63	64	65	64	70	74	65	47	68	64	51	65	62	71
Taide ja sen saavutukset	51	50	51	54	53	52	50	45	51	49	53	57	62	49	53	50	45	47	47	51	54
Tiede ja sen saavutukset	37	35	38	31	34	41	40	38	37	37	36	39	46	34	32	34	37	30	34	36	42
Urheilu ja liikunta	29	25	34	37	31	30	28	22	26	31	28	29	43	29	30	35	22	30	28	28	32
Arjen tavarat ja esineet	35	37	34	36	33	38	36	35	34	36	34	37	44	34	22	34	33	41	34	35	37
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	29	31	27	37	32	26	25	26	28	30	28	31	33	29	34	37	26	20	31	28	27
Arvot ja asenteet	51	51	50	49	48	52	54	52	45	52	53	54	54	47	53	48	50	49	46	50	57
Kieli	55	56	55	52	51	52	64	60	59	53	59	58	64	51	69	49	59	45	54	55	58
Uskonto ja uskomukset	52	54	50	53	48	50	55	56	53	51	54	51	66	49	58	47	55	38	49	50	59
Moderni teknologia ja tekninen edistys	14	12	16	21	14	16	13	11	15	16	10	15	27	13	15	19	10	8	14	12	19
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	13	13	13	17	10	18	14	11	10	14	15	13	14	12	14	15	11	19	12	12	16
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	58	60	57	56	53	63	64	60	55	57	64	58	64	56	64	56	59	56	53	60	63

Kulttuuriperintöön kuuluvat asiat (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Elämänvaihe					Talouden bruttovuositulot					Talouden rahatilanne			Puoluekanta (Äänestäisi nyt)							
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Yksin- asuva (n=685)	Kaksin- puolison kanssa (n=868)	Lapsi- perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erin- omainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Luonto, viheralueet ja -maisemat	7	8	7	9	2	5	6	13	9	5	10	5	6	8	8	10	8	5	7	6	0
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	13	11	14	15	9	10	12	18	15	12	15	11	11	11	17	15	13	9	7	8	11
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	65	63	68	62	64	57	65	64	68	64	65	67	60	64	68	63	68	67	58	54	64
Taide ja sen saavutukset	51	47	51	55	44	51	51	48	54	58	55	47	47	52	52	49	49	52	53	53	54
Tiede ja sen saavutukset	37	35	40	35	29	30	40	35	39	39	39	36	30	37	39	36	37	37	37	28	31
Urheilu ja liikunta	29	30	29	28	29	30	28	29	31	31	30	28	29	28	37	30	29	32	36	24	32
Arjen tavarat ja esineet	35	32	39	35	27	35	36	32	37	35	36	35	33	28	39	35	35	35	32	35	33
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	29	29	30	29	28	31	30	31	32	30	31	29	24	32	29	31	28	35	24	32	14
Arvot ja asenteet	51	50	51	50	49	51	48	47	55	48	53	48	52	51	48	51	51	52	54	47	48
Kieli	55	53	60	54	45	42	59	57	61	58	60	56	47	61	50	58	57	58	53	52	54
Uskonto ja uskomukset	52	50	52	52	61	44	49	50	58	55	59	48	42	57	56	50	51	56	46	47	72
Moderni teknologia ja tekninen edistys	14	14	16	12	12	17	13	13	15	17	16	13	12	17	17	16	12	19	20	8	8
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	13	11	14	12	19	14	10	13	16	14	14	14	10	15	12	15	14	12	15	13	23
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	58	56	58	61	61	50	53	57	67	57	61	56	55	57	59	57	58	64	67	60	71

Kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat (1/2)

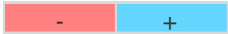
Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%		Sukupuoli		Ikä					Tilastollinen kuntaryhmitys			Ammattiryhmä						Koulutus			
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau-punki-seutu (n=509)	Kau-punki-maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa-seutu-maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimi-hlö (n=205)	Työn-tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu-lainen/ opis-kelija (n=221)	Eläke-läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus-koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee-minen (n=498)
Luonto, viheralueet ja -maisemat	56	57	55	62	51	60	62	53	54	57	58	59	62	59	40	60	53	51	59	53	59
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	42	44	41	48	40	41	48	38	43	41	42	43	45	46	38	46	38	37	44	40	42
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	4	4	5	3	6	4	5	4	5	4	5	5	5	6	4	2	4	4	5	5	4
Taide ja sen saavutukset	8	9	7	7	7	11	8	8	9	7	7	7	6	11	6	7	7	7	9	9	5
Tiede ja sen saavutukset	7	7	7	10	8	5	7	6	8	7	8	5	5	9	5	8	6	12	9	7	4
Urheilu ja liikunta	12	13	11	13	14	14	13	9	15	12	11	15	15	14	4	16	9	10	11	13	12
Arjen tavarat ja esineet	14	15	14	17	15	13	13	12	14	14	14	15	13	13	10	22	12	14	14	12	17
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	27	26	28	26	24	30	33	26	28	27	28	27	33	27	23	26	28	22	27	28	27
Arvot ja asenteet	8	8	8	10	10	10	7	4	10	8	6	9	11	11	5	11	4	7	9	8	8
Kieli	5	6	5	9	6	7	5	2	6	7	2	6	7	7	1	9	3	5	5	7	3
Uskonto ja uskomukset	6	6	5	9	7	6	5	3	5	7	3	7	5	7	6	9	3	8	7	6	4
Moderni teknologia ja tekninen edistys	19	22	16	28	21	18	15	14	22	19	16	22	13	19	5	27	17	24	17	19	20
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	19	21	17	19	24	18	17	14	25	18	15	22	23	21	8	21	15	16	15	23	17
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	6	6	5	7	7	4	5	5	8	5	5	6	6	6	2	7	5	6	7	5	6

Kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Elämänvaihe					Talouden bruttovuositulot					Talouden rahatilanne			Puoluekanta (Äänestäisi nyt)							
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Yksin-asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsi-perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erinomainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Luonto, viheralueet ja -maisemat	56	53	57	59	54	51	60	47	58	61	56	58	52	59	58	61	55	53	55	60	53
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	42	44	39	45	44	46	43	35	42	45	42	43	42	47	43	44	45	49	42	30	40
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	4	5	5	3	5	6	3	5	5	5	6	3	4	6	4	7	3	6	4	4	5
Taide ja sen saavutukset	8	7	10	7	6	7	6	9	9	6	7	8	8	8	5	7	9	5	4	8	5
Tiede ja sen saavutukset	7	7	7	7	11	9	8	8	7	4	6	8	9	7	6	5	12	6	9	4	5
Urheilu ja liikunta	12	11	12	13	21	11	11	15	13	10	12	13	12	13	10	10	14	16	12	14	6
Arjen tavarat ja esineet	14	13	15	14	21	15	11	12	16	14	16	12	13	16	18	13	15	16	17	16	18
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	27	28	26	28	29	26	28	26	27	28	28	26	28	27	27	31	26	21	27	21	42
Arvot ja asenteet	8	7	9	9	8	8	8	9	7	9	8	9	5	9	7	10	7	9	4	15	13
Kieli	5	6	5	6	9	9	4	4	4	5	5	4	6	9	10	4	4	4	5	4	12
Uskonto ja uskomukset	6	6	6	6	9	8	7	6	6	6	5	7	7	5	6	9	7	8	9	6	3
Moderni teknologia ja tekninen edistys	19	18	20	16	24	17	22	19	17	16	17	22	19	16	15	10	23	23	27	16	22
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	19	17	20	21	15	18	17	17	18	22	20	15	22	18	17	19	22	19	19	22	13
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	6	6	6	7	2	9	9	6	3	7	5	6	6	6	6	8	5	5	5	6	3

Kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat (1/2)

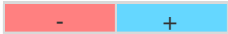
Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Sukupuoli			Ikä					Tilastollinen kuntaryhmitys			Ammattiryhmä					Koulutus				
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau-punki-seutu (n=509)	Kau-punki-maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa-seutu-maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn-tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu-lainen/ opis-kelija (n=221)	Eläke-läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus-koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee-minen (n=498)
Luonto, viheralueet ja -maisemat	29	30	29	25	32	25	29	31	32	29	27	26	23	30	30	28	31	36	27	31	30
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	40	40	41	39	38	41	38	45	38	41	42	44	32	36	37	40	43	49	36	41	46
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	26	27	26	23	26	23	26	31	28	27	24	24	19	23	30	25	30	39	25	29	24
Taide ja sen saavutukset	33	34	33	32	31	28	36	39	34	35	30	32	27	28	31	38	39	39	32	32	38
Tiede ja sen saavutukset	27	29	26	23	27	22	27	34	30	26	28	28	24	25	23	22	33	28	24	27	31
Urheilu ja liikunta	22	23	22	25	27	18	18	21	22	23	22	23	16	26	16	25	22	23	26	20	23
Arjen tavarat ja esineet	33	32	33	26	33	32	36	35	38	30	32	33	32	33	37	26	34	32	31	32	36
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	40	41	39	33	39	39	40	46	41	39	42	40	33	38	40	31	43	55	36	41	44
Arvot ja asenteet	30	33	27	31	29	27	28	32	34	29	29	27	27	31	23	31	31	31	32	30	25
Kieli	33	35	32	33	37	33	29	32	30	35	33	33	26	35	22	38	32	43	32	33	34
Uskonto ja uskomukset	28	30	26	28	33	26	27	23	28	28	28	30	20	29	20	33	24	41	27	29	29
Moderni teknologia ja tekninen edistys	18	16	20	20	19	15	18	18	19	18	17	20	18	16	22	23	17	18	19	16	22
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	23	21	24	27	20	21	24	24	21	23	23	23	21	24	17	24	22	22	25	19	26
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	29	29	29	31	31	25	28	28	30	30	25	30	27	29	28	32	28	33	30	29	28

Kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kuuluvat asiat (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Elämänvaihe					Talouden bruttovuositulot					Talouden rahatilanne			Puoluekanta (Äänestäisi nyt)							
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Yksin- asuva (n=685)	Kaksin- puolison kanssa (n=868)	Lapsi- perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erin- omainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Luonto, viheralueet ja -maisemat	29	32	28	27	36	35	28	32	27	28	27	31	33	27	31	21	31	34	37	21	37
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	40	41	43	35	40	37	39	44	41	41	39	40	42	38	39	36	40	39	47	54	35
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	26	29	24	27	26	32	28	28	22	29	25	25	33	27	25	27	27	25	34	34	25
Taide ja sen saavutukset	33	37	33	28	43	34	32	37	31	30	32	35	34	34	34	32	37	41	38	32	35
Tiede ja sen saavutukset	27	25	28	27	32	25	22	31	24	32	28	27	28	31	28	23	29	30	28	23	25
Urheilu ja liikunta	22	21	22	27	18	22	24	21	20	24	21	24	24	24	22	22	22	23	23	18	31
Arjen tavarat ja esineet	33	36	30	32	34	29	32	40	31	34	29	33	39	35	31	27	37	33	41	34	41
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	40	40	41	39	41	39	39	40	39	40	39	40	44	38	43	37	44	43	47	42	35
Arvot ja asenteet	30	30	29	30	29	27	31	33	29	31	27	31	32	31	33	27	33	26	30	25	30
Kieli	33	35	31	34	39	43	30	35	31	31	30	34	40	24	37	32	36	35	37	35	23
Uskonto ja uskomukset	28	30	27	30	17	32	30	29	24	25	23	31	37	26	26	28	30	23	32	29	12
Moderni teknologia ja tekninen edistys	18	16	18	20	25	21	13	19	18	20	20	17	17	21	14	21	19	19	26	16	9
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	23	20	24	22	25	22	22	24	21	23	22	23	22	27	27	24	22	26	24	24	19
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	29	32	30	25	27	34	30	29	25	30	27	30	32	30	32	24	33	28	25	26	17

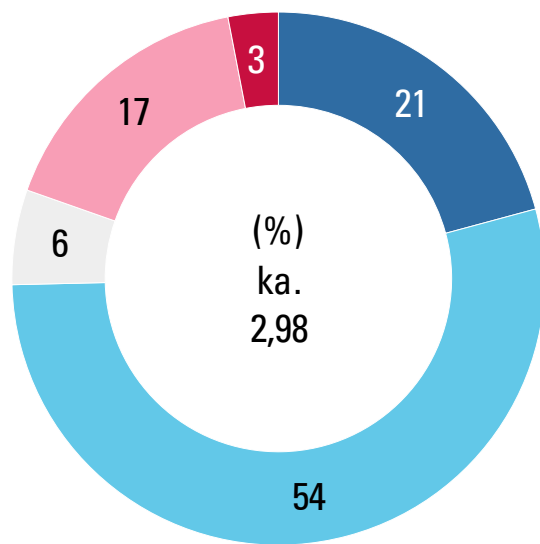
4

Kulttuuriperinnön koettu tärkeys ja merkitys

Kulttuuriperinnön tärkeys

Kuinka tärkeä asia kulttuuriperintö on sinulle?

KAIKKI 2025 (n=2215)

- Erittäin tärkeä (4)
- Melko tärkeä (3)
- En osaa sanoa
- Ei kovin tärkeä (2)
- Ei lainkaan tärkeä (1)

Noin viidennes (21 %, 2021 21 %, 2017 24 %) vastanneista pitää kulttuuriperintöä erittäin tärkeänä asiana itselle. Melko tärkeänä asiaa pitää 54 % (2021 51 %, 2017 48 %).

Niiden osuus, joille kulttuuriperintö ei ole lainkaan tärkeä asia on vain 3 % (2021 3 %, 2017 3 %).

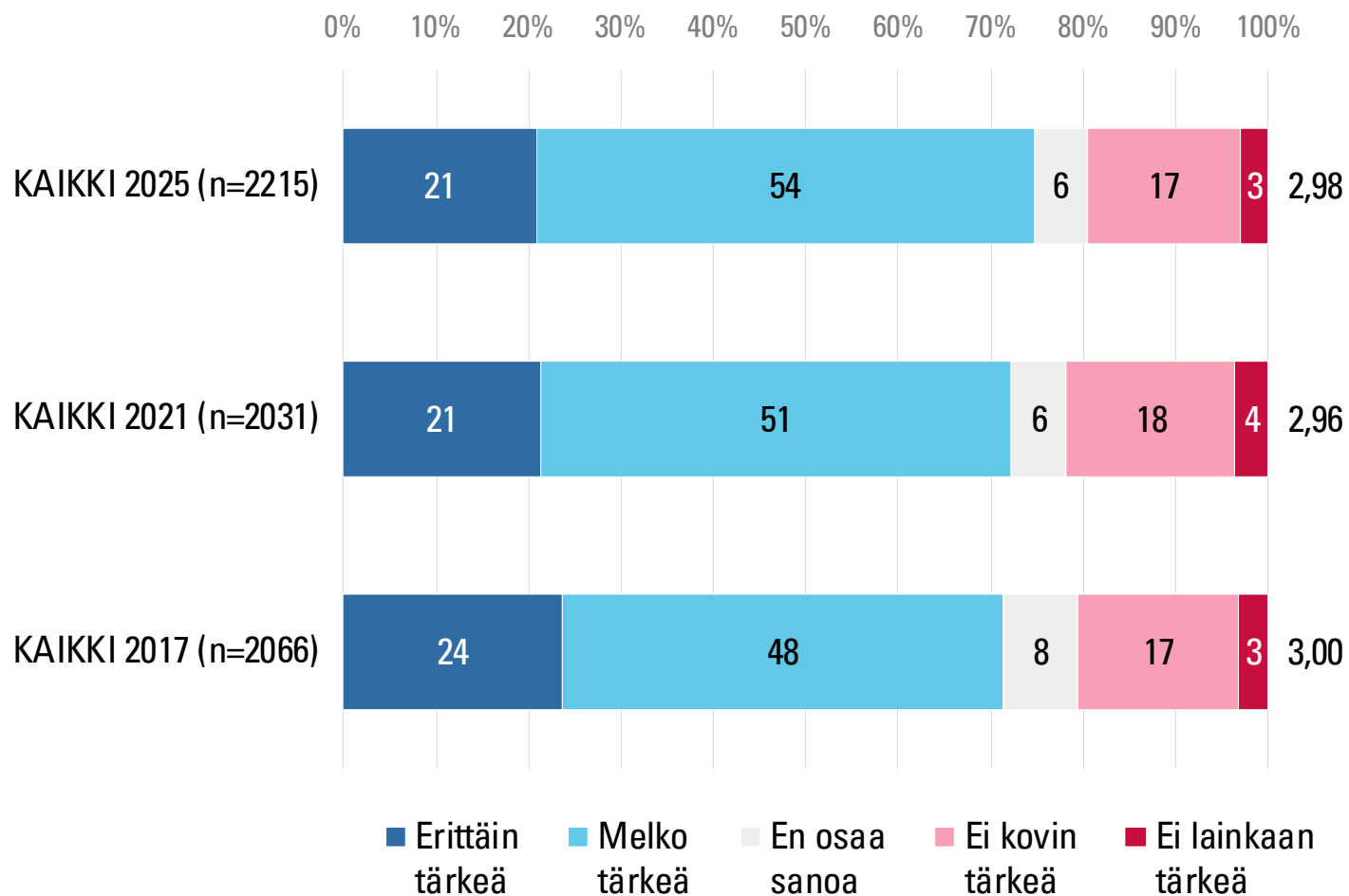
Erittäin tai melko tärkeänä pitävien yhteismäärä on 75 % (2021 72 %, 2017 72 %) ja niiden osuus, jotka eivät pidä kulttuuriperintöä tärkeänä asiana on yhteensä 20 % (2021 22 %, 2017 20 %).

3 % ei osaa arvioida asiaa (2021 6 %, 2017 8 %) vastanneista.

Kulttuuriperinnön tärkeys

Kuinka tärkeä asia kulttuuriperintö on sinulle?

Keskiarvo (1-4)

Kokonaisuutena kulttuuriperinnön tärkeys itselle on säilynyt ennallaan vuosista 2021 ja 2017.

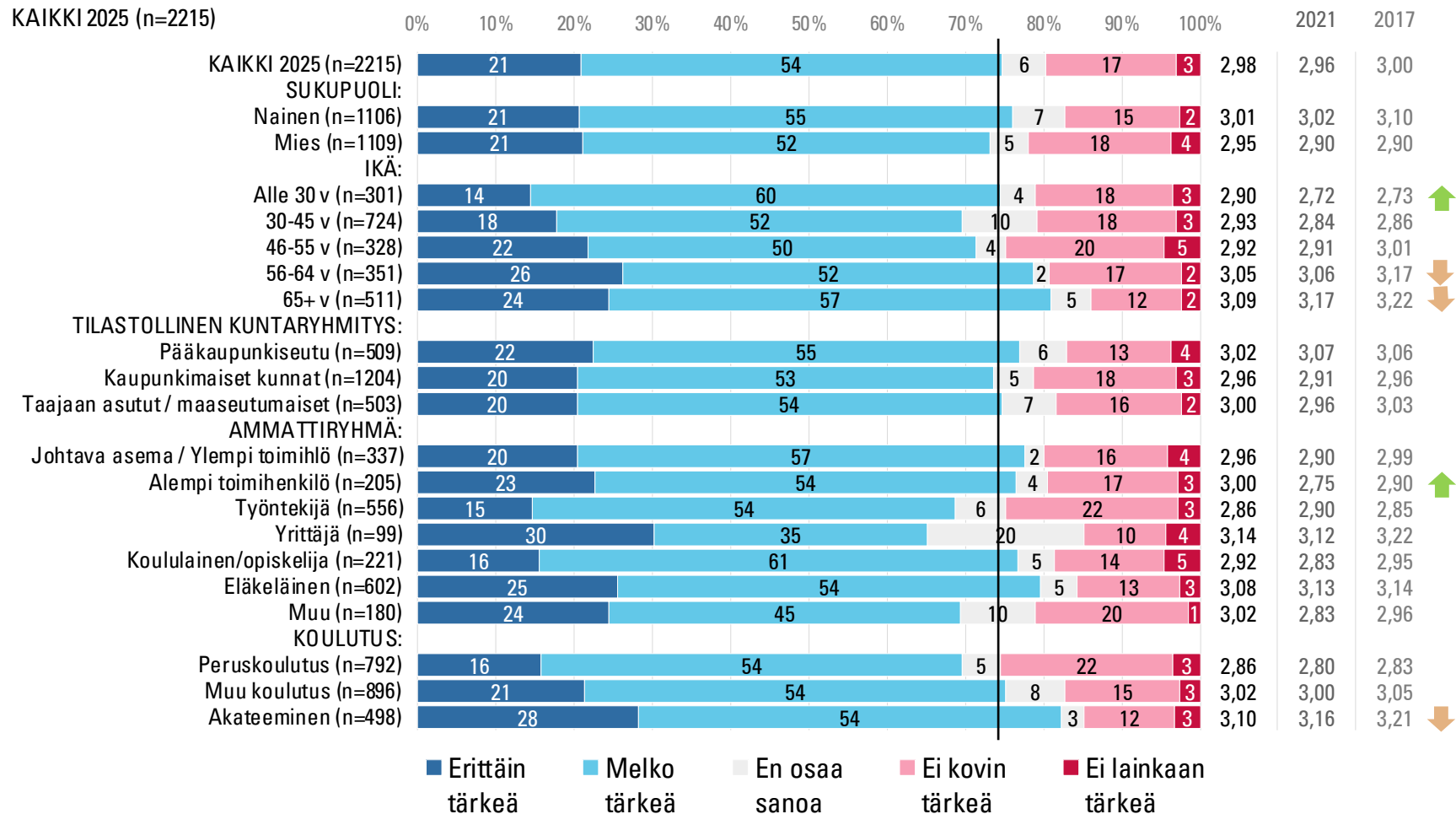
Noin viidennes (21 %, 2021 21 %, 2017 24 %) vastanneista pitää kulttuuriperintöä erittäin tärkeänä asiana itselle. Melko tärkeänä asiaa pitää nyt 54 % (2021 51 %, 2017 48 %).

Niiden osuus, joille kulttuuriperintö ei ole lainkaan tärkeä asia on vain 3 % (2021 4 %, 2017 3 %).

Kulttuuriperinnön tärkeys

Kuinka tärkeä asia kulttuuriperintö on sinulle?

KAIKKI 2025 (n=2215)

Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Keskisarvo (1-4)

Naiset pitävät kulttuuriperintöä vain hieman tärkeämpänä asiana kuin miehet. Ero on pienentynyt aikaisemmista vuosista.

Vaikka erot myös eri ikäryhmien arvioissa ovat pienentyneet aikaisemmasta, pidetään kulttuuriperintöä sitä tärkeämpänä, mitä vanhemmasta henkilöstä on kyse. Yli 65-vuotiaista 81 % (2021 85 %, 2017 85 %) pitää asiaa joko erittäin tai melko tärkeänä. Vastaava luku alle 30-vuotiailla on 74 % (2021 54 %, 2017 52 %) ja 30-45-vuotiailla 70 % (2021 66 %, 2017 67 %).

Sillä asuuko arvioija kaupungissa vai maaseudulla ei ole kovin merkittävää vaikutusta siihen, kuinka tärkeänä kulttuuriperintöä pidetään.

Mitä korkeampi koulutus vastaajalla on, sitä tärkeämmäksi hän arvioi kulttuuriperinnön itselleen. Peruskoulutetuista 70 % (2021 64 %, 2017 62 %) pitää asiaa tärkeänä, vastaava luku on akateemisen koulutuksen saaneilla 82 % (2021 84 %, 2017 81%).

Kulttuuriperinnön tärkeys

Kuinka tärkeä asia kulttuuriperintö on sinulle?

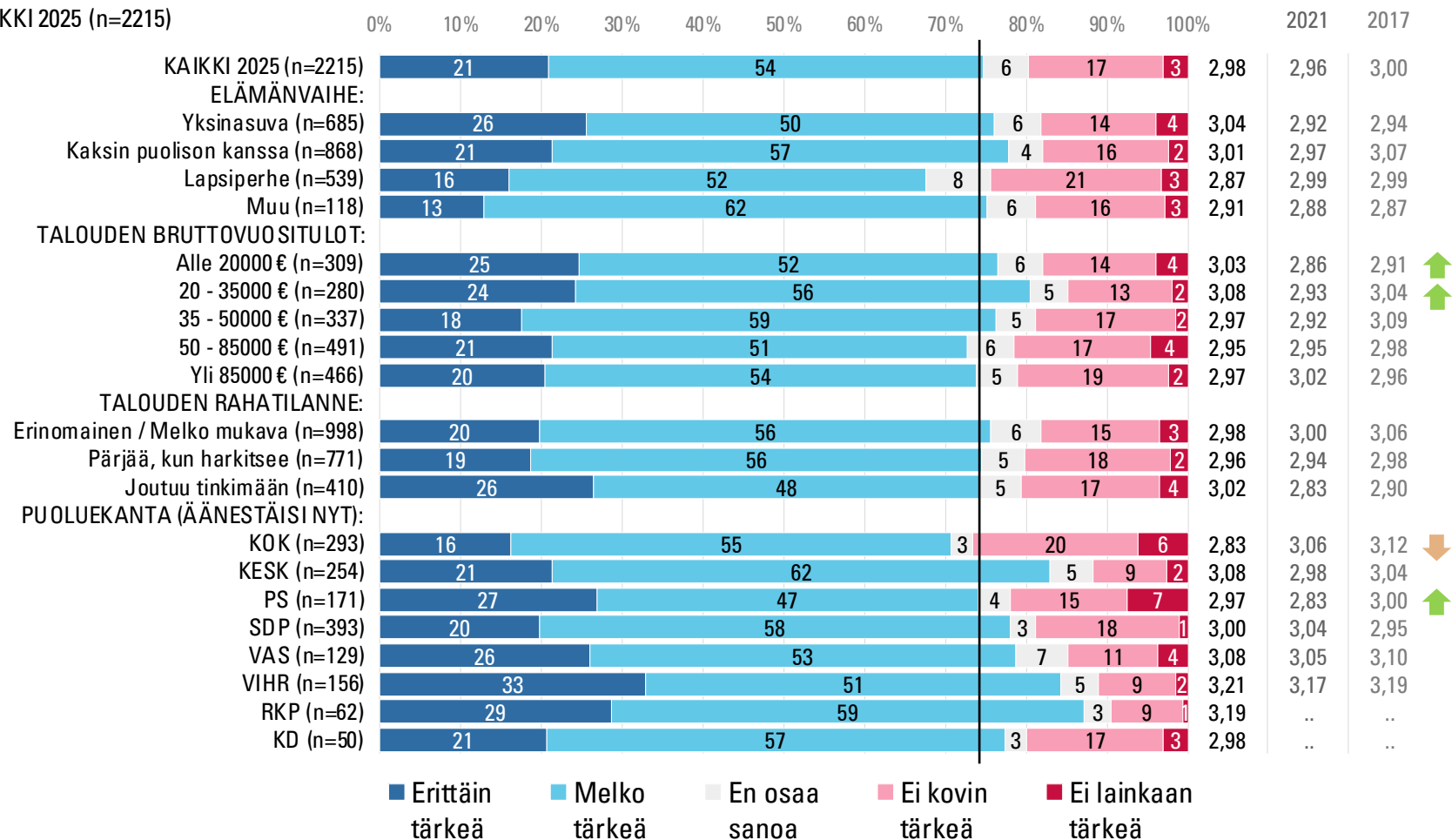
Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Keskiarvo (1-4)

KAIKKI 2025 (n=2215)

Talouden tulotasolla ei ole merkittävää vaikutusta kulttuuriperinnön tärkeänä pitämiseen, ei myöskään sillä, kuinka tiukaksi tai väljäksi vastaaja kokee oman taloudellisen toimeentulonsa.

Ääripää puoluekannan mukaan ovat vihreiden (84 %) ja kokoomuksen (71 %) kannattajat.

Miksi kulttuuriperinnön säilyttäminen on tärkeää?

Tiivistys omasanaisista, avoimista vastauksista

Identiteetti ja juuret

Auttaa ihmisiä tuntemaan keitä he ovat ja mistä tulevat

Suomalaisuuden säilyttäminen nähtiin toistuvasti tärkeänä

Luo yhteenkuuluvuutta ja kansallista identiteettiä

Ilman historiaa ja perinteitä elämme irrallaan

"Se on osa minua ja meitä." / "Identiteetin perusta." / "Ilman juuria ei voi elää."

Sukupolvien välinen jatkuvuus

Halutaan siirtää tietoa ja arvoja seuraaville sukupolville

Esivanhempien työn ja elämän kunnioitus

Jatkuvuuden tunne antaa vakautta yhteiskuntaan

"Juuri siksi, että se säilyy seuraavalle sukupolvelle." / "Se yhdistää menneen, nykyisen ja tulevan."

Historia ja oppiminen

Auttaa ymmärtämään nykyisyyttä ja yhteiskunnan kehitystä

Historia tarjoaa oppia, jota ilman "joudumme keksimään pyörän uudestaan"

Museoiden, rakennusten ja tapojen kautta näkyy konkreettinen yhteys menneeseen

"Ilman historiaa ei ole nykyisyyttä eikä tulevaisuutta." / "Historia muokkaa tulevaisuutta."

Yhteiskunnallinen vakaus ja arvojen siirto

Vanhat tavat tuovat turvaa ja ennustettavuutta

Yhteiset arvot ja perinteet muodostavat arvopohjan

Inhimillinen tarve säilyttää se, mikä koetaan hyväksi

"Perinteet luovat järjestystä." / "Ei tarvitse keksiä kaikkea uudelleen."

Kulttuurin monimuotoisuus ja paikallisuus

Jokainen kulttuuri on ainutlaatuinen ja korvaamaton

Alueelliset perinteet ja ympäristöt rikastuttavat maailmaa

Vahvemmat kulttuurit voivat "jyrätä" pienemmät, ellei omaa perintöä vaalita

"Maailma on rikkaampi, kun on useampi kulttuuriperintö vaikuttamassa." / "Ilman kulttuuriperintöä kansat menettävät erityisyytensä."

Suomalaisuuden säilyttäminen (toistuva teema)

Useissa kommentteissa korostui huoli suomalaisuuden katoamisesta

Kritiikkiä esitettiin esimerkiksi "haitallista ulkomaista kulttuuria" kohtaan

Korostettiin: "Suomi suomalaisena", "Suomessa Suomen tavalla"

Huom! Nämä kannat ilmensivät huolta kulttuurillisesta muutoksesta, mutta osa kommenteista sisälsi syrjiviä tai vihamielisiä sävyjä, jotka eivät kuulu rakentavaan kulttuuriperintökeskusteluun.

Miksi kulttuuriperinnön säilyttäminen on tärkeää?

Käytännöllinen ja esteettinen arvo

Perinteinen kulttuuriympäristö koettiin myös:

Esteettisesti arvokkaana

Matkailua ja hyvinvointia tukevana

Osana arkkitehtonista ja ympäristöllistä kauneutta

"Vanhat rakennukset ja maisemat ovat kauniita." / "Kulttuuriperintö tuo elämään merkitystä ja jatkuvuutta."

Aineeton perintö ja elämäntavat

Perinteet, kielet, tavat ja arvot – ei vain fyysiset kohteet

Elämäntavan ja kansan sielunmaiseman säilyttäminen

Moni koki perinteen olevan myös sivistyksen osa

Yhdessä lauseessa: Perinteisen kulttuuriympäristön säilyttäminen on tärkeää, koska se vahvistaa identiteettiä, tuo jatkuvuutta sukupolvien ketjuun, mahdollistaa historian ymmärtämisen ja kantaa kulttuurista rikkautta tulevaisuuteen.

Miksi kulttuuriperinnön säilyttäminen ei ole tärkeää?

Tiivistys omasanaisista, avoimista vastauksista

Maaailma muuttuu – kulttuurikin saa muuttua

Moni vastaaja painotti, että:

Kulttuuri muuttuu luonnollisesti

Vanhoista tavoista ei pidä pitää liian tiukasti kiinni

Kehitys ja uudistuminen nähtiin arvokkaampina

"Maaailma menee eteenpäin." / "Kaikkea ei tarvitse säilyttää." / "Kulttuuri muuttuu – niin sen pitääkin."

Kulttuuriperinnön säilyttäminen ei kiinnosta tai kosketa

Monelle asia oli:

Merkityksetön tai etäinen

"Ei vaikuta omaan elämään"

"En koe tärkeäksi"

"En näe sillä mitään itseisarvoa." / "Ei ole minulle tärkeä asia." / "Ei vaikuta elämääni mitenkään."

Liiallinen paino menneisyydessä estää kehitystä

Koettiin huolta siitä, että:

Kulttuuriperintö voi hidastaa kansainvälistymistä

Se voi jumittaa vanhaan maailmankuvaan

Taakse katsominen ei vie eteenpäin

"Tartutaan liian vanhaan." / "Hidastaa kehittymistä." / "Ei saa juurtua liikaa."

Kritiikki turhaa romantisointia ja resurssien käyttöä kohtaan

Kulttuuriperintö nähtiin:

Museotavarana

Turhana hössötyksenä

Kustannuksena ilman selkeää hyötyä

"Museotavaraa, joka täyttää kaiken ja rasittaa." / "Resursseja menee hukkaan." / "Turhaa säilyttää vain säilyttämisen vuoksi."

Kulttuuriperintö ei ole "pyhää" – vain osa jatkuvaa kehitystä

Usea vastaaja huomautti, että:

Kaikkea ei tarvitse säilyttää

Historia ei ole automaattisesti arvokasta

Osa kulttuurista voi olla jopa haitallista tai aikansa elänyttä

"Ei hakaristejä tarvitse säilyttää." / "Aika kultaa turhia muistoja." / "Kaikki vanha ei ole hyvää."

Identiteetin tulisi rakentua yksilöllisesti, ei menneisyydestä

Painotettiin:

Yksilön vapautta luoda oma identiteetti

Että kulttuuriperintö ei saa olla painolasti

"Ihmisten tulee kehittyä yksilöinä, ei taustan perusteella." / "Ei voi nojata vain menneeseen."

Miksi kulttuuriperinnön säilyttäminen ei ole tärkeää?

Säilyttäminen tapahtuu jo muutenkin (esim. digitaalinen tallennus)

Moni koki, että:

Nykytekniikka säilyttää perintöä jo riittävästi

Siksi aktiivista vaalimista ei tarvita

"Nykyiset tallennustavat riittävät." / "Jos säilyy, säilyköön, mutta ei niin tärkeää."

Yhteenveto vastauksista:

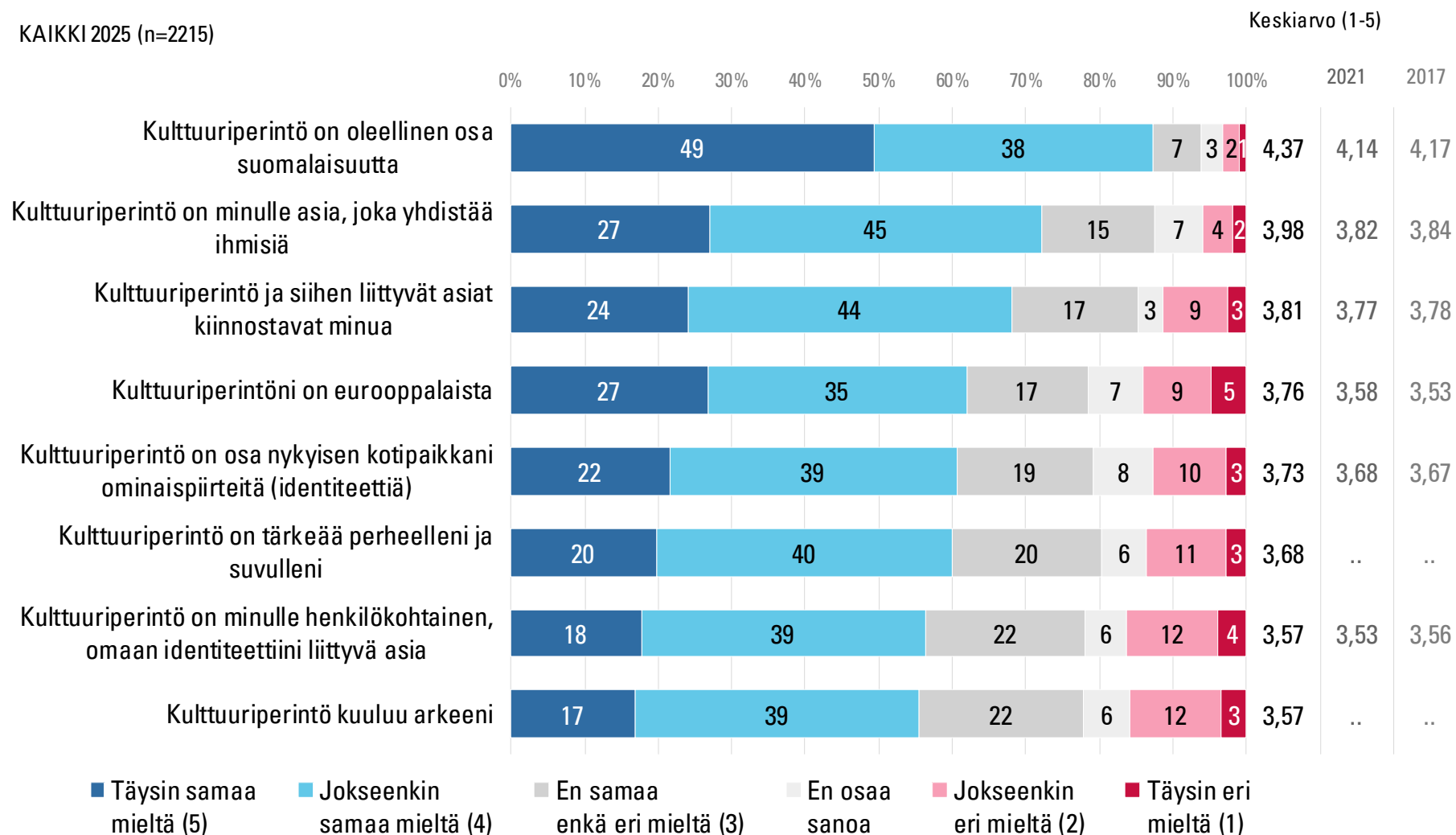
Vastauksissa näkyy kolme päälinjaa:

1. Muutos on luonnollista – kaikki ei ole säilyttämisen arvoista
2. Kulttuuriperintö ei ole kaikille henkilökohtaisesti merkityksellistä
3. Liiallinen säilyttäminen nähdään esteenä kehitykselle ja tuhlauksena

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan

Kulttuuriperinnön merkitys

KAIKKI 2025 (n=2215)

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan ovat myönteisiä ja parantuneet jossain määrin vuodesta 2017 alkaen.

Kulttuuriperinnön arvioidaan selkeästi (87 %) olevan oleellinen osa suomalaisuutta.

Kulttuuriperintöä pidetään yksimielisesti (72 %) yhteisöllisenä, ihmisiä yhdistävänä ja pääosin (68 %) myös itseä kiinnostavana asiana.

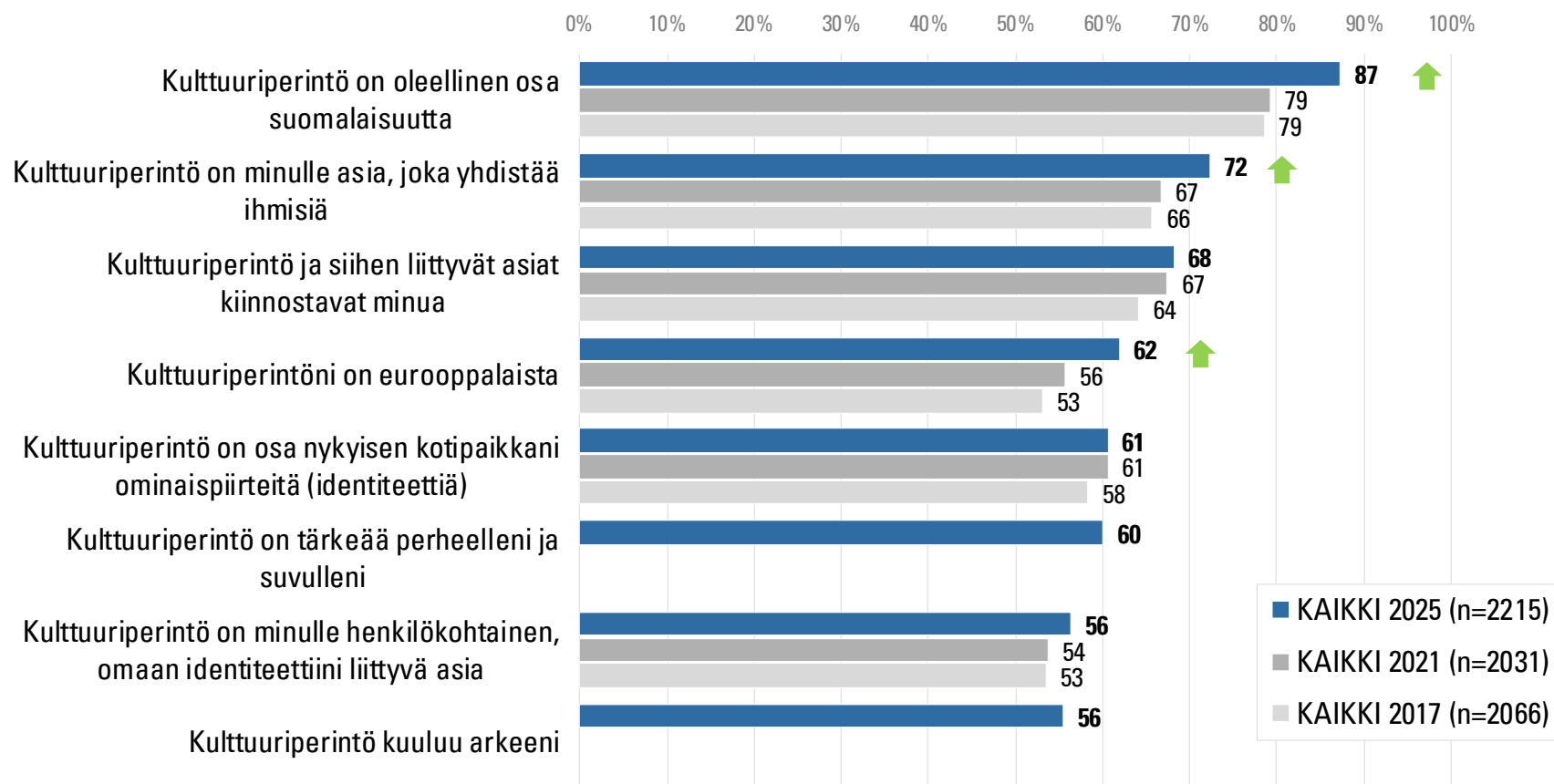
Lähes kaksi kolmesta (62 %) on samaa mieltä myös siitä, että oma kulttuuriperintö on eurooppalaista.

Yli puolet (56 %) vastanneista on sitä mieltä, että kulttuuriperintö kuuluu omaan arkeen. Henkilökohtaisena, omaan identiteettiin liittyvänä asiana kulttuuriperintöä pitää 57 % yli 18-vuotiaista suomalaisista.

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan - vuosivertailu

Kulttuuriperinnön merkitys

Täysin samaa mieltä + Jokseenkin samaa mieltä

Asenteet kulttuuriperintöä kohtaan ovat muuttuneet aikaisempaa positiivisemmaksi.

Vuoteen 2021 verrattuna myönteisin kehitys (+ 8 %-yks.) on tapahtunut siinä, että kulttuuriperintö on oleellinen osa suomalaisuutta (Huom. sanoitus 2021 " Kulttuuriperintö on oleellinen osa suomalaisten identiteettiä") sekä kulttuuriperinnön pitämisessä eurooppalaisena (+ 6 %-yks.).

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? (1/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
+0,15 - +0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
-0,14 - +0,14	Ei suurta eroa
-0,15 - -0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
-0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kulttuuriperinnön merkitys Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	SUKUPUOLI:		IKÄ:					TILASTOLL. KUNTARYHM.:			AMMATTIRYHMÄ:							KOULUTUS:		
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelija (n=221)	Eläke- läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Kulttuuriperintö on oleellinen osa suomalaisuutta	4,37	4,43	4,30	4,31	4,26	4,36	4,51	4,46	4,33	4,38	4,36	4,42	4,34	4,29	4,34	4,29	4,43	4,38	4,28	4,39	4,45
Kulttuuriperintö on minulle asia, joka yhdistää ihmisiä	3,98	4,08	3,87	4,02	3,94	3,90	3,95	4,07	4,00	3,98	3,94	3,99	3,98	3,88	3,94	4,04	4,02	4,03	3,81	4,06	4,09
Kulttuuriperintö ja siihen liittyvät asiat kiinnostavat minua	3,81	3,90	3,72	3,76	3,71	3,66	3,93	4,00	3,91	3,77	3,80	3,73	3,89	3,65	4,03	3,79	3,96	3,78	3,65	3,87	3,95
Kulttuuriperintöni on eurooppalaista	3,76	3,86	3,66	4,01	3,66	3,76	3,73	3,76	3,86	3,76	3,63	3,80	3,65	3,63	3,91	4,03	3,74	3,85	3,61	3,76	3,95
Kulttuuriperintö on osa nykyisen kotipaikkani ominaispiirteitä (identiteettiä)	3,73	3,82	3,64	3,68	3,61	3,72	3,76	3,88	3,51	3,76	3,86	3,71	3,81	3,64	3,99	3,65	3,81	3,64	3,63	3,76	3,82
Kulttuuriperintö on tärkeää perheelleni ja suvulleni	3,68	3,77	3,59	3,65	3,58	3,59	3,72	3,85	3,68	3,64	3,77	3,71	3,71	3,51	3,81	3,69	3,79	3,62	3,55	3,71	3,82
Kulttuuriperintö on minulle henkilökohtainen, omaan identiteettiini liittyvä asia	3,57	3,64	3,50	3,62	3,40	3,46	3,70	3,76	3,64	3,54	3,56	3,59	3,63	3,38	3,56	3,57	3,70	3,64	3,48	3,59	3,66
Kulttuuriperintö kuuluu arkeeni	3,57	3,70	3,44	3,52	3,47	3,47	3,64	3,74	3,60	3,53	3,62	3,61	3,58	3,40	3,69	3,62	3,68	3,43	3,38	3,64	3,71

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? (2/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kulttuuriperinnön merkitys Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	ELÄMÄNVAIHE:				TALOUDEN BRUTTOVUOSITULOT:					TALOUDEN RAHATILANNE:			PUOLUEKANTA (ÄÄNESTÄISI NYT):							
		Yksin- asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsi- perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erin- omainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Kulttuuriperintö on oleellinen osa suomalaisuutta	4,37	4,35	4,43	4,32	4,23	4,30	4,40	4,33	4,38	4,40	4,38	4,36	4,37	4,36	4,56	4,36	4,39	4,18	4,51	4,46	4,54
Kulttuuriperintö on minulle asia, joka yhdistää ihmisiä	3,98	3,95	4,03	3,95	3,88	3,97	3,90	4,01	3,95	3,99	3,98	3,94	4,04	3,85	4,19	3,93	4,00	3,91	4,12	4,25	4,14
Kulttuuriperintö ja siihen liittyvät asiat kiinnostavat minua	3,81	3,84	3,88	3,69	3,69	3,79	3,84	3,84	3,80	3,83	3,86	3,75	3,83	3,67	3,96	3,82	3,85	3,99	4,10	4,07	3,89
Kulttuuriperintöni on eurooppalaista	3,76	3,81	3,76	3,63	3,99	3,81	3,73	3,70	3,85	3,68	3,78	3,77	3,72	3,99	3,79	3,40	3,76	3,74	4,25	4,21	3,58
Kulttuuriperintö on osa nykyisen kotipaikkani ominaispiirteitä (identiteettiä)	3,73	3,72	3,78	3,68	3,65	3,62	3,74	3,83	3,75	3,73	3,76	3,71	3,70	3,64	3,96	3,74	3,76	3,64	3,97	4,03	3,93
Kulttuuriperintö on tärkeää perheelleni ja suvulleni	3,68	3,61	3,77	3,65	3,50	3,54	3,77	3,64	3,66	3,74	3,70	3,62	3,71	3,60	3,97	3,85	3,59	3,55	3,85	3,98	3,55
Kulttuuriperintö on minulle henkilökohtainen, omaan identiteettiini liittyvä asia	3,57	3,58	3,61	3,50	3,52	3,53	3,58	3,66	3,51	3,57	3,58	3,55	3,62	3,53	3,81	3,58	3,56	3,52	3,71	4,00	3,53
Kulttuuriperintö kuuluu arkeeni	3,57	3,49	3,69	3,49	3,47	3,47	3,52	3,62	3,58	3,60	3,62	3,50	3,56	3,49	3,92	3,46	3,56	3,68	3,81	3,86	3,41

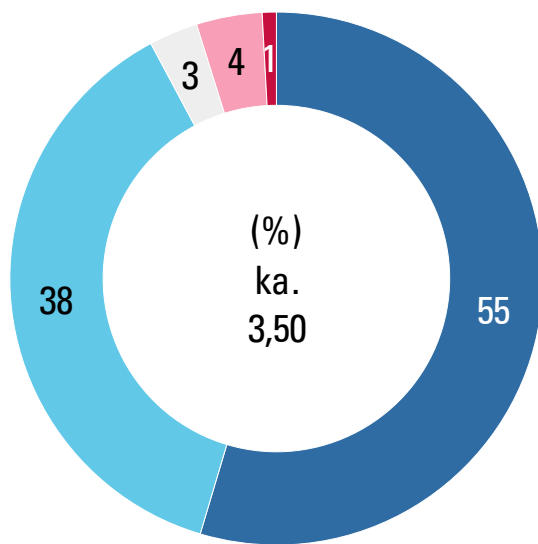
5

Kulttuuriperinnön säilyttäminen

Kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeys

Kuinka tärkeää kulttuuriperinnön säilyttäminen mielestäsi on?

KAIKKI 2025 (n=2215)

- Erittäin tärkeää (4)
- Melko tärkeää (3)
- En osaa sanoa
- Ei kovin tärkeää (2)
- Ei lainkaan tärkeää (1)

Valtaosa (93 %, 2021 88 %, 2017 87 %) suomalaisista pitää kulttuuriperinnön säilyttämistä tärkeänä (erittäin tai melko tärkeänä) asiana.

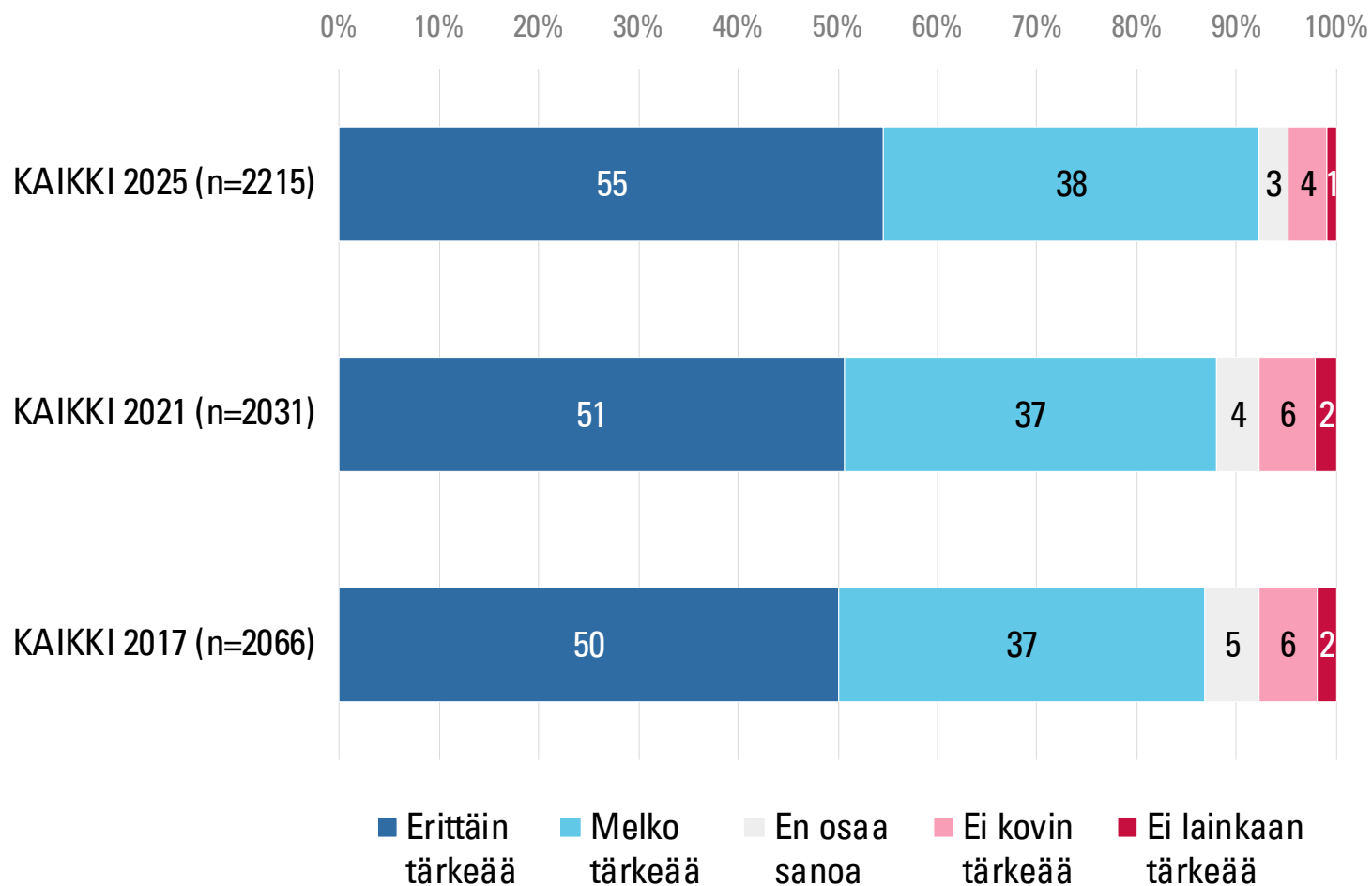
Peräti 55 % (2021 51 %, 2017 50%) pitää asiaa erittäin tärkeänä.

Niiden osuus, joille kulttuuriperinnön säilyttäminen ei ole lainkaan tai ei kovin tärkeä asia on yhteensä vain 5 % (2021 8 %, 2017 8 %). Lukema on erittäin alhainen.

Asiaa ei osaa arvioida 3 % (2021 4 %, 2017 5 %) vastanneista.

Kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeys - vuosivertailu

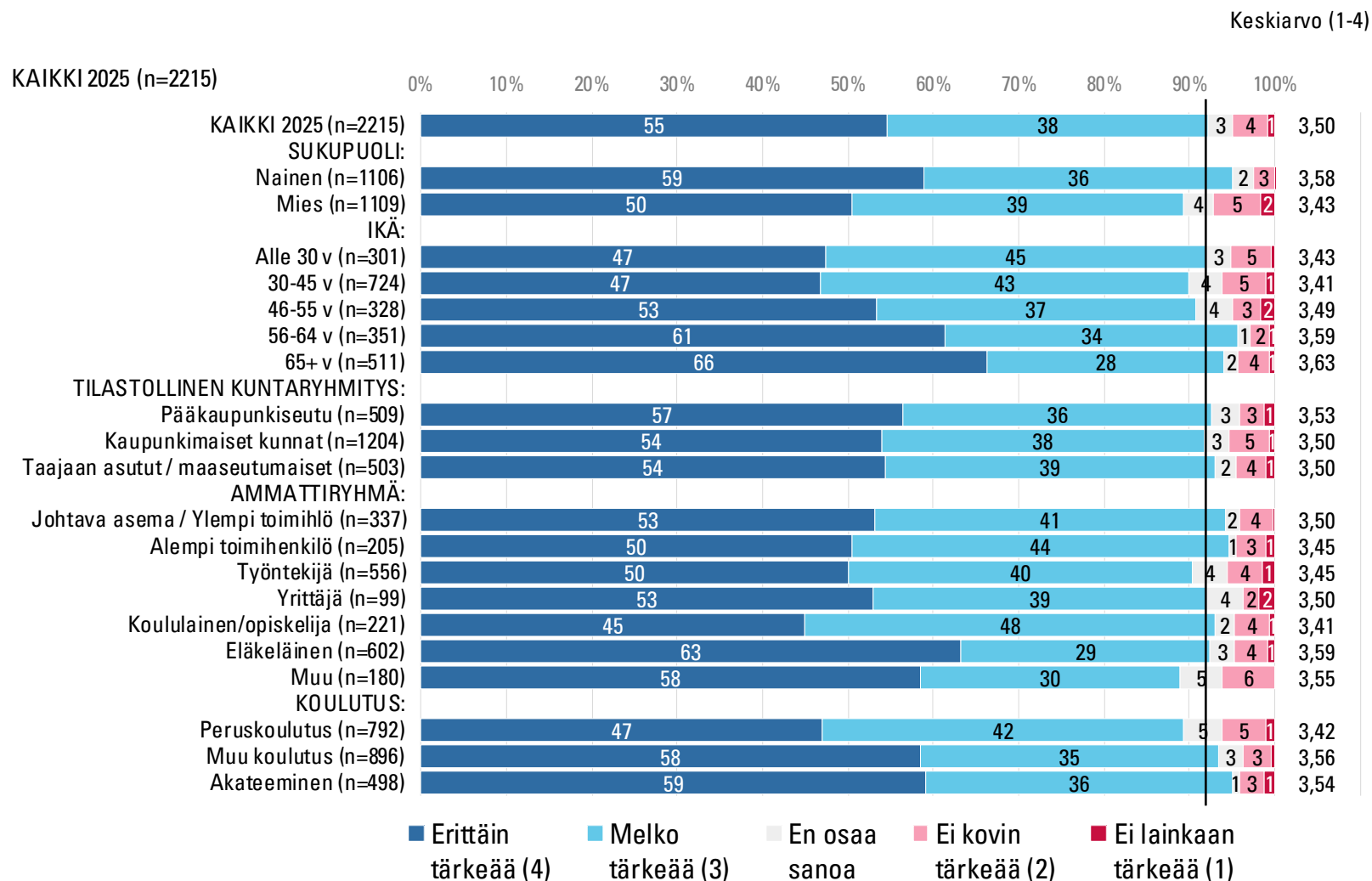
Kuinka tärkeää kulttuuriperinnön säilyttäminen mielestäsi on?

Kulttuuriperinnön säilyttäminen arvioidaan nyt aikaisempia vuosia tärkeämmäksi.

Kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeys (1/2)

Kuinka tärkeää kulttuuriperinnön säilyttäminen mielestäsi on?

Naiset pitävät kulttuuriperinnön säilyttämistä tärkeämpänä asiana kuin miehet.

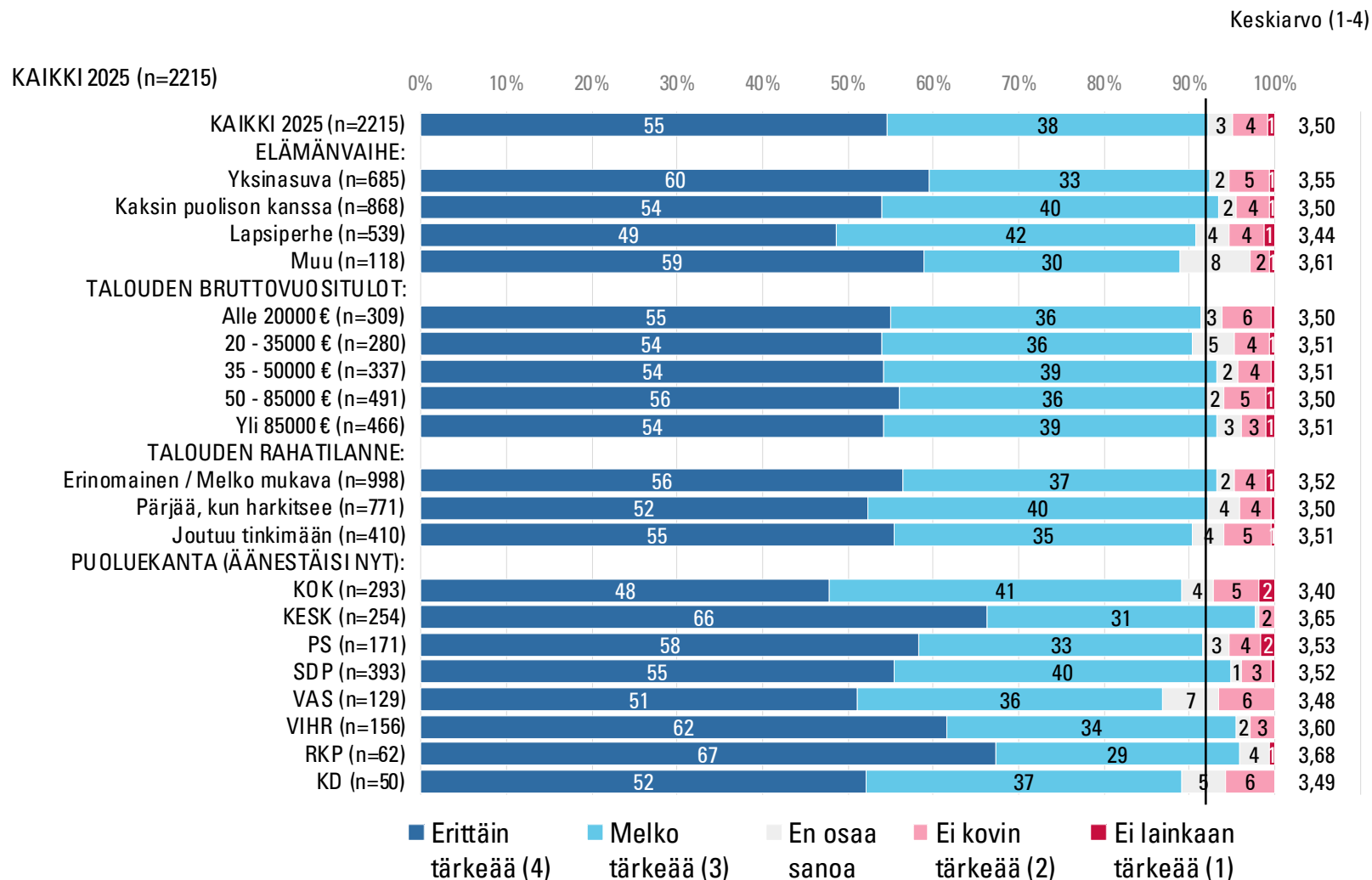
Asiaa pidetään edelleen sitä tärkeämpänä, mitä vanhemmasta henkilöstä on kyse. Yli 65-vuotiaista 94 % (2021 96 %, 2017 84 %) pitää asiaa joko erittäin tai melko tärkeänä, kun vastaava luku on alle 30-vuotiailla on 92 % (2021 75 %, 2017 52 %). Nuorimpien ryhmässä erittäin tärkeänä pitävien osuus on 47 %, yli 65-vuotiailla 66 %. Eri ikäryhmien väliset erot ovat kaventuneet selvästi vuodesta 2021.

Sillä, asuuko arvioija kaupungissa vai maaseudulla ei ole vaikutusta siihen, kuinka tärkeänä kulttuuriperintöä pidetään.

Mitä korkeampi koulutus vastaajalla on, sitä tärkeämmäksi hän arvioi kulttuuriperinnön itselle. Akateemisesti koulutetuista lähes kaikki (95 %, 2021 95 %, 2017 91 %) arvioivat kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeäksi. Erot eri koulutusryhmien välillä ovat myös kaventuneet selvästi vuodesta 2021 (peruskoulutetut 89 %, 2021 82 %).

Kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeys (2/2)

Kuinka tärkeää kulttuuriperinnön säilyttäminen mielestäsi on?

Kun kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeyttä tarkastellaan vastaajien elämänvaiheen, talouden bruttotulojen tai taloudellisen tilanteen mukaan, niin arvioissa ei ole merkittäviä eroja, tilanne oli sama vuonna 2021.

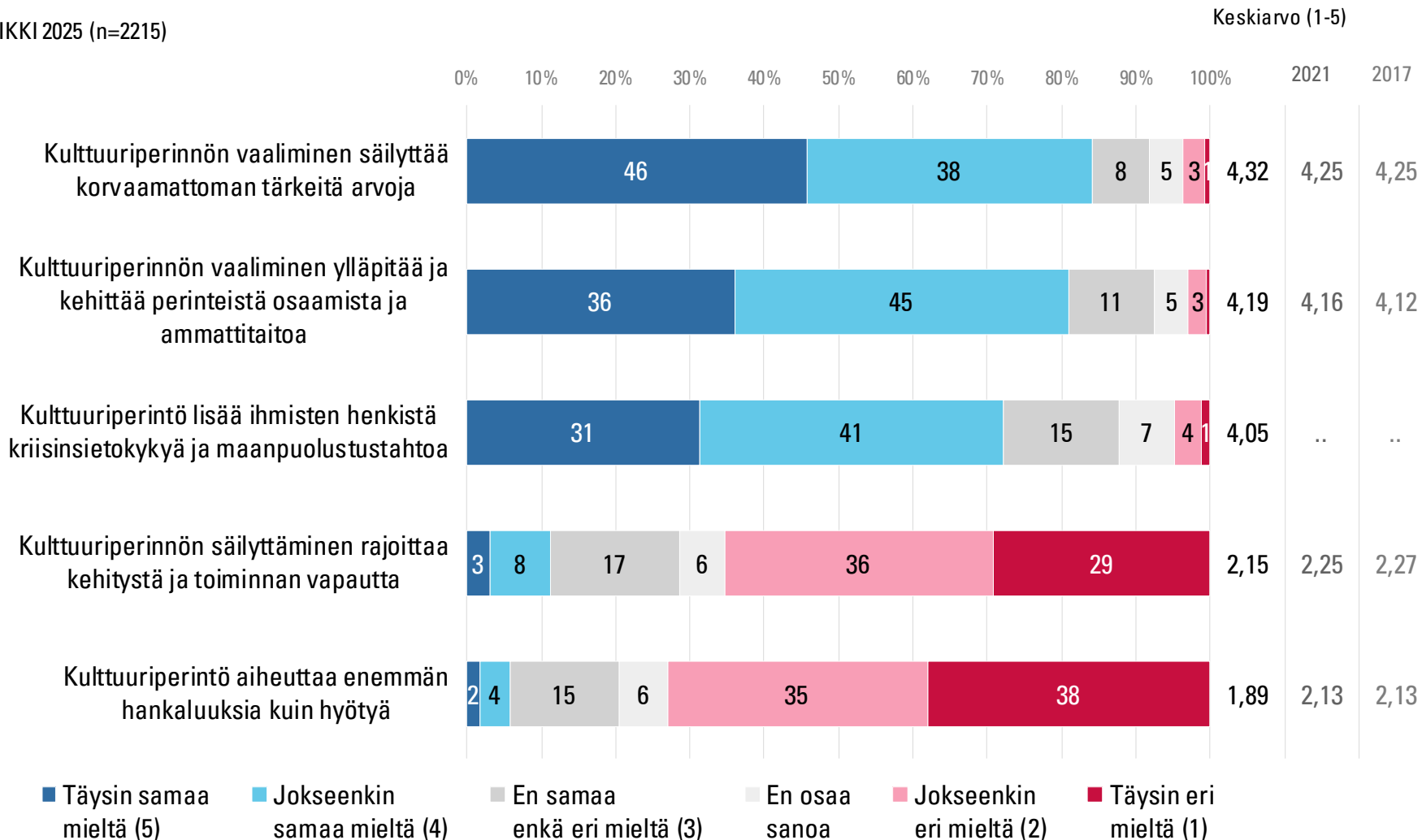
Vähiten tärkeänä asiaa pitävät kuitenkin kokoomuksen kannattajat (89 %) ja tärkeimpänä keskustalaiset (97 %).

Kaiken kaikkiaan kulttuuriperinnön säilyttäminen koetaan erittäin tärkeäksi asiaksi ilman suurempia poikkeuksia eri vastaajaryhmissä.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen

Kulttuuriperinnön säilyttämiseen/suojeluun liittyvät väittämät

KAIKKI 2025 (n=2215)

Valtaosan (84 %, 2021 82 %, 2017 80 %) mukaan kulttuuriperinnön vaaliminen säilyttää korvaamattoman tärkeitä arvoja ja 81 % (2021 80 %, 2017 77 %) on samaa mieltä siitä, että asian vaaliminen ylläpitää ja kehittää perinteistä osaamista ja ammattitaitoa.

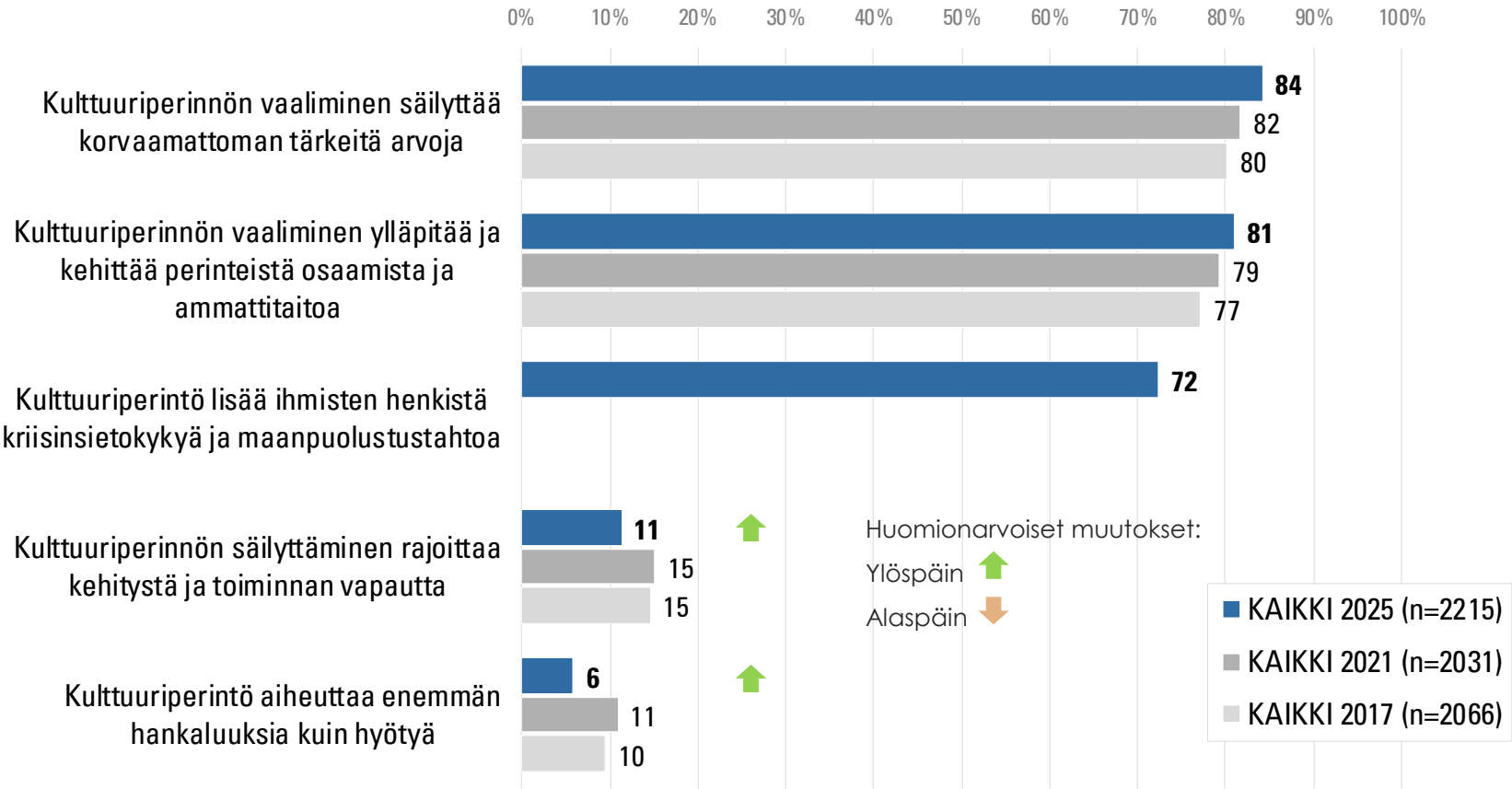
Vastaajista 65 % (2021 62 %, 2017 59 %) on sitä mieltä, että kulttuuriperinnön **vaaliminen ei rajoita** kehitystä ja toiminnan vapautta. Lisäksi enemmistö (65 %, 2021 65 %, 2017 62 %) **on eri mieltä siitä**, että kulttuuriperinnön vaaliminen aiheuttaisi enemmän hankaluuksia kuin hyötyä.

Yli 18-vuotiaista suomalaisista 72 % on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperintö lisää ihmisten henkistä kriisinsietokykyä ja maanpuolustustahtoa. Eri mieltä asiasta on vain 5 % vastanneista.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen - vuosivertailu

Kulttuuriperinnön säilyttämiseen/suojeluun liittyvät väittämät

Täysin samaa mieltä + Jokseenkin samaa mieltä

Samanmielisyyss kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien asioiden osalta on lisääntynyt jonkin verran vuodesta 2017 alkaen.

Suurin positiivinen muutos vuoteen 2021 verrattuna on tapahtunut arvioissa, joissa arvioidaan kulttuuriperinnön aiheuttamia hankaluuksia verrattuna sen hyötyihin (- 5 %-yks.) ja rajoittaako kulttuuriperinnön säilyttäminen kehitystä ja toiminnan vapautta (- 4 %-yks.).

Kulttuuriperinnön säilyttäminen (1/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kulttuuriperinnön säilyttämiseen/suojeluun liittyvät väittämät Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	SUKUPUOLI:		IKÄ:					TILASTOLL. KUNTARYHM.:			AMMATTIRYHMÄ:							KOULUTUS:		
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelijä (n=221)	Eläke- läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Kulttuuriperinnön vaaliminen säilyttää korvaamattoman tärkeitä arvoja	4,32	4,41	4,22	4,20	4,17	4,37	4,42	4,48	4,26	4,31	4,39	4,27	4,23	4,25	4,37	4,18	4,45	4,39	4,23	4,41	4,30
Kulttuuriperinnön vaaliminen ylläpitää ja kehittää perinteistä osaamista ja ammattitaitoa	4,19	4,30	4,08	4,03	4,06	4,23	4,32	4,35	4,10	4,18	4,31	4,16	4,16	4,18	4,13	4,01	4,32	4,16	4,09	4,25	4,24
Kulttuuriperintö lisää ihmisten henkistä kriisinsietokykyä ja maanpuolustustahtoa	4,05	4,08	4,03	4,04	3,96	4,07	4,11	4,13	3,98	4,05	4,13	4,03	4,08	4,04	3,87	3,99	4,13	4,02	3,94	4,10	4,17
Kulttuuriperinnön säilyttäminen rajoittaa kehitystä ja toiminnan vapautta	2,15	2,10	2,19	2,56	2,37	1,98	1,93	1,85	2,09	2,18	2,12	2,06	2,25	2,27	2,11	2,54	1,91	2,19	2,28	2,11	2,01
Kulttuuriperintö aiheuttaa enemmän hankaluuksia kuin hyötyä	1,89	1,84	1,94	2,06	1,98	1,80	1,80	1,80	1,95	1,89	1,84	1,81	1,98	1,98	1,74	1,99	1,80	1,94	1,99	1,89	1,74

Kulttuuriperinnön säilyttäminen (2/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

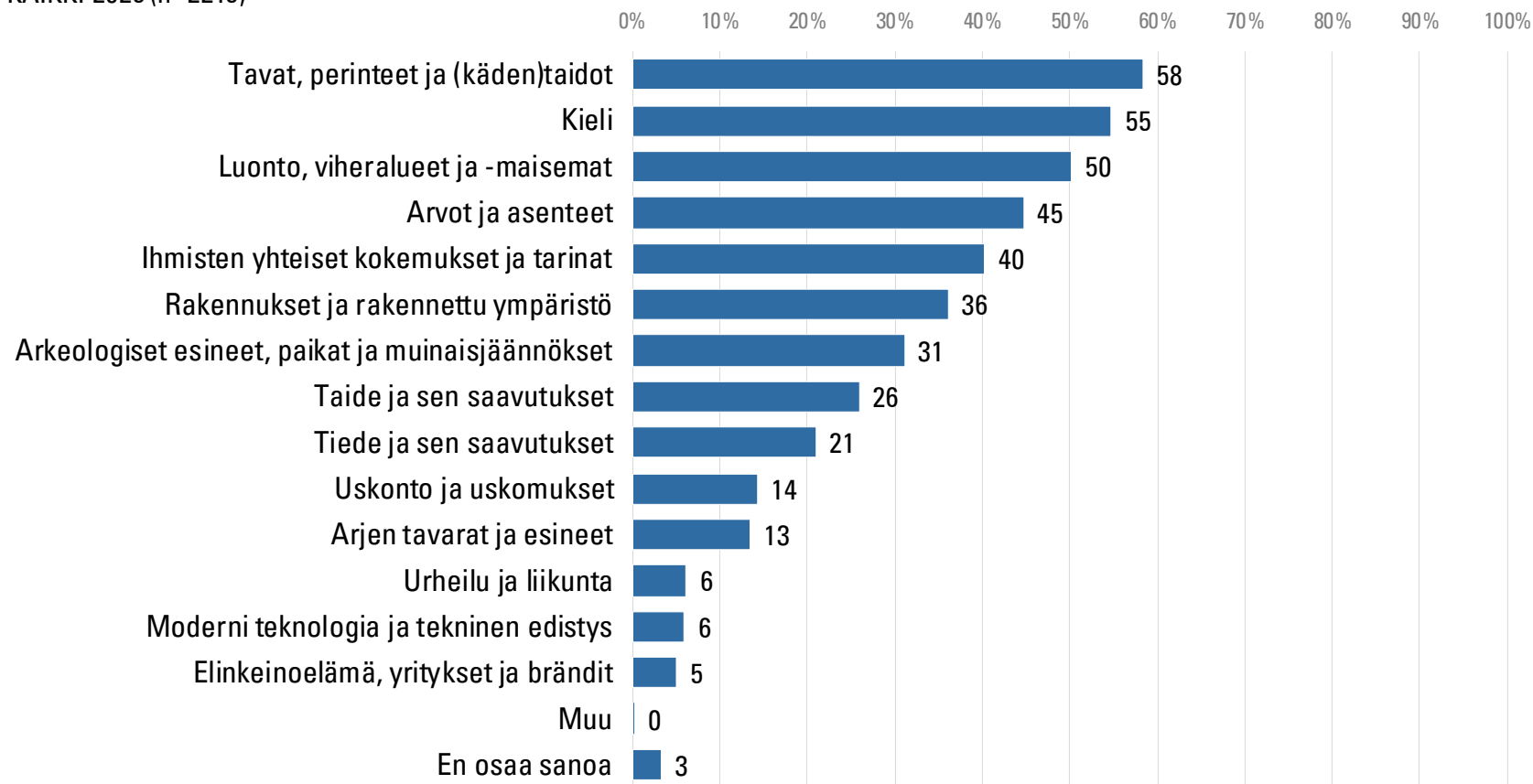
Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kulttuuriperinnön säilyttämiseen/suojeluun liittyvät väittämät Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	ELÄMÄNVAIHE:				TALOUDEN BRUTTOVUOSITULOT:					TALOUDEN RAHATILANNE:			PUOLUEKANTA (ÄÄNESTÄISI NYT):							
		Yksin-asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsiperhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erinomainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun harmitsee (n=771)	Joutuu tinkimään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Kulttuuriperinnön vaaliminen säilyttää korvaamattoman tärkeitä arvoja	4,32	4,33	4,35	4,28	4,14	4,21	4,35	4,33	4,35	4,32	4,28	4,35	4,34	4,28	4,55	4,42	4,32	4,03	4,40	4,52	4,53
Kulttuuriperinnön vaaliminen ylläpitää ja kehittää perinteistä osaamista ja ammattitaitoa	4,19	4,19	4,23	4,14	4,18	4,08	4,18	4,25	4,25	4,18	4,17	4,22	4,16	4,11	4,36	4,23	4,20	4,13	4,29	4,27	4,44
Kulttuuriperintö lisää ihmisten henkistä kriisinsietokykyä ja maanpuolustustahtoa	4,05	3,98	4,12	4,06	3,98	3,95	4,11	3,99	4,12	4,07	4,05	4,03	4,11	4,08	4,28	4,21	4,03	3,80	4,12	4,18	4,23
Kulttuuriperinnön säilyttäminen rajoittaa kehitystä ja toiminnan vapautta	2,15	2,13	2,10	2,24	2,16	2,49	2,07	2,10	1,98	2,14	2,11	2,17	2,22	2,21	2,11	2,03	2,04	2,14	2,21	2,06	2,22
Kulttuuriperintö aiheuttaa enemmän hankaluuksia kuin hyötyä	1,89	1,88	1,84	1,99	1,94	1,96	1,82	1,95	1,86	1,83	1,88	1,92	1,88	1,99	1,77	1,75	1,89	1,97	1,93	1,79	1,58

Tärkeät suojeltavat kulttuuriperinnöt ja –ympäristöt

Seuraavassa on lueteltu joukko kulttuuriperintöön liittyviä asioita.
Valitse 3-5 asiaa, joiden vaaliminen on mielestäsi kaikkein tärkeintä.

KAIKKI 2025 (n=2215)

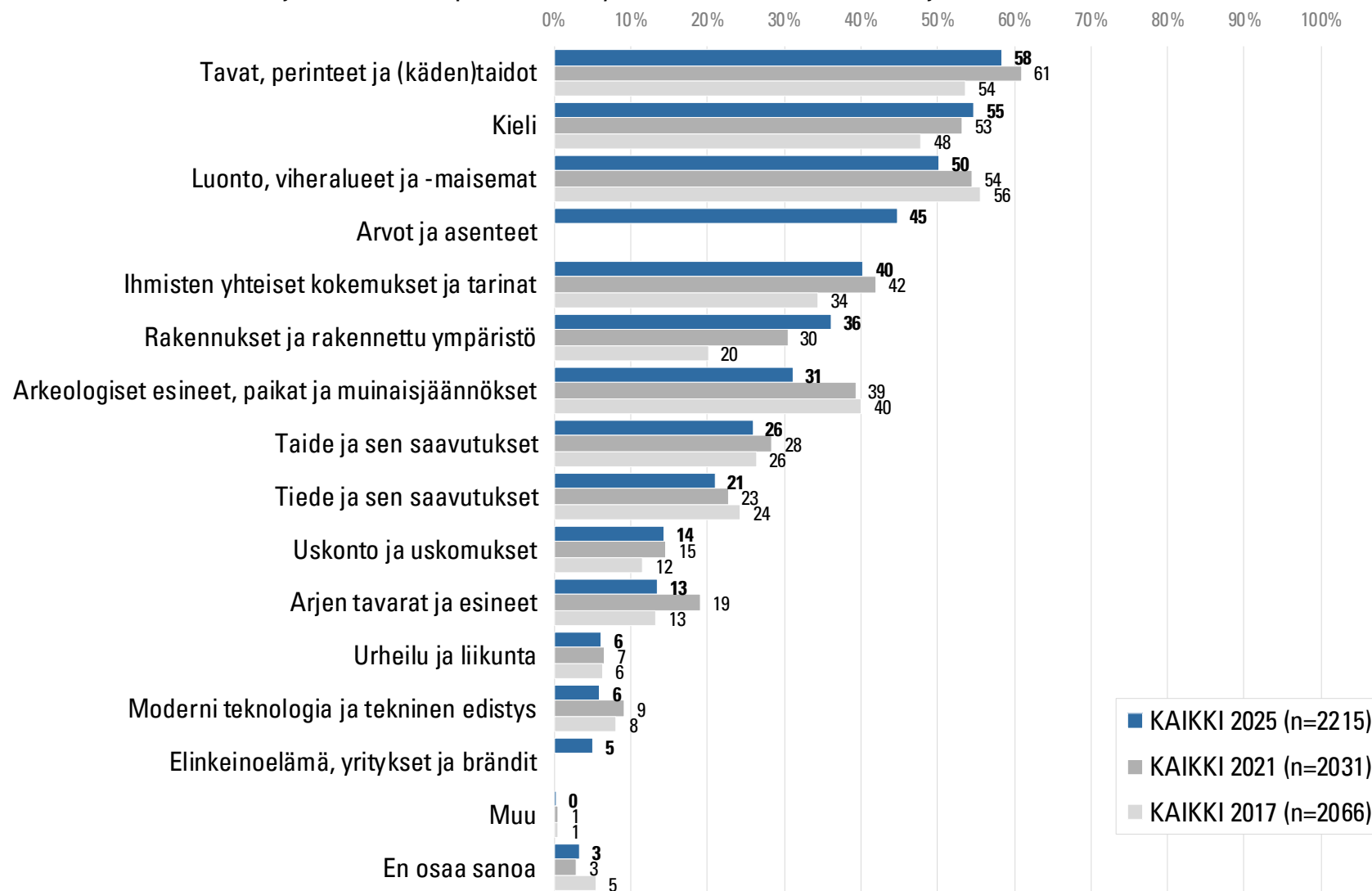
Vastaajia pyydettiin valitsemaan valmiista luettelosta 3-5 asiaa, joiden vaalimista he pitivät kaikkein tärkeimpinä.

Valinnoissa listan kärkeen nousevat tavat, perinteet ja (käden)taidot (58 %), kieli (55 %), luonto, viheralueet ja maisemat (50 %), arvot ja asenteet (45 %) ja ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat (40 %).

Vähiten tärkeimmiksi vaalittaviksi asioiksi tehdyissä valinnoissa jäivät elinkeinoelämä, yritykset ja brändit (5 %), moderni teknologia ja tekninen edistys (6 %), urheilu ja liikunta (6 %), arjen tavarat ja esineet (13 %) sekä uskonto ja uskomukset (14 %).

Tärkeät suojeltavat kulttuuriperinnöt ja -ympäristöt - vuosivertailu

Seuraavassa on lueteltu joukko kulttuuriperintöön liittyviä asioita. Valitse 3-5 asiaa, joiden vaaliminen on mielestäsi kaikkein tärkeintä.

Tärkeimpiä vaalittavia kulttuuriperintöjä ja -ympäristöjä kysyttäessä eniten on noussut rakennusten ja rakennetun ympäristön tärkeysarvio (6 %-yks.). Muutos on suuri.

Eniten laskua on tapahtunut arkeologisten esineiden, paikkojen ja muinaisjäännösten (8 %-yks.) sekä arjen tavaroiden ja esineiden osalta (- 6 %-yks.).

■ KAIKKI 2025 (n=2215)
 ■ KAIKKI 2021 (n=2031)
 ■ KAIKKI 2017 (n=2066)

Tärkeät suojeltavat kulttuuriperinnöt ja -ympäristöt (1/2)

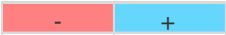
Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%		Sukupuoli		Ikä					Tilastollinen kuntaryhmitys			Ammattiryhmä					Koulutus				
Seuraavassa on lueteltu joukko kulttuuriperintöön liittyviä asioita. Valitse 3-5 asiaa, joiden vaaliminen on mielestäsi kaikkein tärkeintä.	KAIKKI 2025 (n=2215)	Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau-punki-seutu (n=509)	Kau-punki-maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa-seutu-maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn-tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu-lainen/ opis-kelija (n=221)	Eläke-läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus-koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee-minen (n=498)
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	58	61	55	53	56	61	63	60	50	60	63	56	63	58	55	55	59	60	61	59	53
Kieli	55	56	54	61	56	47	54	55	57	55	52	56	61	49	47	57	55	62	54	54	57
Luonto, viheralueet ja -maisemat	50	54	46	59	48	48	51	49	53	50	47	55	47	48	40	62	46	54	49	47	58
Arvot ja asenteet	45	42	48	48	44	46	42	44	39	45	49	42	48	46	29	50	44	46	48	47	35
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	40	45	36	40	42	41	43	37	42	40	40	47	44	40	30	40	37	42	39	40	43
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	36	37	35	19	27	40	43	52	32	35	43	31	32	36	29	17	50	31	33	39	34
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	31	30	32	27	25	32	38	37	31	30	33	31	29	30	27	26	37	29	28	33	33
Taide ja sen saavutukset	26	27	24	21	19	28	27	37	36	24	20	29	25	17	32	23	35	16	20	24	38
Tiede ja sen saavutukset	21	22	20	24	21	18	19	22	27	20	16	28	11	18	22	29	21	18	17	18	31
Uskonto ja uskomukset	14	14	15	15	14	19	11	13	11	15	15	11	9	14	16	15	14	25	15	14	14
Arjen tavarat ja esineet	13	14	13	10	11	9	18	18	12	13	16	13	13	14	6	5	17	17	17	12	11
Urheilu ja liikunta	6	4	8	14	7	4	4	2	6	7	4	6	5	8	5	12	2	6	8	5	4
Moderni teknologia ja tekninen edistys	6	3	8	10	7	4	5	5	8	6	5	5	4	6	3	10	4	9	6	5	7
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	5	4	5	10	6	4	2	4	6	5	4	6	2	6	3	9	3	7	5	6	3
Muu	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
En osaa sanoa	3	2	4	1	6	3	0	2	2	3	4	0	1	5	17	2	2	3	5	3	1

Tärkeät suojeltavat kulttuuriperinnöt ja -ympäristöt (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Elämänvaihe					Talouden bruttovuositulot					Talouden rahatilanne			Puoluekanta (Äänestäisi nyt)							
Seuraavassa on lueteltu joukko kulttuuriperintöön liittyviä asioita. Valitse 3-5 asiaa, joiden vaaliminen on mielestäsi kaikkein tärkeintä.	KAIKKI 2025 (n=2215)	Yksin-asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsi-perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erinomainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Tavat, perinteet ja (käden)taidot	58	58	61	56	52	55	62	68	60	51	53	60	68	56	63	62	55	48	48	68	60
Kieli	55	56	53	55	57	55	57	54	55	56	56	55	53	52	56	60	55	54	61	59	46
Luonto, viheralueet ja -maisemat	50	49	52	47	61	57	48	47	45	55	49	55	44	46	46	36	55	66	73	37	31
Arvot ja asenteet	45	41	48	43	45	48	40	47	42	46	43	46	46	53	50	56	44	22	31	47	55
Ihmisten yhteiset kokemukset ja tarinat	40	39	38	45	40	37	40	44	39	43	40	38	46	35	37	35	43	48	40	41	41
Rakennukset ja rakennettu ympäristö	36	38	40	29	26	26	39	38	39	37	38	35	34	38	41	37	41	32	28	45	38
Arkeologiset esineet, paikat ja muinaisjäännökset	31	32	33	28	26	27	37	34	31	29	29	33	34	32	30	33	34	37	31	35	20
Taide ja sen saavutukset	26	26	30	17	36	21	31	22	28	29	30	24	19	23	20	14	32	49	36	33	19
Tiede ja sen saavutukset	21	21	21	17	31	22	20	20	19	24	23	20	16	23	11	14	25	37	30	10	12
Uskonto ja uskomukset	14	15	14	14	18	20	17	11	12	13	11	16	19	11	27	22	10	6	7	7	49
Arjen tavarat ja esineet	13	16	12	13	13	12	16	17	12	12	13	14	14	9	16	15	14	15	10	10	20
Urheilu ja liikunta	6	8	4	7	5	13	7	3	4	7	6	5	8	10	6	8	5	2	6	9	6
Moderni teknologia ja tekninen edistys	6	8	7	3	4	10	5	7	4	7	7	5	5	10	5	9	5	8	7	5	2
Elinkeinoelämä, yritykset ja brändit	5	5	4	6	4	9	3	4	4	5	6	4	5	9	5	4	3	3	4	13	8
Muu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
En osaa sanoa	3	1	2	7	5	1	2	1	6	1	3	4	2	2	3	2	1	0	1	2	4

Mainitse esimerkki itsellesi merkityksellisestä kulttuuriperinnöstä

Tiivistys omasanaisista, avoimista vastauksista

Kieli ja murteet

Suomen kieli ja eri murteet (esim. karjalainen, pohjalainen, turun murre)

Kielen säilyttäminen ja sen merkitys identiteetille

Kirjallisuus, runous (esim. Kalevala, Eino Leino), kirjasto ja suullinen perinne

Historialliset rakennukset ja ympäristöt

Vanhat rakennukset, kirkot, linnoitukset (esim. Suomenlinna, Turun linna, Vanha Rauma)

Kaupunginosat ja maaseutumaisemat

Perinteiset rakennustyylit ja kansallinen arkkitehtuuri (puukirkot, kansallismaisemat)

Luonto ja ympäristö

Suomalainen luonto ja luonnonsuojelualueet

Maisemat, metsät, järvet, saaristo, luonnon monimuotoisuus

Luonnon merkitys kulttuuriperinnölle ja ihmisten hyvinvoinnille

Perinteet ja tavat

Saunakulttuuri ja mökkeily

Juhlapyhät kuten joulukin, juhannus ja niiden vietto

Käytöstavat, suvun tavat ja perheen historian merkitys

Kansanmusiikki, kansallispuku, kansanperinne

Käsityöt ja taide

Kädentaidot, perinteiset työkalut ja menetelmät

Kuvataide, teatteri, kirjallinen huumori ja musiikki (esim. kansanmusiikki, Sibelius)

Suomalainen teollinen muotoilu

Sukuhistoria ja juuret

Sukujen tarinat, perintöesineet, evakkoajat ja niiden muistot

Karjalaisuus ja sen erityispiirteet (vieraanvaraisuus, avoimuus)

Oman paikkakunnan ja suvun historia.

Yhteiskunnalliset arvot ja vapaus

Vapaus, demokratia ja oikeudet

Luottamus yhteiskuntaan ja julkisiin toimintoihin

Identiteetin rakentaminen ilman ulkoista painetta

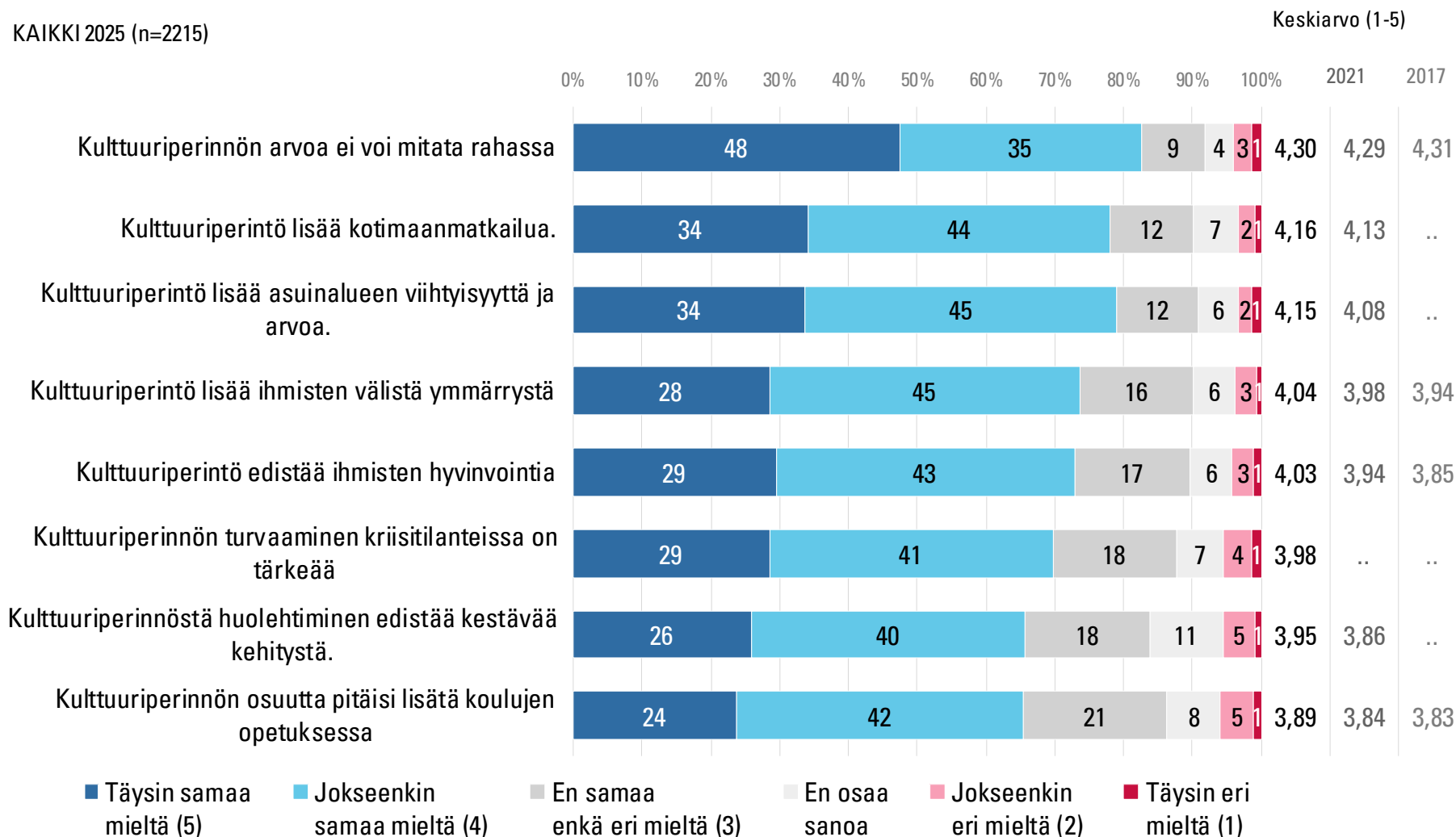
6

Kulttuuriperinnön yhteiskunnallinen merkittävyys, vastuut ja osallisuus

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (1/2)

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (1/2)

KAIKKI 2025 (n=2215)

Valtaosa (83 %, 2021 82 %, 2017 84%) kohderyhmän suomalaisista on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperinnön arvoa ei voi mitata rahassa. Eri mieltä asiasta on vain 4 % (2021 5 %, 2017 5 %). Vastaajista 78 % (2021 79 %) arvioi, että kulttuuriperintö lisää kotimaan matkailua ja 79 % (2021 76 %), että kulttuuriperintö lisää asuinalueen viihtyisyyttä ja arvoa.

Vastaajista 75 % on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperintö lisää ihmisten välistä ymmärrystä (2021 71 %, 2017 68 %) ja 72 %, että se edistää ihmisten hyvinvointia (2021 69 %, 2017 62 %). 70 % arvioi, että kulttuuriperinnön turvaaminen kriisitilanteissa on tärkeää.

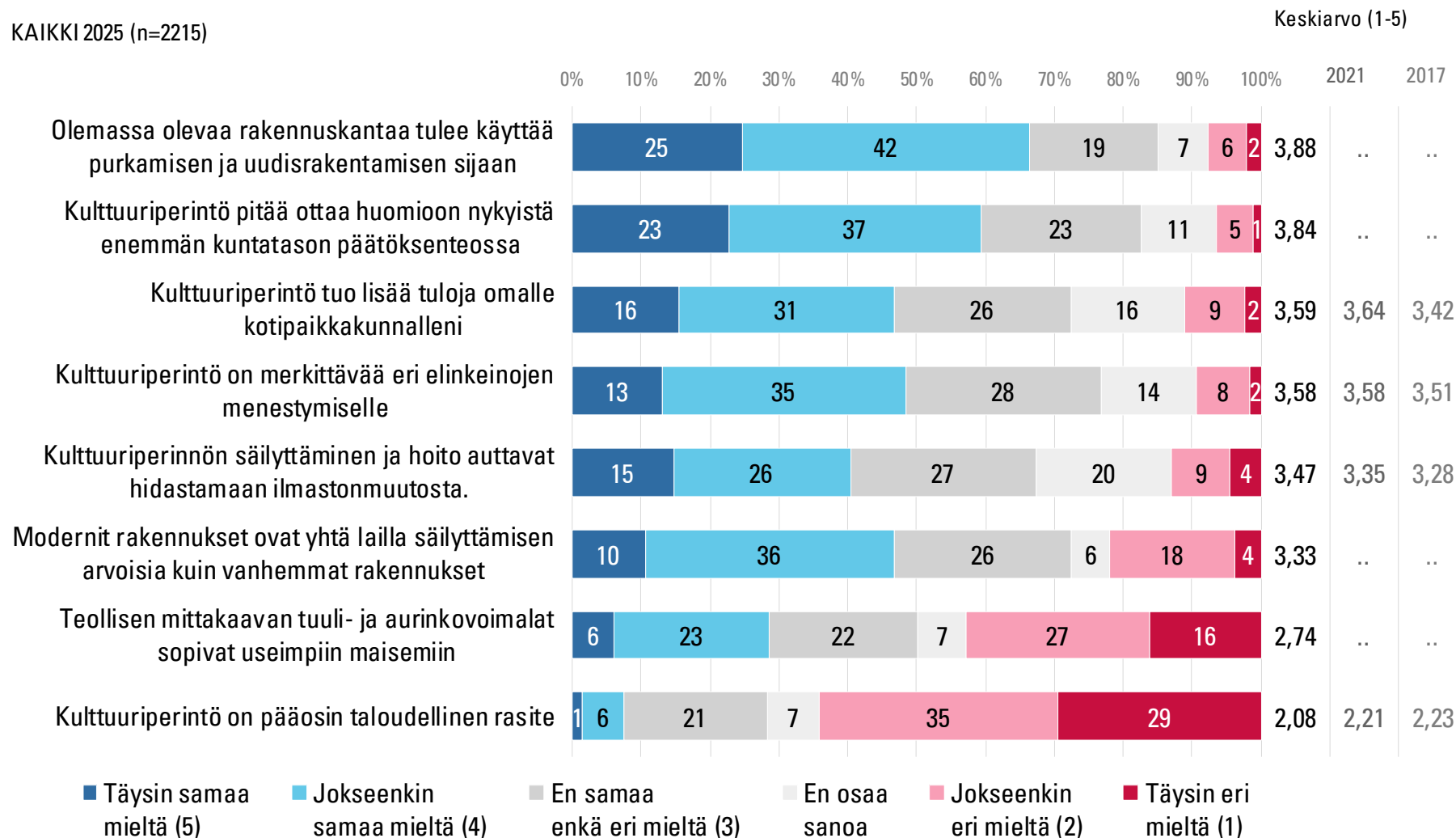
Noin kaksi kolmesta (66 %, 2021 64 %) on sitä mieltä, että kulttuuriperinnöstä huolehtiminen edistää kestävä kehitystä, erimielisiä asiasta ei juuri ole (6 %, 2021 8 %).

Kaksi kolmesta (2021 65 %, 2017 65 %) on myös sitä mieltä, että kulttuuriperinnön osuutta pitäisi lisätä koulujen opetuksessa.

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (2/2)

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (2/2)

KAIKKI 2025 (n=2215)

Vastaajista 67 % on samaa mieltä siitä, että olemassa olevaa rakennuskantaa tulee käyttää purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan ja 60 %, että kulttuuriperintö pitää ottaa huomioon nykyistä enemmän kuntatason päätöksenteossa.

Samaa mieltä siitä, että kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalle on 47 % vastanneista (2021 51 %, 2017 40 %). Lähes puolet (48 %, 2021 49 %, 2017 46 %) on myös sitä mieltä, että asia on merkittävää eri elinkeinojen menestymiselle.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen ja hoito auttavat 41 %:n (2021 38 %, 2017 34 %) mielestä hidastamaan ilmastonmuutosta. 46 % arvioi, että modernit rakennukset ovat yhtä lailla säilyttämisen arvoisia, kuin vanhemmat rakennukset. Eri mieltä tästä on kuitenkin 22 % vastanneista.

Vain 29 % on samaa mieltä siitä, että teollisen mittakaavan tuuli- ja aurinkovoimalat sopivat useimpiin maisemiin. Eri mieltä on 43 %.

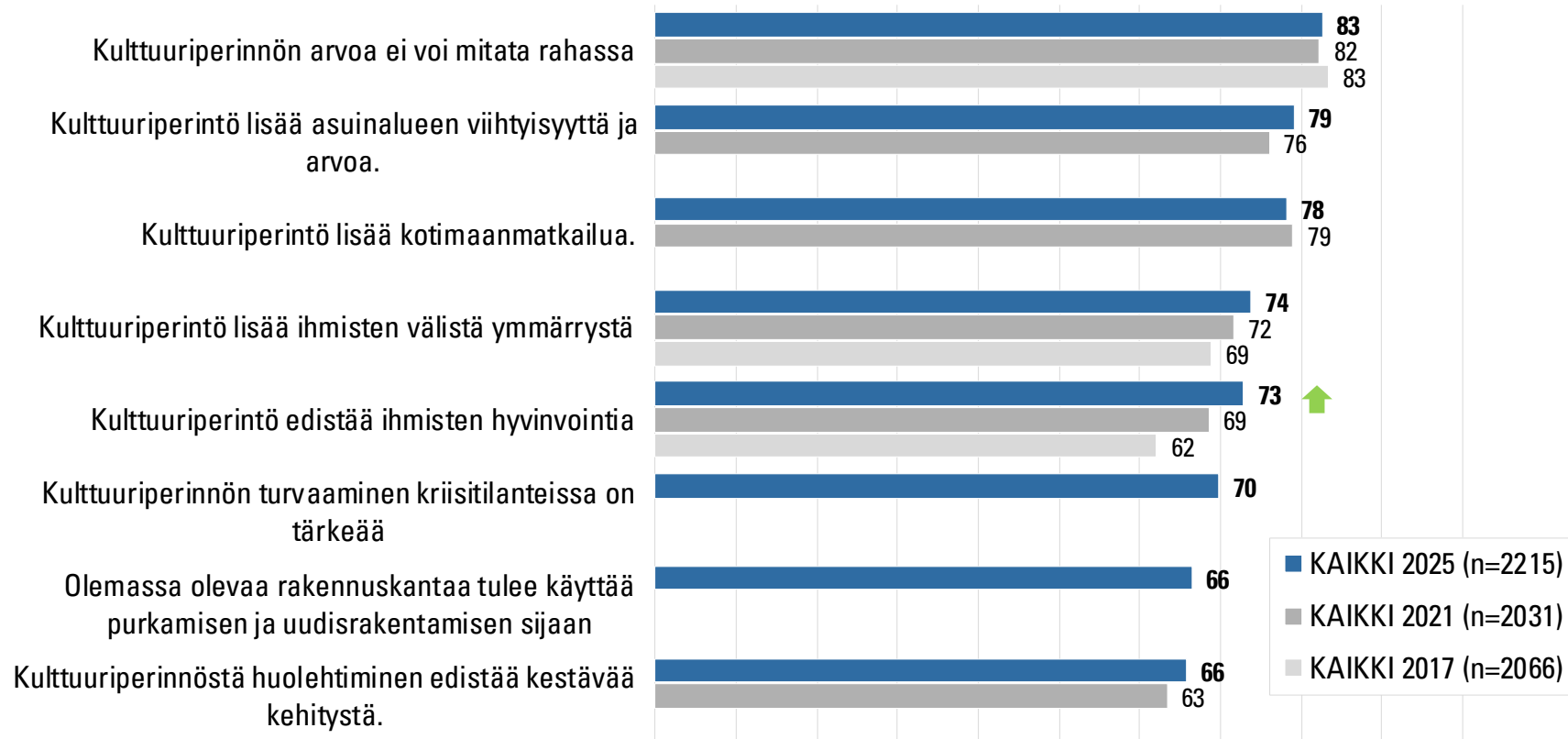
Ainoastaan 7 % (2021 11 %, 2017 10 %) arvioi, että kulttuuriperintö on pääosin taloudellinen rasite. Eri mieltä asiasta on 64 % (2021 62 %, (2017 58 %).

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävydestä - vuosivertailu (1/2)

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävydestä (1/2)

Täysin samaa mieltä + Jokseenkin samaa mieltä

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Eri asioiden yhteiskunnallista merkittävyyttä arvioitaessa samanmielisyyttä on lisääntynyt arvioissa, joiden mukaan kulttuuriperintö edistää ihmisten hyvinvointia (+ 9 %-yks. vuoteen 2017 verrattuna).

Kaiken kaikkiaan samanmielisyyttä on lisääntynyt hieman lähes kaikissa kysytyissä asioissa.

Huomionarvoiset muutokset:

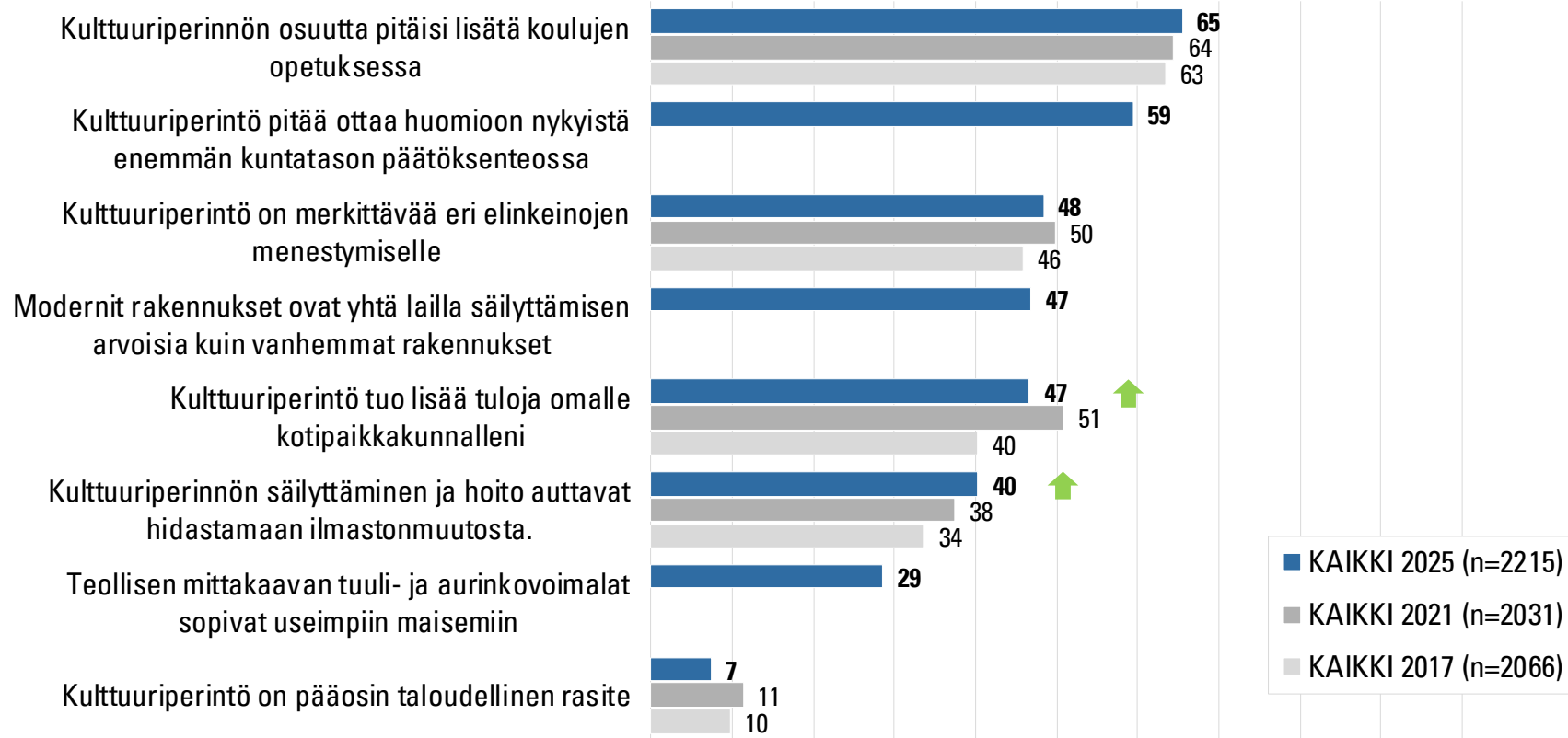
Ylöspäin ↑
Alaspäin ↓

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävydestä - vuosivertailu (2/2)

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävydestä (2/2)

Täysin samaa mieltä + Jokseenkin samaa mieltä

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Samankielisyyden lisääntymistä vuoteen 2017 verrattuna (7 %-yks.) on väittämässä, jonka mukaan kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalle, vaikka tulos onkin laskenut hieman vuodesta 2021 (-4 %-yks.).

Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑
Alaspäin ↓

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (1/4)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	SUKUPUOLI:		IKÄ:					TILASTOLL. KUNTARYHM.:			AMMATTIRYHMÄ:							KOULUTUS:		
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelija (n=221)	Eläke- läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Kulttuuriperinnön arvoa ei voi mitata rahassa	4,30	4,41	4,19	4,15	4,18	4,32	4,41	4,47	4,21	4,30	4,41	4,25	4,25	4,19	4,39	4,20	4,44	4,40	4,26	4,29	4,38
Kulttuuriperintö lisää kotimaanmatkailua.	4,16	4,27	4,04	4,21	4,11	4,24	4,17	4,12	4,08	4,17	4,19	4,22	4,13	4,12	4,19	4,28	4,09	4,20	4,07	4,17	4,28
Kulttuuriperintö lisää asuinalueen viihtyisyyttä ja arvoa.	4,15	4,26	4,04	4,19	4,00	4,21	4,23	4,22	4,10	4,15	4,19	4,16	4,09	4,06	4,28	4,20	4,20	4,21	4,03	4,17	4,30
Kulttuuriperintö lisää ihmisten välistä ymmärrystä	4,04	4,14	3,95	4,04	3,98	4,05	4,12	4,08	4,06	4,04	4,04	4,09	4,04	3,98	4,06	4,01	4,06	4,11	3,93	4,07	4,17
Kulttuuriperintö edistää ihmisten hyvinvointia	4,03	4,14	3,93	4,05	3,96	4,09	4,04	4,08	4,02	4,02	4,08	4,05	3,99	3,93	4,12	4,08	4,07	4,14	3,89	4,04	4,24
Kulttuuriperinnön turvaaminen kriisitilanteissa on tärkeää	3,98	4,04	3,92	3,76	3,89	4,00	4,09	4,14	4,04	3,92	4,08	4,03	3,91	3,91	4,04	3,81	4,12	3,91	3,88	3,98	4,14
Kulttuuriperinnöstä huolehtiminen edistää kestäväää kehitystä.	3,95	4,08	3,83	3,83	3,81	3,99	4,10	4,07	3,86	3,95	4,05	3,90	3,94	3,91	4,07	3,78	4,05	3,99	3,83	4,02	4,04
Kulttuuriperinnön osuutta pitäisi lisätä koulujen opetuksessa	3,89	3,97	3,81	3,84	3,79	3,91	3,93	4,01	3,88	3,89	3,92	3,69	3,75	3,94	3,84	3,85	4,00	3,93	3,90	3,93	3,80

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (2/4)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	SUKUPUOLI:		IKÄ:					TILASTOLL. KUNTARYHM.:			AMMATTIRYHMÄ:							KOULUTUS:		
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelijä (n=221)	Eläke- läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Olemassa olevaa rakennuskantaa tulee käyttää purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan	3,88	3,98	3,77	3,94	3,67	3,89	3,96	4,04	3,84	3,90	3,85	3,81	3,81	3,79	3,46	4,02	4,02	3,90	3,85	3,86	3,93
Kulttuuriperintö pitää ottaa huomioon nykyistä enemmän kuntatason päätöksenteossa	3,84	3,91	3,77	3,51	3,75	3,86	3,99	4,01	3,75	3,84	3,93	3,82	3,82	3,81	3,82	3,54	3,99	3,80	3,76	3,83	3,96
Kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalleni	3,59	3,64	3,53	3,70	3,46	3,65	3,62	3,62	3,44	3,68	3,50	3,53	3,70	3,48	3,71	3,68	3,59	3,71	3,47	3,61	3,73
Kulttuuriperintö on merkittävää eri elinkeinojen menestymiselle	3,58	3,69	3,49	3,68	3,53	3,56	3,54	3,64	3,52	3,57	3,67	3,45	3,55	3,58	3,62	3,72	3,60	3,59	3,58	3,57	3,61
Kulttuuriperinnön säilyttäminen ja hoito auttavat hidastamaan ilmastomuutosta.	3,47	3,67	3,28	3,41	3,45	3,48	3,44	3,53	3,45	3,45	3,53	3,41	3,39	3,52	3,52	3,36	3,47	3,58	3,38	3,53	3,54
Modernit rakennukset ovat yhtä lailla säilyttämisen arvoisia kuin vanhemmat rakennukset	3,33	3,36	3,31	3,16	3,31	3,29	3,38	3,48	3,35	3,33	3,32	3,45	3,30	3,26	3,41	3,24	3,45	3,04	3,23	3,33	3,48
Teollisen mittakaavan tuuli- ja aurinkovoimalat sopivat useimpiin maisemiin	2,74	2,72	2,75	3,25	2,69	2,61	2,65	2,66	2,88	2,73	2,62	2,83	2,66	2,62	2,83	3,28	2,66	2,54	2,75	2,72	2,76
Kulttuuriperintö on pääosin taloudellinen rasite	2,08	2,02	2,15	2,29	2,15	2,03	2,00	1,98	1,94	2,14	2,10	1,93	2,18	2,17	2,04	2,31	1,99	2,08	2,25	2,07	1,87

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä (3/4)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävyydestä Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	ELÄMÄNVAIHE:				TALouden BRUTTOVUOSITULOT:					TALouden RAHATILANNE:			PUOLUEKANTA (ÄÄNESTÄISI NYT):							
		Yksin-asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsiperhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erinomainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun harmitsee (n=771)	Joutuu tinkimään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Kulttuuriperinnön arvoa ei voi mitata rahassa	4,30	4,32	4,37	4,16	4,33	4,32	4,38	4,29	4,38	4,25	4,24	4,31	4,42	4,15	4,50	4,22	4,39	4,41	4,49	4,25	4,31
Kulttuuriperintö lisää kotimaanmatkailua.	4,16	4,16	4,19	4,12	3,99	4,17	4,23	4,12	4,16	4,17	4,11	4,19	4,19	4,11	4,31	4,07	4,18	4,29	4,29	4,16	4,36
Kulttuuriperintö lisää asuinalueen viihtyisyyttä ja arvoa.	4,15	4,16	4,22	4,00	4,18	4,12	4,24	4,09	4,22	4,17	4,15	4,13	4,16	4,07	4,30	4,12	4,21	4,29	4,39	4,26	4,20
Kulttuuriperintö lisää ihmisten välistä ymmärrystä	4,04	4,06	4,04	4,01	4,09	4,04	4,02	4,01	4,07	4,08	4,01	4,04	4,11	3,96	4,18	3,94	4,05	4,14	4,32	4,09	4,25
Kulttuuriperintö edistää ihmisten hyvinvointia	4,03	4,11	4,06	3,91	3,96	4,09	4,00	4,03	4,06	4,05	4,04	3,97	4,12	3,99	4,13	3,96	4,02	4,13	4,36	4,05	4,23
Kulttuuriperinnön turvaaminen kriisitilanteissa on tärkeää	3,98	4,01	3,99	3,94	3,94	3,92	3,93	3,98	4,03	3,97	3,95	3,96	4,06	3,97	4,07	4,01	4,04	4,08	4,23	4,26	4,15
Kulttuuriperinnöstä huolehtiminen edistää kestäväää kehitystä.	3,95	3,97	4,02	3,85	3,80	3,86	4,12	4,00	4,01	3,90	3,88	3,97	4,07	3,79	4,12	3,92	4,07	4,07	4,23	3,99	4,04
Kulttuuriperinnön osuutta pitäisi lisätä koulujen opetuksessa	3,89	3,89	3,92	3,85	3,87	3,88	4,00	3,95	3,86	3,77	3,81	3,94	3,97	3,77	3,92	4,07	3,95	3,90	4,01	3,79	4,13

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävydestä (4/4)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

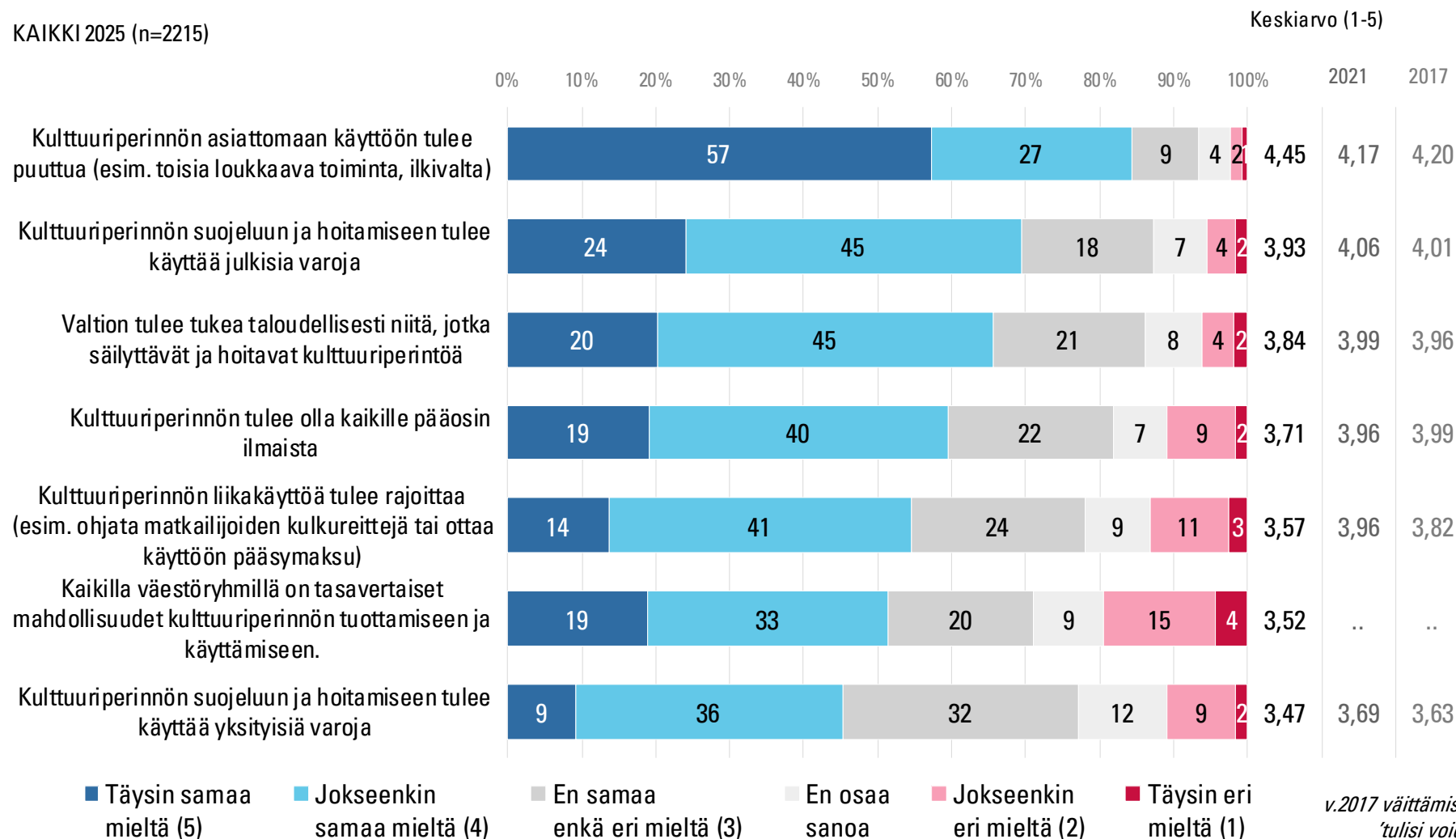
	+0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,15 - +0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,14 - +0,14	Ei suurta eroa
	-0,15 - -0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Väittämät yhteiskunnallisesta merkittävydestä Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	ELÄMÄNVAIHE:				TALOUDEN BRUTTOVUOSITULOT:					TALOUDEN RAHATILANNE:			PUOLUEKANTA (ÄÄNESTÄISI NYT):							
		Yksin- asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsi- perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erin- omainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Olemassa olevaa rakennuskantaa tulee käyttää purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan	3,88	4,01	3,89	3,67	3,98	3,96	4,14	3,86	3,79	3,78	3,79	3,94	3,96	3,77	3,96	3,64	3,98	4,09	4,01	3,81	4,25
Kulttuuriperintö pitää ottaa huomioon nykyistä enemmän kuntatason päätöksenteossa	3,84	3,88	3,87	3,75	3,72	3,77	3,93	3,84	3,90	3,79	3,76	3,87	3,92	3,71	3,99	3,90	3,96	3,90	4,02	3,67	3,73
Kulttuuriperintö tuo lisää tuloja omalle kotipaikkakunnalleni	3,59	3,70	3,60	3,44	3,48	3,69	3,83	3,62	3,59	3,48	3,47	3,67	3,66	3,60	3,62	3,39	3,64	3,83	3,99	3,61	3,92
Kulttuuriperintö on merkittävää eri elinkeinojen menestymiselle	3,58	3,55	3,62	3,56	3,58	3,56	3,69	3,55	3,60	3,50	3,53	3,60	3,64	3,41	3,69	3,63	3,66	3,69	3,94	3,63	3,80
Kulttuuriperinnön säilyttäminen ja hoito auttavat hidastamaan ilmastomuutosta.	3,47	3,44	3,50	3,47	3,32	3,39	3,63	3,57	3,46	3,40	3,37	3,53	3,52	3,27	3,45	3,17	3,60	3,81	3,82	3,51	3,54
Modernit rakennukset ovat yhtä lailla säilyttämisen arvoisia kuin vanhemmat rakennukset	3,33	3,29	3,38	3,34	3,25	3,20	3,25	3,32	3,33	3,49	3,39	3,30	3,24	3,42	3,37	3,03	3,51	3,51	3,48	3,31	2,69
Teollisen mittakaavan tuuli- ja aurinkovoimalat sopivat useimpiin maisemiin	2,74	2,72	2,72	2,72	3,06	2,94	2,78	2,68	2,65	2,83	2,79	2,64	2,79	2,91	2,61	2,30	2,96	2,93	3,40	2,79	2,43
Kulttuuriperintö on pääosin taloudellinen rasite	2,08	2,06	2,09	2,13	2,03	2,15	2,15	2,16	2,02	2,01	2,04	2,12	2,14	2,29	2,04	1,97	2,07	1,93	1,78	1,99	1,64

Vastuut ja osallisuus

Vastuut ja osallisuus, väittämät

KAIKKI 2025 (n=2215)

Selkeä enemmistö vastaajista on samaa mieltä siitä, että kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (84 %, 2021 76 %, 2017 77 %), kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää julkisia varoja (69 %, 2021 76 %, 2017 73 %), valtion tulee tukea taloudellisesti niitä, jotka säilyttävät ja hoitavat kulttuuriperintöä (65 %, 2021 75 %, 2017 71 %) ja että sen tulee olla kaikille pääosin ilmaista (59 %, 2021 72 %, 2017 71 %).

Enemmistö suomalaisista on myös sitä mieltä, että kulttuuriperinnön liiakäyttöä tulee rajoittaa (55 %, 2021 69 %, 2017 63 %) ja että kaikilla väestöryhmillä tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet kulttuuriperinnön tuottamiseen ja käyttämiseen (52 %).

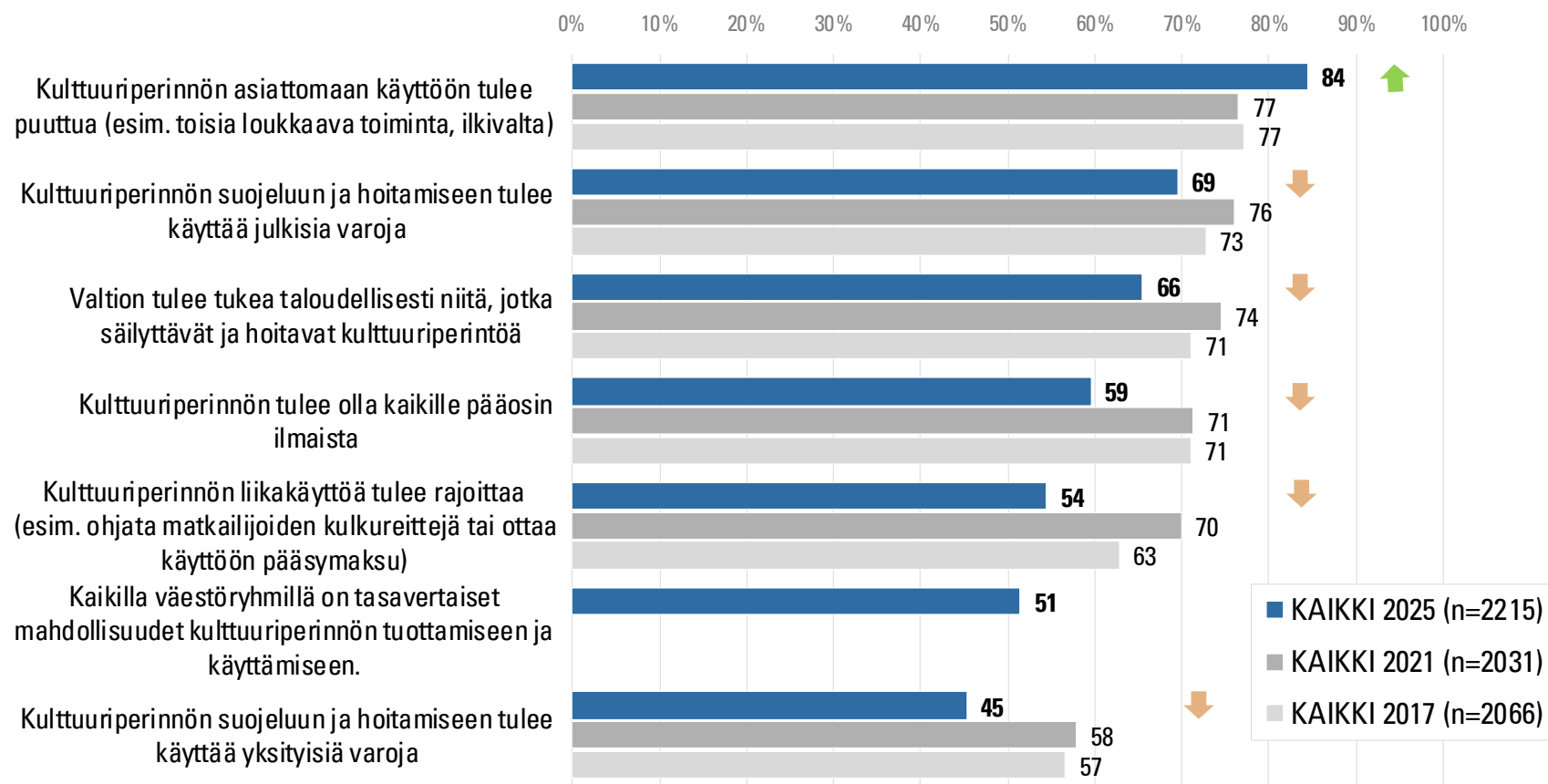
Sen sijaan alle puolet (45 %) on sitä mieltä, että kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää yksityisiä varoja (2021 58 %, 2017 57 %).

v.2017 väittämässä käytetty muotoja
'tulisi voida / tulisi puuttua / tulisi olla / tulisi suojella'

Vastuut ja osallisuus, väittämät - vuosivertailu

Vastuut ja osallisuus, väittämät

Täysin samaa mieltä + Jokseenkin samaa mieltä

Vastuiden ja osallisuuden osalta suurin samanmielisyyden kasvu vuodesta 2021 on tapahtunut siinä, että entistä useampi arvioi, että kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (+ 7%-yks.).

Sen sijaan kaikissa muissa vertailukelpoisissa väittämissä on tapahtunut merkittävää samanmielisyyden laskua (- 7 %-yks. tai enemmän) aikaisempiin tutkimusvuosiin verrattuna.

Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

v.2017 väittämissä käytetty muotoja
'tulisi voida / tulisi puuttua / tulisi olla / tulisi suojella'

Vastuut ja osallisuus, väittämät (1/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

	+0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,15 - +0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,14 - +0,14	Ei suurta eroa
	-0,15 - -0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Vastuut ja osallisuus, väittämät Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	SUKUPUOLI:		IKÄ:					TILASTOLL. KUNTARYHM.:			AMMATTIRYHMÄ:							KOULUTUS:		
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelijä (n=221)	Eläke- lainen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (esim. toisia loukkaava toiminta, ilkeä)	4,45	4,61	4,29	4,42	4,32	4,48	4,62	4,50	4,39	4,44	4,53	4,49	4,32	4,39	4,49	4,46	4,50	4,50	4,37	4,46	4,54
Kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää julkisia varoja	3,93	4,02	3,85	3,86	3,84	3,98	4,07	3,96	3,94	3,92	3,94	3,97	3,91	3,85	3,92	3,94	3,96	3,99	3,86	3,94	4,04
Valtion tulee tukea taloudellisesti niitä, jotka säilyttävät ja hoitavat kulttuuriperintöä	3,84	3,95	3,74	3,83	3,77	3,82	3,98	3,87	3,82	3,83	3,91	3,76	3,74	3,87	3,75	3,87	3,89	3,88	3,86	3,80	3,91
Kulttuuriperinnön tulee olla kaikille pääosin ilmaista	3,71	3,79	3,65	3,78	3,65	3,74	3,77	3,70	3,68	3,70	3,79	3,66	3,61	3,68	3,61	3,82	3,72	3,94	3,74	3,65	3,77
Kulttuuriperinnön liikakäyttöä tulee rajoittaa (esim. ohjata matkailijoiden kulkureittejä tai ottaa käyttöön pääsymaksu)	3,57	3,64	3,51	3,26	3,58	3,52	3,67	3,71	3,59	3,55	3,63	3,68	3,49	3,56	3,53	3,35	3,67	3,52	3,46	3,57	3,75
Kaikilla väestöryhmillä on tasavertaiset mahdollisuudet kulttuuriperinnön tuottamiseen ja käyttämiseen.	3,52	3,53	3,50	3,48	3,37	3,50	3,58	3,69	3,52	3,50	3,54	3,46	3,53	3,53	3,01	3,45	3,66	3,38	3,55	3,48	3,52
Kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää yksityisiä varoja	3,47	3,36	3,58	3,54	3,54	3,49	3,45	3,36	3,43	3,53	3,38	3,60	3,51	3,43	3,64	3,60	3,37	3,38	3,42	3,39	3,70

Vastuut ja osallisuus, väittämät (2/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

	+0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,15 - +0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,14 - +0,14	Ei suurta eroa
	-0,15 - -0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

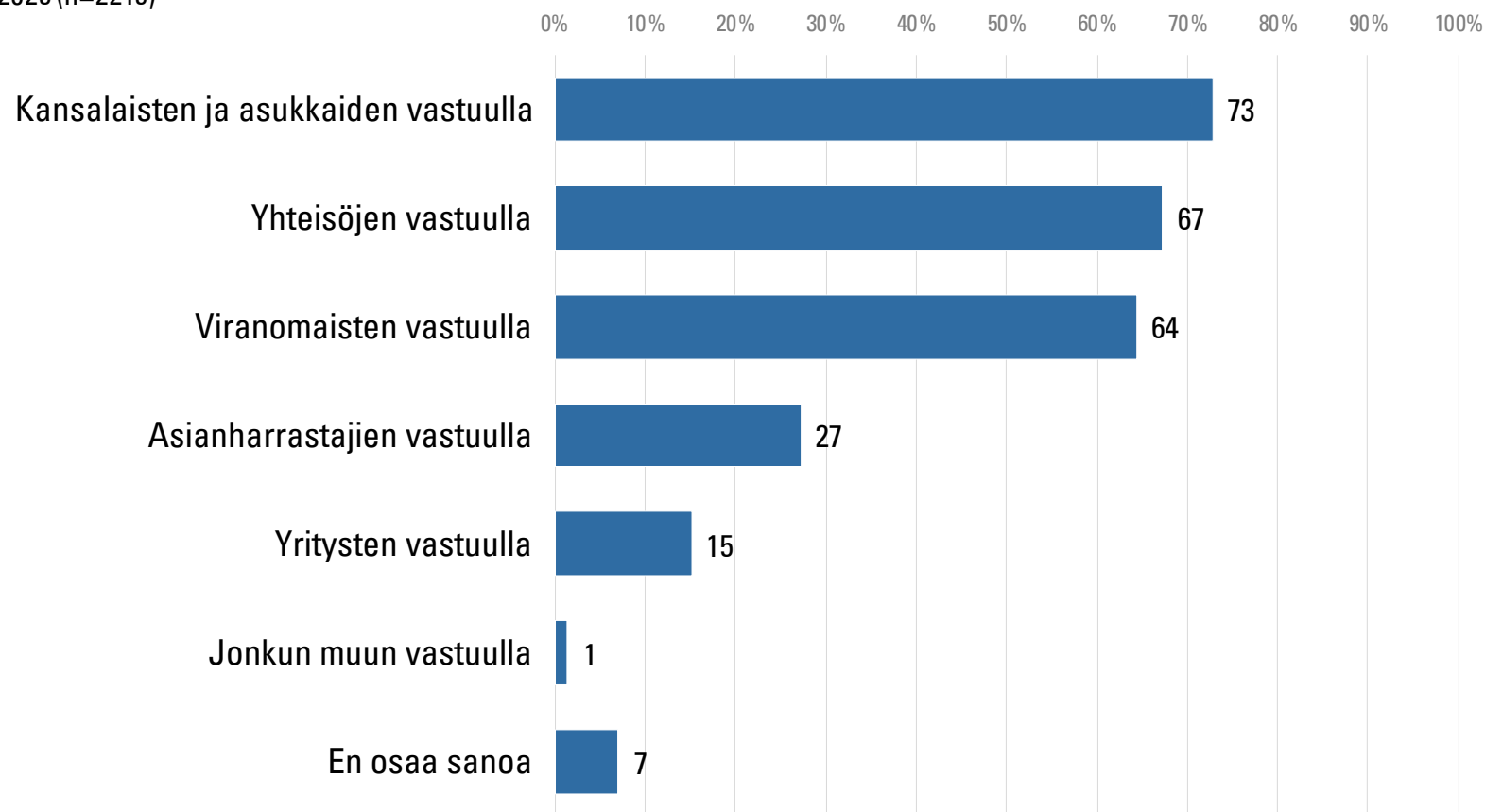
Vastuut ja osallisuus, väittämät Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	ELÄMÄNVAIHE:				TALOUDEN BRUTTOVUOSITULOT:					TALOUDEN RAHATILANNE:			PUOLUEKANTA (ÄÄNESTÄISI NYT):							
		Yksin- asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsi- perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erin- omainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Kulttuuriperinnön asiattomaan käyttöön tulee puuttua (esim. toisia loukkaava toiminta, ilkalta)	4,45	4,46	4,46	4,38	4,54	4,41	4,45	4,41	4,48	4,48	4,40	4,50	4,48	4,40	4,57	4,27	4,59	4,54	4,55	4,45	4,40
Kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää julkisia varoja	3,93	3,98	3,94	3,85	3,91	3,92	3,96	3,91	3,98	3,85	3,86	4,00	3,98	3,75	3,96	3,66	4,06	4,22	4,26	3,95	4,18
Valtion tulee tukea taloudellisesti niitä, jotka säilyttävät ja hoitavat kulttuuriperintöä	3,84	3,88	3,87	3,75	3,87	3,92	3,97	3,86	3,86	3,70	3,71	3,90	4,05	3,52	3,95	3,61	3,98	4,07	4,06	3,86	4,16
Kulttuuriperinnön tulee olla kaikille pääosin ilmaista	3,71	3,81	3,65	3,64	3,91	3,80	3,88	3,74	3,72	3,47	3,59	3,78	3,87	3,41	3,56	3,62	3,86	4,00	3,91	3,65	3,75
Kulttuuriperinnön liikakäyttöä tulee rajoittaa (esim. ohjata matkailijoiden kulkureittejä tai ottaa käyttöön pääsymaksu)	3,57	3,54	3,61	3,62	3,30	3,43	3,53	3,51	3,62	3,64	3,62	3,54	3,54	3,60	3,54	3,49	3,63	3,52	3,69	3,63	3,55
Kaikilla väestöryhmillä on tasavertaiset mahdollisuudet kulttuuriperinnön tuottamiseen ja käyttämiseen.	3,52	3,56	3,60	3,29	3,56	3,47	3,75	3,54	3,43	3,37	3,46	3,60	3,45	3,55	3,49	3,52	3,58	3,51	3,58	3,48	3,52
Kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitamiseen tulee käyttää yksityisiä varoja	3,47	3,42	3,49	3,54	3,37	3,49	3,37	3,35	3,52	3,61	3,51	3,45	3,42	3,49	3,51	3,44	3,47	3,51	3,74	3,29	3,63

Kenen vastuulla kulttuuriperinnöstä huolehtiminen on

Kenen vastuulla kulttuuriperinnöstä huolehtiminen ensisijaisesti on?

Valitse 2-3 tärkeintä tahoa.

KAIKKI 2025 (n=2215)

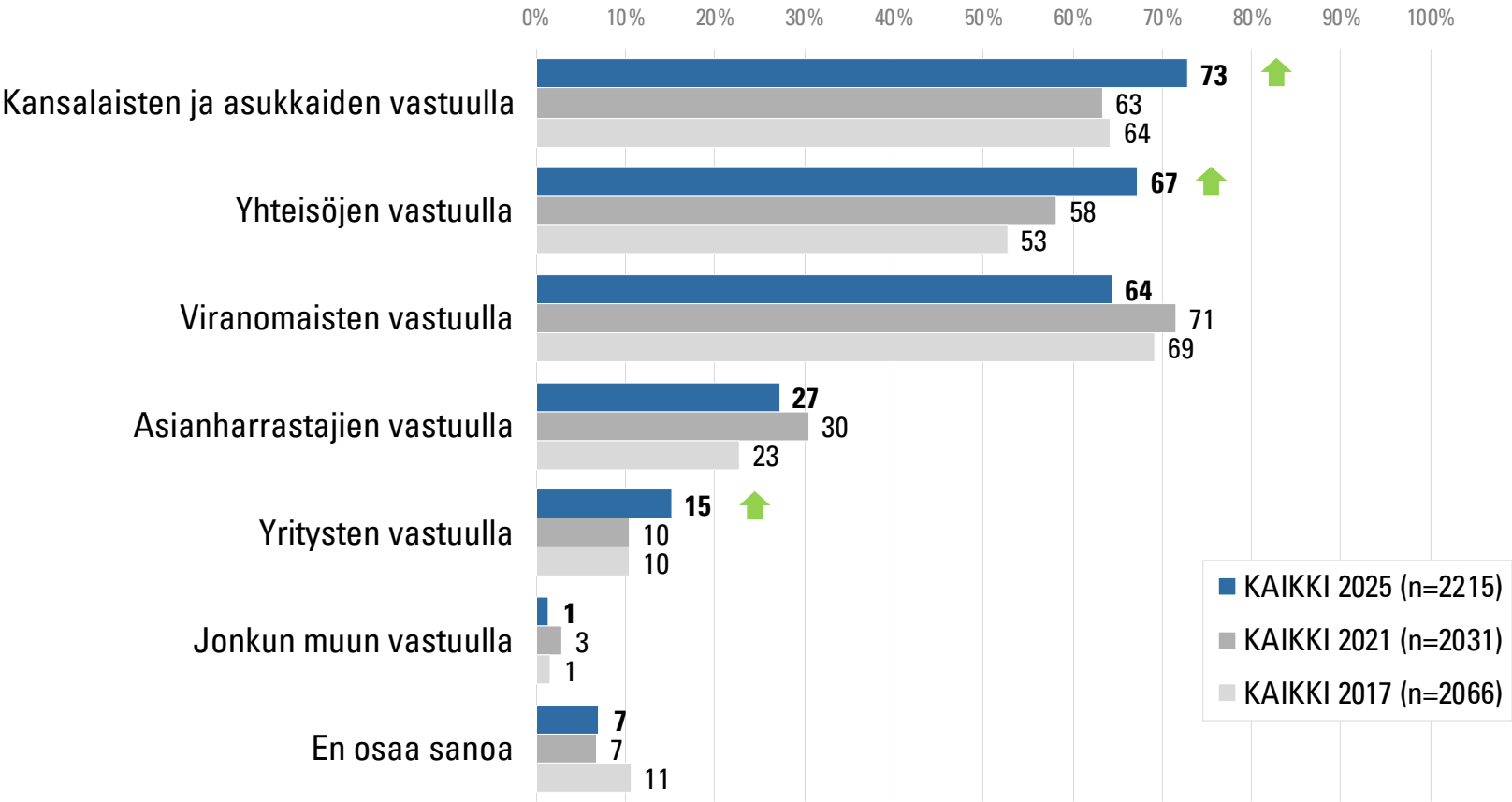

Suomalaiset ovat sitä mieltä, että kulttuuriperinnöstä huolehtiminen kuuluu pääasiassa kansalaisten ja asukkaiden (73 %), yhteisöjen (67 %) sekä viranomaisten (64 %) vastuulle.

Vähiten kulttuuriperinnön huolehtimisen katsotaan kuuluvan yritysten (15 %) tai asianharrastajien (27 %) vastuulle.

Kenen vastuulla kulttuuriperinnöstä huolehtiminen on - vuosivertailu

Kenen vastuulla kulttuuriperinnöstä huolehtiminen ensisijaisesti on?
Valitse 2-3 tärkeintä tahoja.

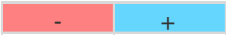
Vuoteen 2021 verrattuna aikaisempaa useampi on sitä mieltä, kulttuuriperinnöstä huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti kansalaisten ja asukkaiden (+ 10 %-yks.), yhteisöjen (+ 9 %-yks.) tai yritysten (+ 5 %-yks.) vastuulle.

Aikaisempaa harvempi on puolestaan sitä mieltä, että asia olisi ensisijaisesti viranomaisten vastuulla (- 7 %-yks.).

Huomionarvoiset muutokset:
Ylöspäin ↑
Alaspäin ↓

Kenen vastuulla kulttuuriperinnöstä huolehtiminen on (1/2)

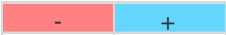
Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%		Sukupuoli		Ikä					Tilastollinen kuntaryhmitys			Ammattiryhmä					Koulutus				
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimi- hlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelija (n=221)	Eläke- läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Kansalaisten ja asukkaiden vastuulla	73	73	73	75	66	74	76	78	74	74	69	75	81	65	65	76	76	73	69	73	78
Yhteisöjen vastuulla	67	66	69	74	71	69	61	62	67	69	64	70	74	67	56	79	62	65	66	67	70
Viranomaisten vastuulla	64	63	66	52	60	65	75	70	61	67	61	67	67	60	46	58	69	70	60	65	70
Asianharrastajien vastuulla	27	27	27	26	31	26	26	23	27	26	30	24	19	35	30	24	25	30	32	27	21
Yritysten vastuulla	15	17	13	17	16	12	15	14	17	15	14	15	15	17	13	18	14	13	14	16	15
Jonkun muun vastuulla	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1
En osaa sanoa	7	8	6	6	9	7	4	6	8	6	10	6	6	8	19	3	6	7	9	6	5

Kenen vastuulla kulttuuriperinnöstä huolehtiminen on (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

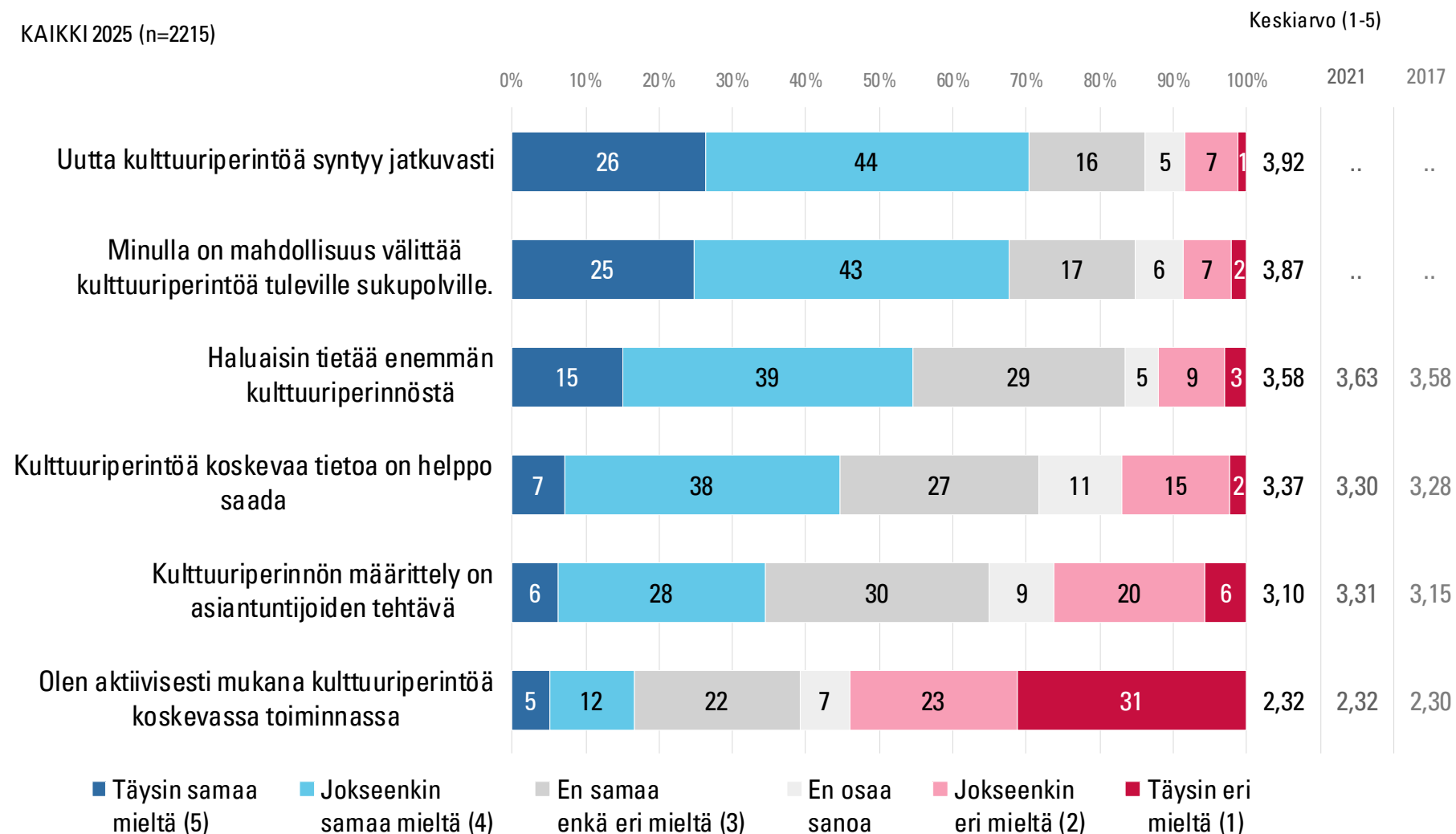

%	Elämänvaihe					Talouden bruttovuositulot					Talouden rahatilanne			Puoluekanta (Äänestäisi nyt)							
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Yksin-asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsiperhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erinomainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har- kitsee (n=771)	Joutuu tinki- mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Kansalaisten ja asukkaiden vastuulla	73	73	78	64	73	73	71	74	73	77	75	71	71	78	78	70	72	71	79	85	81
Yhteisöjen vastuulla	67	68	63	73	66	65	71	65	68	70	65	69	72	63	68	72	64	76	80	75	58
Viranomaisten vastuulla	64	67	66	63	45	66	60	72	65	63	65	64	62	64	68	58	71	72	72	66	69
Asianharrastajien vastuulla	27	30	25	28	27	28	27	27	24	25	28	25	29	33	24	30	29	19	16	18	21
Yritysten vastuulla	15	13	16	17	11	17	16	12	11	16	14	14	19	11	19	16	15	18	16	10	13
Jonkun muun vastuulla	1	1	2	1	4	3	1	2	1	1	1	2	2	1	0	1	1	3	2	0	0
En osaa sanoa	7	6	6	9	14	6	6	6	9	5	7	8	6	5	6	7	5	5	3	4	7

Oma osallistuminen kulttuuriperinnön välittämiseen ja tuottamiseen

Väittämät kulttuuriperintötiedosta ja -toiminnasta

KAIKKI 2025 (n=2215)

Suuri enemmistö suomalaisista (70 %) arvioi, että uutta kulttuuriperintöä syntyy jatkuvasti. Eri mieltä asiasta on vain 8 %. Samoin 69 % on samaa mieltä siitä, että itsellä on mahdollisuus välittää kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, erimielisten osuus on 9 % vastanneista.

Enemmistö (54 %) suomalaisista (2021 58 %, 2017 54%) haluaisi tietää enemmän kulttuuriperinnöstä.

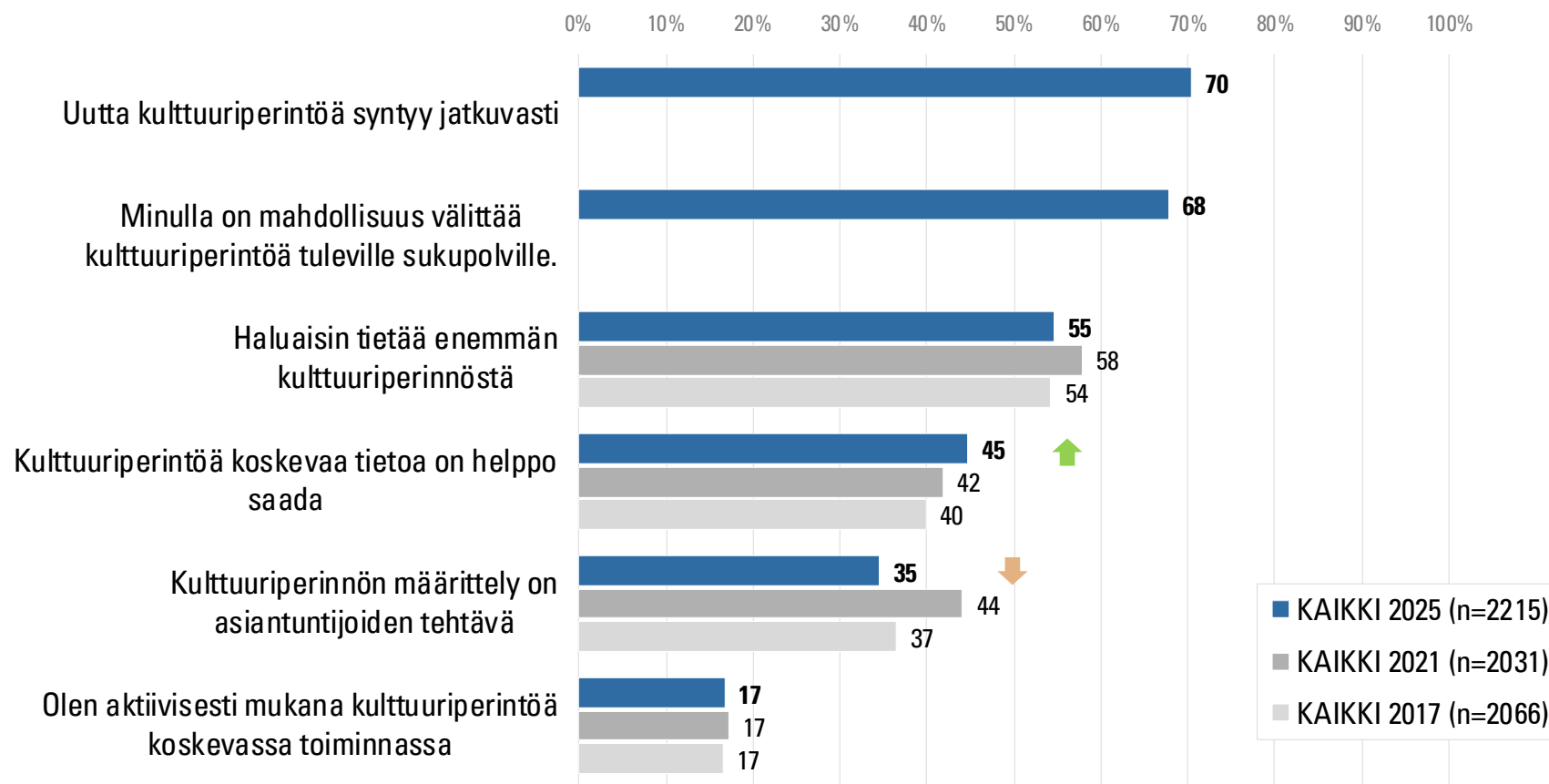
Vastaajista 45 % arvioi (2021 42 %, 2017 40 %), että kulttuuriperintöä koskevaa tietoa on helppo saada.

Enää 34 % on sitä mieltä (2021 44 % 2017 36 %), että kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä. Vain 17 % (2021 21 %) arvioi olevansa aktiivisesti mukana kulttuuriperintöä koskevassa toiminnassa, eri mieltä asiasta on 54 % (2021 54 %) suomalaisista.

Oma osallistuminen kulttuuriperinnön välittämiseen ja tuottamiseen - vuosivertailu

Väittämät kulttuuriperintötiedosta ja -toiminnasta

Täysin samaa mieltä + Jokseenkin samaa mieltä

Omaa osallistumista kulttuuriperinnön välittämiseen ja tuottamiseen selvitetessä nähdään, että vuoteen 2021 verrattuna hieman aikaisempaa useampi (kasvua 3 %-yks.) on sitä mieltä, että kulttuuriperintöä koskevaa tietoa on helppo saada.

Vuoteen 2021 verrattuna suurin muutos on tapahtunut kuitenkin siinä, että aikaisempaa harvempi (9 %-yks.) arvioi, että kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä.

Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Oma osallistuminen kulttuuriperinnön välittämiseen ja tuottamiseen

(1/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Väittämät kulttuuriperintötiedosta ja -toiminnasta Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	SUKUPUOLI:		IKÄ:					TILASTOLL. KUNTARYHM.:			AMMATTIRYHMÄ:							KOULUTUS:		
		Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau- punkki- seutu (n=509)	Kau- punkki- maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa- seutu- maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimihlö (n=205)	Työn- tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu- lainen/ opis- kelija (n=221)	Eläke- lainen (n=602)	Muu (n=180)	Perus- koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee- minen (n=498)
Uutta kulttuuriperintöä syntyy jatkuvasti	3,92	3,93	3,90	3,83	3,81	3,88	4,05	4,07	4,05	3,89	3,86	4,16	3,82	3,70	4,08	4,04	4,03	3,63	3,72	3,94	4,19
Minulla on mahdollisuus välittää kulttuuriperintöä tuleville sukupolville.	3,87	3,98	3,77	4,05	3,84	3,87	3,84	3,84	3,93	3,85	3,88	4,04	3,82	3,84	4,00	4,09	3,78	3,67	3,75	3,88	4,05
Haluaisin tietää enemmän kulttuuriperinnöstä	3,58	3,66	3,49	3,74	3,59	3,51	3,55	3,51	3,56	3,58	3,58	3,53	3,49	3,56	3,57	3,76	3,53	3,68	3,48	3,64	3,61
Kulttuuriperintöä koskevaa tietoa on helppo saada	3,37	3,42	3,32	3,39	3,28	3,41	3,48	3,36	3,41	3,37	3,30	3,33	3,44	3,32	3,56	3,51	3,36	3,23	3,27	3,40	3,47
Kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä	3,10	3,09	3,10	3,07	3,12	3,12	3,02	3,12	3,09	3,10	3,11	3,05	2,99	3,19	2,77	3,17	3,15	2,91	3,15	3,09	3,04
Olen aktiivisesti mukana kulttuuriperintöä koskevassa toiminnassa	2,32	2,27	2,37	2,20	2,27	2,27	2,38	2,45	2,37	2,27	2,39	2,42	2,25	2,17	2,81	2,29	2,37	2,25	2,14	2,31	2,59

Oma osallistuminen kulttuuriperinnön välittämiseen ja tuottamiseen

(2/2)

Ero Yhteensä –keskiarvoon (skaala 1-5)

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

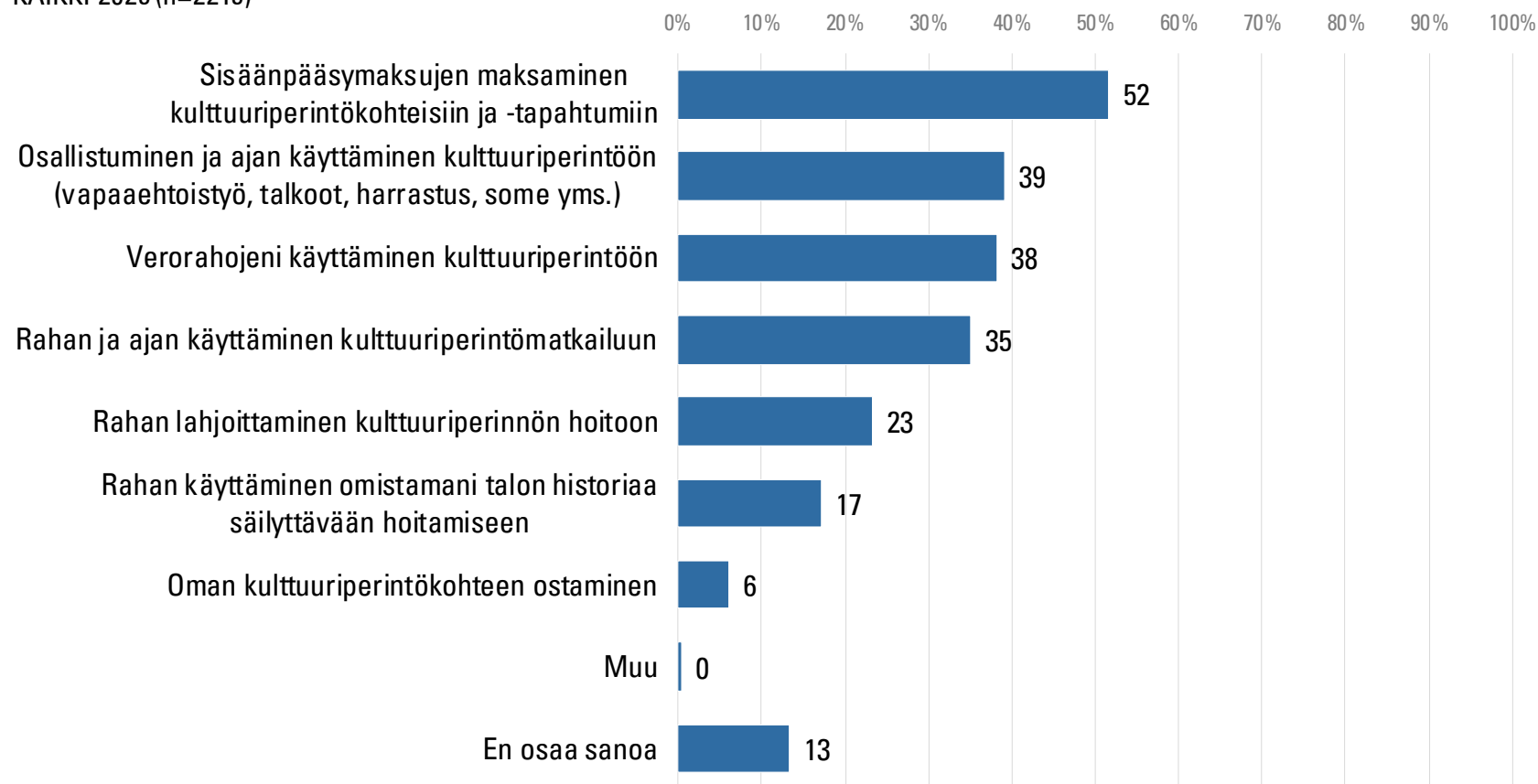
Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Väittämät kulttuuriperintötiedosta ja -toiminnasta Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (5)	KAIKKI 2025 (n=2215)	ELÄMÄNVAIHE:				TALOUDEN BRUTTOVUOSITULOT:					TALOUDEN RAHATILANNE:			PUOLUEKANTA (ÄÄNESTÄISI NYT):							
		Yksin-asuva (n=685)	Kaksin puolison kanssa (n=868)	Lapsiperhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erinomainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun harjoittaa (n=771)	Joutuu tinkimään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Uutta kulttuuriperintöä syntyy jatkuvasti	3,92	3,90	4,00	3,82	3,88	3,88	3,70	3,93	4,01	4,09	4,01	3,84	3,83	4,02	3,99	3,55	4,02	4,33	4,30	4,16	3,64
Minulla on mahdollisuus välittää kulttuuriperintöä tuleville sukupolville.	3,87	3,73	3,89	4,04	3,84	3,73	3,82	3,81	3,88	4,02	3,95	3,86	3,73	3,81	4,00	3,89	3,86	4,00	4,17	3,98	3,46
Haluaisin tietää enemmän kulttuuriperinnöstä	3,58	3,61	3,60	3,47	3,63	3,72	3,68	3,51	3,51	3,52	3,47	3,63	3,74	3,33	3,63	3,48	3,69	3,87	3,94	3,60	3,61
Kulttuuriperintöä koskevaa tietoa on helppo saada	3,37	3,40	3,42	3,29	3,12	3,35	3,41	3,35	3,39	3,37	3,42	3,38	3,18	3,27	3,40	3,41	3,39	3,53	3,60	3,58	3,11
Kulttuuriperinnön määrittely on asiantuntijoiden tehtävä	3,10	3,11	3,08	3,07	3,28	3,18	3,13	3,13	3,01	3,02	3,03	3,15	3,15	3,13	3,11	2,95	3,21	3,28	3,23	2,85	2,83
Olen aktiivisesti mukana kulttuuriperintöä koskevassa toiminnassa	2,32	2,31	2,33	2,29	2,38	2,27	2,38	2,32	2,33	2,27	2,30	2,28	2,39	2,13	2,40	2,10	2,26	2,60	2,65	3,10	2,43

Mieluisimmat tavat panostaa kulttuuriperintöön

Mitkä seuraavista tavoista panostaa kulttuuriperintöön olisivat sinulle mieluisimmat?

KAIKKI 2025 (n=2215)

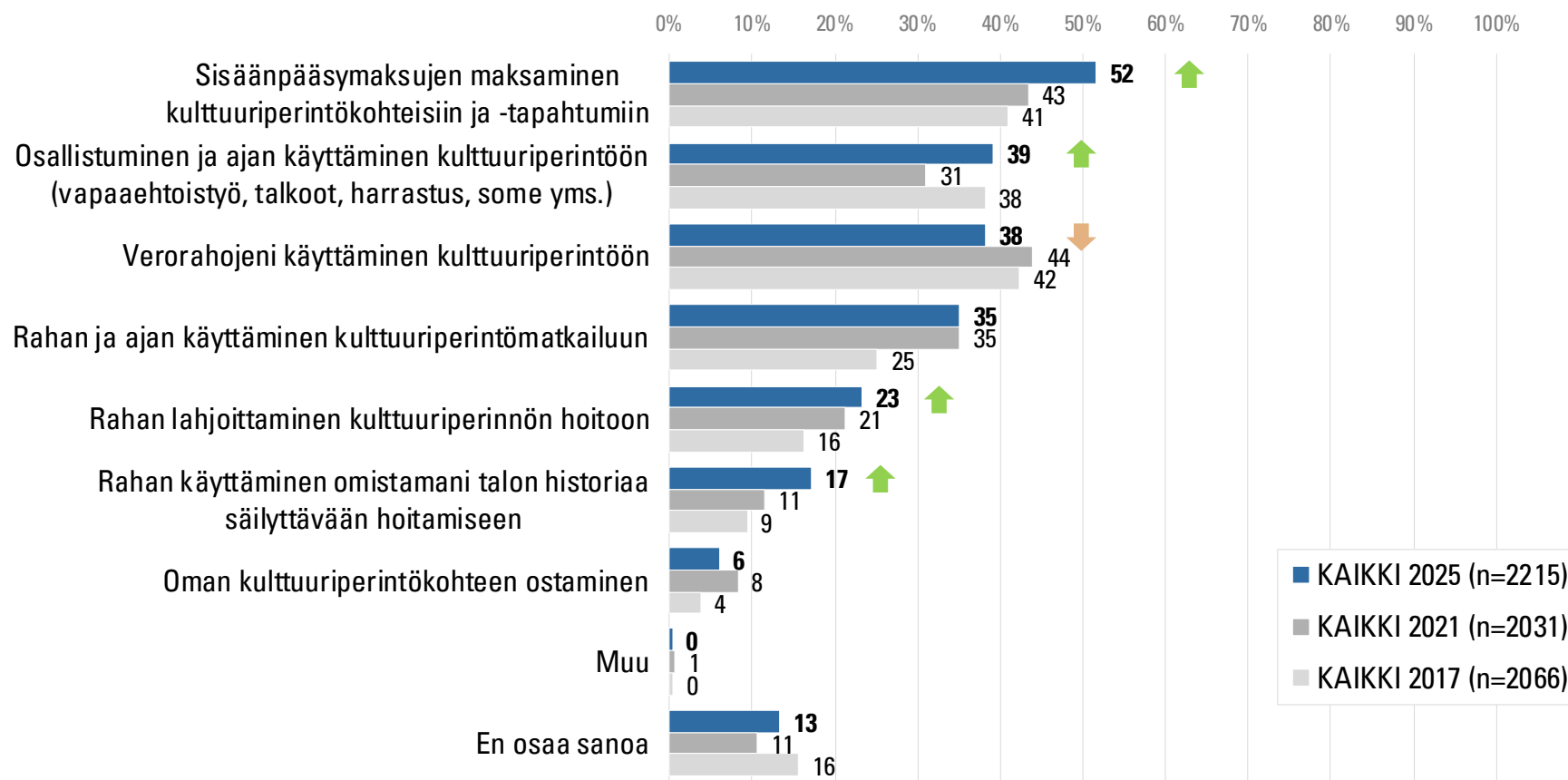

Mieluisimmat panostustavat kulttuuriperintöön ovat vastaajien mielestä sisäänpääsymaksujen maksaminen kulttuuriperintökohteisiin ja tapahtumiin (52 %, 2021 43%, 2017 41%), osallistuminen ja ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (39 %, 2021 31%, 2017 38%), verorahojen käyttö kulttuuriperintöön (38 %, 2021 44%, 2017 42% kannattaa) sekä rahan ja ajan käyttäminen kulttuuriperintömatkailuun (35 %, 2021 35%, 2017 25%).

Vähiten mieluisia panostustapoja ovat oman kulttuuriperintökohteen ostaminen (6 %, 2021 8%, 2017 4%), rahan käyttäminen oman talon historiaa säilyttävään hoitamiseen (17 %, 2021 11%, 2017 9%) tai rahan lahjoittaminen kulttuuriperinnön hoitoon (23 %, 2021 21%, 2017 16%).

Mieluisimmat tavat panostaa kulttuuriperintöön - vuosivertailu

Mitkä seuraavista tavoista panostaa kulttuuriperintöön olisivat sinulle mieluisimmat?

Vuoteen 2021 verrattuna eniten kannatustaan mieluisina panostustapoina kulttuuriperintöön ovat lisänneet sisäänkäymaksujen maksaminen kohteisiin ja tapahtumiin (9 % yks.), osallistuminen ja ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (8 %-yks.) sekä rahan käyttäminen oman talon historiaa säilyttävään hoitamiseen (6 %-yks.). Vuoteen 2017 verrattuna on lisääntynyt myös rahan kulttuuriperinnön hoitoon lahjoittamisen mieluisuus (+ 7 %-yks.).

Suosiotaan on menettänyt omien verorahojen käyttäminen kulttuuriperintöön (laskua 6 %-yks.).

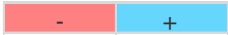
Huomionarvoiset muutokset:

Ylöspäin ↑

Alaspäin ↓

Mieluisimmat tavat panostaa kulttuuriperintöön (1/2)

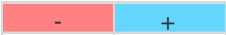
Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Sukupuoli		Ikä						Tilastollinen kuntaryhmitys			Ammattiryhmä					Koulutus				
	KAIKKI 2025 (n=2215)	Nainen (n=1106)	Mies (n=1109)	Alle 30 v (n=301)	30-45 v (n=724)	46-55 v (n=328)	56-64 v (n=351)	65+ v (n=511)	Pääkau-punki-seutu (n=509)	Kau-punki-maiset kunnat (n=1204)	Taajaan asutut / maa-seutu-maiset (n=503)	Joht. asema / Ylempi toimihlö (n=337)	Alempi toimi-hlö (n=205)	Työn-tekijä (n=556)	Yrittäjä (n=99)	Koulu-lainen/ op-is-kelija (n=221)	Eläke-läinen (n=602)	Muu (n=180)	Perus-koulutus (n=792)	Muu koulutus (n=896)	Akatee-minen (n=498)
Sisäänpääsymaksujen maksaminen kulttuuriperintökohteisiin ja -tapahtumiin	52	55	49	44	47	54	59	55	60	51	46	60	52	51	48	50	55	33	41	57	60
Osallistuminen ja ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (vapaaehtoistyö, talkoot, harrastus, sosiaalinen media yms.)	39	43	35	39	38	42	40	39	39	39	39	41	38	39	38	40	38	39	38	38	44
Verorahojeni käyttäminen kulttuuriperintöön	38	36	40	40	32	41	43	42	42	38	35	46	33	32	29	48	41	33	36	34	49
Rahan ja ajan käyttäminen kulttuuriperintömatkailuun	35	39	32	39	39	37	33	28	42	34	30	46	40	38	29	39	27	27	28	37	44
Rahan lahjoittaminen kulttuuriperinnön hoitoon	23	23	24	30	20	18	21	29	26	23	20	27	19	18	21	29	28	19	22	26	21
Rahan käyttäminen omistamani talon historiaa säilyttävään hoitamiseen	17	17	18	19	17	16	16	17	17	15	23	15	18	18	26	17	16	14	16	18	17
Oman kulttuuriperintökohteen ostaminen	6	4	8	8	8	8	4	2	6	7	5	6	8	6	10	7	3	10	6	6	5
Muu	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0
En osaa sanoa	13	12	15	11	18	13	7	13	11	13	16	7	14	13	22	11	13	23	19	12	6

Mieluisimmat tavat panostaa kulttuuriperintöön (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Elämänvaihe					Talouden bruttovuositulot					Talouden rahatilanne			Puoluekanta (Äänestäisi nyt)							
Mitkä seuraavista tavoista panostaa kulttuuriperintöön olisivat sinulle mieluisimmat?	KAIKKI 2025 (n=2215)	Yksin-asuva (n=685)	Kaksin-puolison kanssa (n=868)	Lapsi-perhe (n=539)	Muu (n=118)	Alle 20000 € (n=309)	20 - 35000 € (n=280)	35 - 50000 € (n=337)	50 - 85000 € (n=491)	Yli 85000 € (n=466)	Erin-omainen / Melko mukava (n=998)	Pärjää, kun har-kitsee (n=771)	Joutuu tinki-mään (n=410)	KOK (n=293)	KESK (n=254)	PS (n=171)	SDP (n=393)	VAS (n=129)	VIHR (n=156)	RKP (n=62)	KD (n=50)
Sisäänpääsymaksujen maksaminen kulttuuriperintökohteisiin ja -tapahtumiin	52	52	56	48	38	43	50	49	56	60	56	52	44	57	54	48	51	60	61	60	47
Osallistuminen ja ajan käyttäminen kulttuuriperintöön (vapaaehtoistyö, talkoot, harrastus, sosiaalinen media yms.)	39	40	37	39	47	37	42	42	38	35	35	41	45	35	47	37	37	50	45	43	32
Verorahojeni käyttäminen kulttuuriperintöön	38	43	39	31	36	37	40	35	40	39	39	38	34	33	43	18	43	60	64	38	42
Rahan ja ajan käyttäminen kulttuuriperintömatkailuun	35	33	35	40	27	30	28	34	38	41	36	36	32	36	32	37	38	38	41	32	41
Rahan lahjoittaminen kulttuuriperinnön hoitoon	23	24	25	19	31	22	26	26	22	26	26	23	18	31	26	24	22	20	21	17	20
Rahan käyttäminen omistamani talon historiaa säilyttävään hoitamiseen	17	14	19	16	29	14	17	14	19	17	18	16	18	18	20	22	14	19	22	24	26
Oman kulttuuriperintökohteen ostaminen	6	8	4	8	2	8	6	6	5	6	5	5	9	6	3	9	5	9	8	1	3
Muu	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	2	0
En osaa sanoa	13	13	13	15	11	20	13	16	11	7	13	14	14	5	10	13	10	8	6	13	13

Mitä mielestäsi on tulevaisuuden kulttuuriperintö?

Tiivistys omasanaisista, avoimista vastauksista

Suomen kieli ja sen säilyttäminen

Kieli nähdään erittäin tärkeänä osana kulttuuriperintöä.

Moni mainitsi suomen kielen elävänä pitämisen, murteet ja kielen kehityksen.

Kielestä puhuttiin sekä identiteetin että historian kannalta.

Rakennukset ja ympäristö

Perinteiset rakennukset, kuten rintamamiestalot ja vanhat kirkot, sekä niiden säilyttäminen.

Myös uudet rakennukset ja moderni arkkitehtuuri nähtiin osana kulttuuriperintöä.

Luonto ja maisemat, kuten ikimetsät, kansallispuistot ja puhdas ympäristö, korostuivat.

Kulttuuriperinnön elävä luonne

Kulttuuriperintö ei ole vain historiaa, vaan myös nykyhetkeä ja tulevaisuutta.

Nykyajan teknologia, sosiaalinen media, digitaalinen taide ja uudet tavat tuottaa kulttuuria ovat myös osa perintöä.

Arvot, tavat ja yhteisöllisyys ovat elävää kulttuuriperintöä.

Kirjallisuus, taide ja musiikki

Kansalliskirjallisuus ja nykyaikainen kirjallisuus.

Kansanmusiikki ja moderni musiikki.

Taide ja arkkitehtuuri, sekä perinteinen että moderni, ovat arvokkaita.

Luonto ja sen merkitys

Luonto nähtiin vahvasti osana suomalaisuutta.

Luonnon monimuotoisuuden ja puhtauden säilyttäminen koettiin tärkeäksi.

Metsästys, marjastus, sienestys ja muu luonnonläheinen elämäntapa mainittiin.

Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset teemat

Hyvät käytöstavat ja yhteisöllisyys.

Maahanmuutto ja monikulttuurisuus herättivät myös keskustelua.

Teknologian vaikutukset ja tulevaisuuden haasteet.

Historia ja muisti

Menneiden sukupolvien tarinat, sota-ajan muistit ja perheen historia.

Museoiden ja arkistojen merkitys.

Tarve dokumentoida arkea ja ihmisten kokemuksia.

Lisätietoja

- **Luottamusvälitaulukko**

Luottamusvälitaulukko

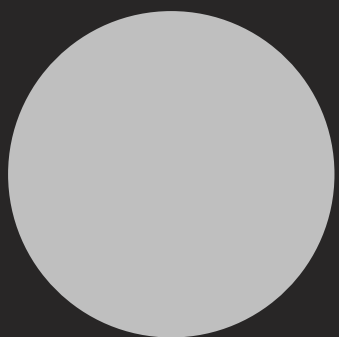
Luottamustaso 95 %

Tulokseksi saatu %- osuus	VASTAAJAMÄÄRÄ																	
	20	40	60	80	100	140	180	220	260	300	400	500	600	800	1000	2000	3000	5000
5 tai 95	± 13,2	± 8,5	± 6,5	± 5,5	± 4,8	± 3,9	± 3,4	± 3,1	± 2,8	± 2,6	± 2,2	± 2,0	± 1,8	± 1,5	± 1,4	± 1,0	± 0,8	± 0,6
10 tai 90	± 14,9	± 10,1	± 8,1	± 6,9	± 6,1	± 5,1	± 4,5	± 4,1	± 3,7	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 2,4	± 2,1	± 1,9	± 1,3	± 1,1	± 0,8
15 tai 85	± 16,3	± 11,4	± 9,2	± 8,0	± 7,1	± 6,0	± 5,3	± 4,8	± 4,4	± 4,1	± 3,5	± 3,1	± 2,9	± 2,5	± 2,2	± 1,6	± 1,3	± 1,0
20 tai 80	± 17,3	± 12,4	± 10,1	± 8,8	± 7,9	± 6,6	± 5,9	± 5,3	± 4,9	± 4,5	± 3,9	± 3,5	± 3,2	± 2,8	± 2,5	± 1,8	± 1,4	± 1,1
25 tai 75	± 18,2	± 13,2	± 10,8	± 9,4	± 8,4	± 7,1	± 6,3	± 5,7	± 5,3	± 4,9	± 4,2	± 3,8	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 1,9	± 1,6	± 1,2
30 tai 70	± 18,9	± 13,8	± 11,4	± 9,9	± 8,9	± 7,5	± 6,7	± 6,0	± 5,5	± 5,2	± 4,5	± 4,0	± 3,7	± 3,2	± 2,8	± 2,0	± 1,6	± 1,3
35 tai 65	± 19,4	± 14,2	± 11,8	± 10,3	± 9,2	± 7,8	± 6,9	± 6,3	± 5,8	± 5,4	± 4,7	± 4,2	± 3,8	± 3,3	± 3,0	± 2,1	± 1,7	± 1,3
40 tai 60	± 19,8	± 14,6	± 12,1	± 10,5	± 9,4	± 8,0	± 7,1	± 6,4	± 5,9	± 5,5	± 4,8	± 4,3	± 3,9	± 3,4	± 3,0	± 2,2	± 1,8	± 1,4
45 tai 55	± 20,0	± 14,7	± 12,2	± 10,7	± 9,6	± 8,1	± 7,2	± 6,5	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,3	± 4,0	± 3,4	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4
50	± 20,1	± 14,8	± 12,3	± 10,7	± 9,6	± 8,2	± 7,2	± 6,6	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,4	± 4,0	± 3,5	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4

Esimerkki tulkinnasta:
Tutkimuskysymykseen on vastannut 1019 henkilöä. Vastaajista 33 % vastasi "samaa mieltä". Taulukosta etsitään vastaajamäärä, joka on lähinnä tutkimuskysymyksen vastaajamäärää, sekä %-osuus, joka on lähinnä tutkimuskysymyksen tutkittavan vastausluokan %-osuutta. Taulukossa lähinnä vastaajamäärä 1019 on vastaajamäärä 1000 ja lähinnä %-osuutta 33 on %-osuus 35. Luottamusväli on vastaajamäärän 1000 ja prosenttiosuuden 35 leikkauskohdassa.
Kysymyksestä "samaa mieltä" olevien %-osuus koko väestössä on siis 95 % todennäköisyydellä välillä $33 \pm 3,0$ eli välillä 30–36.

Verian sitoutuu työssään viiteen periaatteeseen

1. Tinkimättömään objektiivisuuteen.
"Olemme ehdottoman riippumattomia."
2. Merkitykselliseen päätöksentekoon.
"Olemme ketteriä ja luovia ajattelijoina."
3. Asiantuntemukseen intohimona.
"Olemme sitoutuneet huippuosaamiseen."
4. Nöyrään itsevarmuuteen.
"Annamme työmme puhua puolestaan."
5. Kunnioittavaan suoruuteen.
"Olemme viestinnässämme suoria ja vilpittömiä."

Jaakko Hyry

Powering decisions
that shape the world.